ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

1. 7. 1983. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIV • 25 ДИН

БРОЈ 1644

АЛИ, ХЕЛГА...

НИЈЕ МИ ЈАСНО ЗАШТО СЕ ЈЕДИНО ТИ БУНИШ КАД ИДЕМО ДА КАМПУЈЕ-МО!

НАУЧИТЕ ДА КАМПУЈЕТЕ!

Ripley

Веровали или не!

ЗА ОВАЈ ТАЛИСМАН

ИЗ 18. ВЕКА ВЕРОВАЛО СЕ ДА ЈЕ ТОЛИКО МОЋАН ДА МОЖЕ ДА ОСЛОБОДИ ЗАТВОРЕНИКА. ЗАТО ЈЕ ОНАЈ КО БИ ГА ПОКЛОНИО НЕКОМ ЗАТВОРЕНИКУ ОСУЂИВАН НА СМРТ.

КРАЉИЦА ЛАОДИЦЕЈА (3. ВЕК П.Н.Е.)

БЕСНА ШТО ЈОЈ ЊЕН СУПРУГ, СИРИЈСКИ КРАЉ АНТИОН II, НИЈЕ БИО ВЕРАН, ОТРОВАЛА ГА ЈЕ И НА САМРТНИЧКОЈ ПОСТЕЉИ ЗАМЕНИЛА ЊЕГОВО ТЕЛО ЈЕДНИМ ГЛУМЦЕМ КОЈИ ЈЕ НЕОБИЧНО ЛИЧИО НА КРАЉА. ЊЕГОВА УЛОГА БИЛА ЈЕ ДА ИЗГОВОРИ ПОСЛЕДЊЕ РЕЧИ: „КРАЉЕВСТВО ОСТАВЉАМ СВОЈОЈ ЖЕНИ." ОДМАХ ПОСЛЕ ТОГА ГЛУМАЦ ЈЕ НЕСТАО БЕЗ ТРАГА, А КРАЉИЧИН ЗЛОЧИН ОСТАО ЈЕ ТАЈНА ЗА ЊЕНА ЖИВОТА.

ФРАНСОА ОГИСТ ДЕ ТУ

(1607-1642)

ПОСТАО ЈЕ УПРАВНИК КРАЉЕВСКЕ БИБЛИОТЕКЕ У ПАРИЗУ И ГЛАВНИ БИБЛИОТЕКАР ЧИТАВЕ ФРАНЦУСКЕ — **САМО СА 10 ГОДИНА.**

Вулканска ерупција

ПЛАНИНЕ СЕНТ ХЕЛЕНС (САД) 15. МАЈА 1980. ИЗБАЦИЛА ЈЕ ТОЛИКО ПЕПЕЛА ДА БИ ЊИМЕ МОГЛА ДА СЕ ПРЕКРИЈЕ ЗГРАДА ОД 28 СПРАТОВА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● преко 800.000 лажних сатова марке „картие" јавно су уништени ових дана у Лондону. Стигли су из разних царинарница широм света, а завршили у једној огромној преси која је од њих начинила блокове. Њих ће ова фирма изложити у својим продавницама широм земље.

●●● Венеција је припремила огромне паре које ће утрошити да би спречила размножавање голубова у историјском центру града, а њих тренутно има више од 20.000. Општинске власти тренутно воде битку са Друштвом за заштиту животиња, мада су њихови разлози сасвим оправдани јер се за чишћење споменика, које голубови упрљају, годишње дају далеко веће суме.

●●● главна атракција музичког фестивала који је одржан у Сант Питерсбургу у Флориди (САД) био је падобрански лет неколико свиња које су се спустиле на стадион где се одржавала приредба.

●●● совјетски научници су утврдили да кокошке код којих се редовно примењује акупунктура брже расту и носе више јаја.

●●● на јапанском острву Кјушују у овом тренутку има око хиљаду аутомобила чији мотор ради на водоник. Већ је организована и читава мрежа пумпи на којима се уместо бензина издаје овај запаљив гас. Претварање обичних мотора у ове који ће као гориво користити водоник не траје дуже од четири часа.

●●● једна млада Францускиња је аритметичком прогресијом родила шесторо деце. Она је 1972. добила кћерку Силвију, затим је после четири и по године родила двојке, а пре извесног времена тројке.

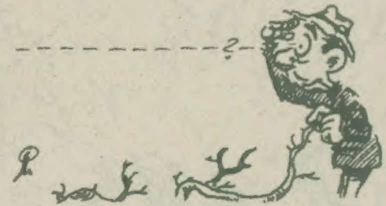
●●● у Хјустону је пре извесног времена један човек, оптужен да је украо пар спортских патика и при том пиштољем претио чувару, осуђен на педесет година затвора.

●●● у Аризони се продаје место по имену Санта Клаус. Основано је пред нову 1937. годину и има само три куће и четири становника. Цена је нешто мало виша од милијарде старих динара.

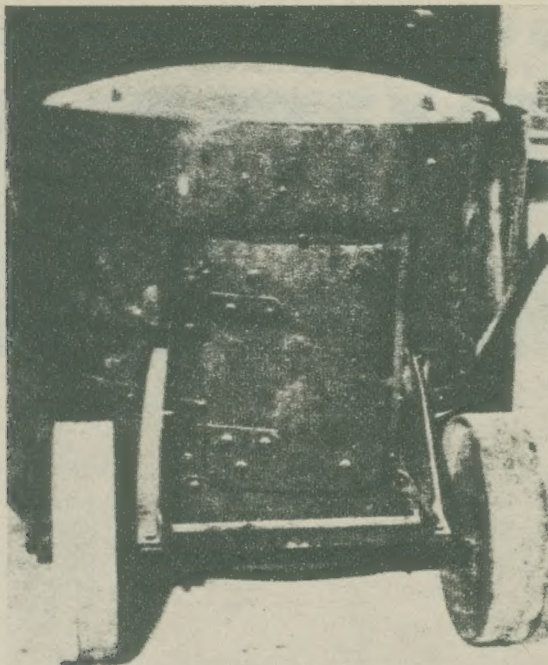
●●● трновити драч, симбол Шкотске који се налази и на грбу ове земље, постао је то захваљујући томе што их је спасао од инвазије Данаца. У ствари, један дански ратник који се искрцао на обалу Шкотске случајно је нагазио босом ногом на грану овог дрвета и убо се. Његов јаук привукао је пажњу наоружаних шкотских чувара који су пробудили војску и одбили напад.

●●● преко 800 милиона хектара на нашој планети покривено је великим шумама од чега 46 одсто отпада на Амазонију, 27 одсто на Азију и исто толико на Африку. У великим шумама корење дрвећа ретко иде у дубину већу од 60 cm, али се зато шири и до сто метара унаоколо.

И ТАКО СЕ РАТОВАЛО

ЛАВ ИЗ ЛИКЕ

Први партизански тенк „лав" данас изложен као почасни експонат испред Музеја револуције народа Хрватске, на Тргу жртава фашизма у Загребу.

Радић Љубовић изненадио се кад је, почетком марта 1942, код њега у Небљусе стигао Стево-Стјепан Брозовић. Није се изненадио толико због доласка, знали су се они одраније, колико због његовог предлога. Наиме, пре него што су се честито и поздравили, Брозовић га је, смешкајући се, запитао:

– Шта мислиш ти, Радићу, да од материјала с Унске пруге направимо тенк?

– Какав тенк, побогу?

– Ваљда знаш шта је тенк?

– Знам, гледао сам оне швапске, али не знам како да ми такву грдосију и механику направимо!

Стјепан Брозовић се поново насмешио и из џепа блузе извадио хартију на којој је била „скица" неког гвозденог возила. Стрпљиво је почео да објашњава ковачу шта је замислио и од ког материјала. Убрзо се неповерљиви Радић загрејао за Брозовићеву идеју и на крају готово узвикнуо:

– Па, ево мене, а ево и ковачнице, па на посао!

Мост без пода

Дуго су тог дана остали договарајући се како да прибаве материјал за – први партизански тенк. Најтеже, и најопасније, било је узети „шарени" челични лим са Бисавца, железничког моста преко Уне, јер се налазио петнаестак километара од окупираног Бихаћа. Иначе, лим је служио као под на мосту а, по плану твораца будућег тенка, требало је да послужи као главни оклоп. Под окриљем ноћи, сећа се данас Радић Љубовић, тридесетак људи се с вагонетима прикрало мосту и за непуна два сата гвоздени прелаз преко реке био је без пода. Онда су, гурајући вагонете, морали да прођу кроз велики Лоскински тунел, дугачак више од километра. Али, најтежи део пута је тек предстојао: требало је тежак и гломазан терет на рукама изнети уз беспуће кањона Уне. По десет-петнаест људи мењало се на сваких десетак метара успона, на врху су их сачекала запрежна кола и лим је пре зоре био у ковачници у Небљусима.

Међутим, ваљало је прибавити и остали материјал. Са Штрбачког бука и Црноћа, опустелих радилишта Унске пруге, што на рукама, што на запрежним колима, донети су делови цистерне и точкови бетонске мешалице. У међувремену, жене и девојке из околних села даноноћно су сакупљале кучину и вуну која је, по плану, требало да буде нека врста додатног појачања између скелета и главног оклопа будућег партизанског тенка. Деца су у конзервама сакупљала песак који је такође требало да послужи као ојачивач између скелета и главног оклопа.

И за четири дана цео потребан материјал био је пред ковачницом у Небљусима. На ред је дошло оно најважније и најтеже – градња.

Како да се зове?

– Брозовић у рукама држи нацрт – сећа се Радић Љубовић. – Поново га показује мени и друговима који су се окупили. Још увек је међу нама доста недоумице. Има их који све то гледају с чуђењем и често одмахују главом. Заиста, није шала. Прихватили смо се необичног и несвакидашњег задатка: да у обичној ковачници скујемо прави партизански тенк.

ИДЕЈА ЈЕ БИЛА ВИШЕ НЕГО СМЕЛА: ТРЕБАЛО ЈЕ У НАЈОБИЧНИЈОЈ КОВАЧНИЦИ НАПРАВИТИ ПРВИ ПАРТИЗАНСКИ ТЕНК. ЉУДИ СУ СЕ У ЧУДУ ЗГЛЕДАЛИ И ОТИШЛИ ДА САКУПЉАЈУ ЛИМ, КУЧИНУ, ВУНУ, ПЕСАК...

У међувремену је, 12. марта 1942, Главни штаб НОП одреда за Хрватску наредио штабовима Групе НОП одреда за Лику, Групе кордунашких одреда и Приморско-горанског НОП одреда да чисте терен на својим подручјима, повезују слободне територије Лике, Кордуна и Горског котара и систематски уништавају саобраћајне везе непријатеља. Ово наређење убрзало је припреме за ковање партизанског тенка који је требало да послужи у већим партизанским акцијама у овом делу Лике и Кордуна.

Кад је подложена ватра у ковачкој радионици и кад су одјекнули први ударци чекића по наковању, још су падали разни предлози како би шта требало да се ради.

– Највише муке било је око механизма за управљање – прича Радић Љубовић. Неки су предлагали да, и на задњем и предњем делу тенка буду два точка, као и код осталих возила. Међутим, већина је сматрала да би једноставније било управљати тенком ако би напред био само један точак. На крају је нађено решење: напред један точак на виљушкама попут бицикла који се лако може окретати лево-десно.

– Предњи точак тенка био је делимично скривен, док су задњи точкови, исте величине као и онај предњи, избачени са стране. Оригинална осовина која је некад била на великој бетонској мешалици и овде је имала исту улогу. Распон задњих точкова био је око један метар. Предња осовина, виљушка и остали управљачки механизам исковани су од челика са Унске пруге...

Како је рад на првом партизанском тенку одмицао падали су разни предлози о имену.

– Па, ако се швапски тенкови зову „тигрови", 'ајде ми овог нашег да назовемо „лав"?

Било је смеха и задиркивања, али се предлог свима допао и још незавршен тенк добио је звучно име.

Проба је успела

Из ковачнице у Небљусима даноноћно су се чули ударци чекића, жагор запослених.

– Најпре смо направили труп тенка – каже данас Радић Љубовић, ковач и првоборац. – Био је округао, заправо, то је била половина цистерне. Одозго је остало дно цистерне. Онда смо пресекли врата и избушили шест прозорчића за пушкарнице, односно окна за митраљеске цеви. Један од тих прозорчића био је напред, изнад точка и механизма за управљање, и био је намењен возачу-тенкисти...

Костур тенка био је обавијен получеличним лимом дебљине 4,5 mm, заправо био је то двоструки оклоп у чијем је међупростору, с једне стране, насут песак, а с друге набијено влакно конопље. Мада на изглед мали, тенк је био предвиђен за седам бораца: возач и шест стрелаца. А шта га је покретало? Човек, гурали су га рукама до места предвиђеног за борбу.

Кад је и последњи шраф урађен, партизански тенк, мада је то више била нека врста покретног бункера, изгуран је из радионице на једно пољанце где су га борци засули мецима из пушака и пушкомитраљеза. Проба је више него успела: меци нису могли ништа првом партизанском тенку. У провери оклопа учествовао је и Милан Жежељ, прослављени командант Тринаесте хрватске пролетерске НОУ бригаде „Раде Кончар".

Лички „лав", због разних стицаја околности, није учествовао у борби, али је значајан као прво оклопно возило које је направљено у току НОБ-а.

Божо Мајсторовић

НАЈВЕЋИ АЕРОДРОМ НА СВЕТУ

АНДЕРСОНОВО ПОЉЕ

ЊУЈОРК НИЈЕ САМО НАЈВЕЋИ ГРАД, ПРИСТАНИШТЕ И БАНКАРСКИ ЦЕНТАР НА СВЕТУ. ОН ИМА И АЕРОДРОМ „ЏОН ФИЦЏЕРАЛД КЕНЕДИ"

Некад се из Европе у Њујорк стизало само бродом. Туристима је прво падала у очи џиновска Статуа слободе у луци, док оне који су се усељавали није много одушевљавала: њих је стотинак метара даље, на острвцету Елис чекао сабирни центар и неизвесност да ли ће им власти дозволити стални боравак у „обећаној земљи". Острвце је сада споменик прошлости: усељавање је драстично ограничено, карантина нема, а у Њујорк се углавном долази авионом.

Започео је Ла Гвардија

Највећи град на свету има три аеродрома: „Њуарк", „Ла Гвардију" и „Џон Фицџералд Кенеди". Најмањи је „Њуарк". Иако опслужује Њујорк, налази се у суседној држави Њу Џерси. Леп је, али – Њујорчани га не воле. Није помогло што је из темеља реконструисан. На његове писте слећу авиони са само једне међународне линије. И њу не држи редовна ваздухопловна компанија него Чартераш Бритиш ер турс превозећи туристе из Лондона у Њујорк. Понекад се у шали говори да на „Њуарк" слећу авиони сиротињских компанија. Било шала или збиља, тек нејасно је како оне опстају кад авионску карту за лет с краја на крај Сједињених Америчких Држава – од Вашингтона до Њујорка – продају за 19 долара, док путовање хеликоптером од једног до другог њујоршког аеродрома стаје 49 долара!

Аеродром „Ла Гвардија" најстарији је и други по величини њујоршки путнички аеродром. Отворен је 1939. године захваљујући Италијану Фиорелу Ла Гвардији. Он не само да је ударио камен-темељац том, већ је учествовао и у планирању изградње највећег аеродрома на свету „Џон Ф. Кенеди". Ла Гвардија је у првом светском рату био италијански пилот, а онда се уселио у Сједињене Америчке Државе и тридесетих година догурао до градоначелника Њујорка.

Осим из Канаде и Мексика, на „Ла Гвардију" слећу искључиво авиони који превозе путнике у унутрашњем саобраћају. Не треба пребрзо доносити закључак да је број путника мали. Ни говора! Чак и америчка ваздухопловна компанија осредње величине превезе у својој земљи годишње више путника него највеће европске на интерконтиненталним линијама. Прошле године на „Ла Гвардији" је било 268 хиљада слетања и узлетања авиона, а на гигантском аеродрому „Џон Ф. Кенеди" једва хиљаду више!

Њујорк је лети изложен врућинама, а зими га данима засипа снег. И поред великих сметова, писте највећег аеродрома на свету ретко кад су залеђене – о томе брине бригада раоничара.

Као 4 хиљаде фудбалских игралишта

Аеродром „Џон Фицџералд Кенеди" по величини први у Њујорку, уједно је и највећи на свету. Његове мере готово да превазилазе људске потребе. Све је ту огромно: и свеукупни простор, и површина пристанишних зграда, и број стајанки... Аеродром се налази на копну, "с оне стране Хадсона", на подручју Јамајке Беја, у њујоршкој четврти Квинси. Некада су на том месту биле ливаде Ајдоувајлд. Стари Њујорчани и данас аеродром називају тако сећајући се дана када се на ливади о викенду окупљала аристократија играјући голф.

Ширењем Њујорка аеродром „Ла Гвардија" је постајао тесан. Закрченост пред други светски рат била је таква да је слетање представљало мали подвиг. Места за подизање нових писта и инсталација није било, морало се приступити изградњи новог аеродрома. Радови су започети 1942, а завршени шест година касније. Аеродрому је дато име ратног хероја генерал-мајора Александра Е. Андерсона. Званичан назив, међутим, гласио је: „Њујоршки интернационални аеродром Андерсон филд". Ливаде нису заборављене: последње две речи значе – Андерсоново поље.

Првобитни изглед био је другачији од данашњег. Хроничари су забележили да је за градњу аеродрома утрошено око 60 милиона долара. Није много ако се зна да је само проширење 1972. године однело 650 милиона долара!

Крајем децембра 1963. аеродром је променио назив. Добио је име америчког председника Кенедија убијеног у Даласу. Током времена настављено је са дограђивањем па је данас аеродром „Кенеди", како се иначе скраћено назива,

НЕЗАМЕЊЛИВИ ШТАПИЋИ

ПАНИКА МЕЂУ КОМАРЦИМА

Јапански архипелаг пресецају брзи суперекспреси, градове повезује једношинска железница, има и возова које воде компјутери, канцеларије јапанских компанија препуне су уређаја који се у многим другим развијеним земљама сматрају стварима које ће доћи тек у будућности, али поред кимона која се носе на свечаностима, хране и обичаја, у Јапану се задржала још једна стварчица која, иако на изглед ситна, заслужује пажњу. То је „катори сенко", средство против комараца које потиче још из средњег века.

У делима у којима су описани остаци типичне јапанске традиције „катори сенко" је увек био заступљен, а чињеница је да су се од деветнаестог века, међу ретким извозним артиклима тада сиромашног Јапана, налазили и свежњеви мирисних штапића који су много личили на тамјан који се употребљавао у Кини и Индији. Само, ови штапићи нису имали никакву верску сврху. Они су једноставно били најбоље средство тога доба да се отерају досадни инсекти који су у врућим летњим данима представљали праву напаст.

Немогуће је снимити из ваздуха цео аеродром „Кенеди" а да се на њему све разазнаје. Ово је само један део тог гиганта.

велики као девет „Ла Гвардија"!

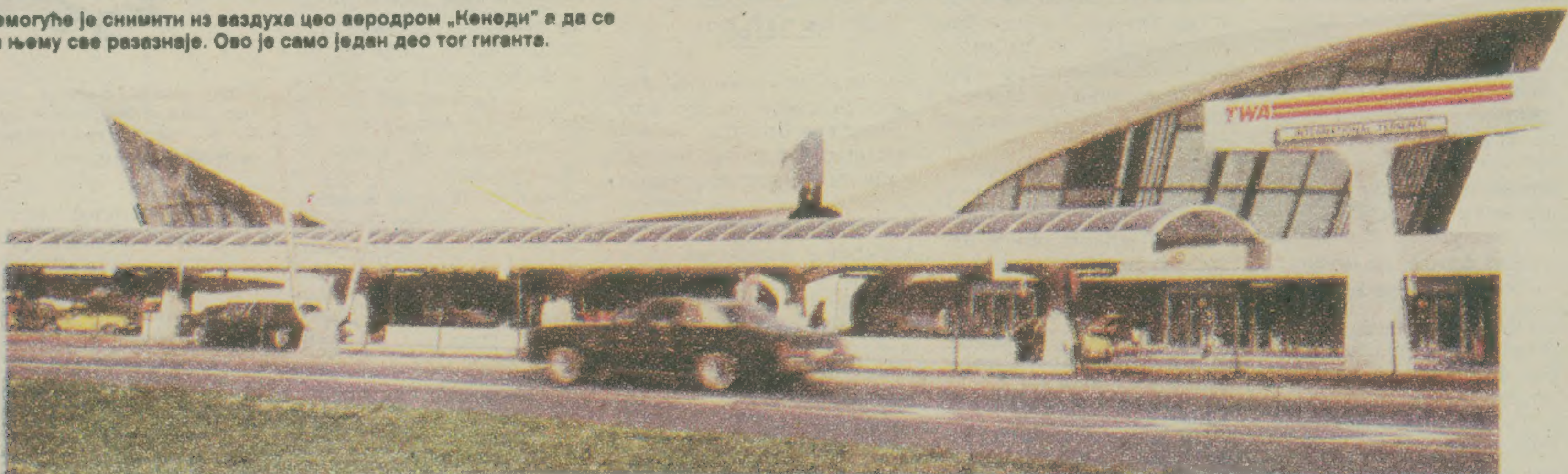
Аеродром се простире на површини од око 19 милиона квадратних метара што одговара величини четири хиљаде фудбалских игралишта. Површина пристанишних зграда, а њих има девет, равна је површини 520 фудбалских стадиона. Но, то није све: аеродром „Кенеди" има 140 стајанки за авионе и, поред осталих, и полетно-слетну писту дугачку готово 4,5 километара.

Осам ваздухопловних компанија: Бритиш ервејз Америкен Јунајтед, TWA, Istan am... поседују сопствене пристанишне зграде, односно аеродром на аеродрому. Постоји и централна пристанишна зграда за међународни ваздушни саобраћај где се обавља пасошка и царинска контрола. Ту је све што је путнику потребно, чак и две банке. Све ваздухопловне компаније које слећу на аеродром „Кенеди" овде имају шалтер за информације и продају карата. Путницима се по уласку у зграду уручује информативни материјал о Њујорку. Обавештења којег нема у тексту, дају хостесе аеродромске стјуардесе обучене у жуту униформу.

Пешачење је искључено – свих девет аеродромских терминала повезује аутобуска линија. Вожња аутобусом од аеродрома до центра Њујорка – Манхетна стаје 6 долара. Крајња станица је у близини Централ-парка. Долар мање плаћа се за воз, до 30 долара за такси, а 39 долара за вожњу хеликоптером.

На аеродрому „Кенеди" све функционише као швајцарски сат. Једина је путникова обавеза да при себи има – новац.

М. Т.

Путници који лете авионима компаније TWA дочекују се у веома лепој пристанишној згради. Архитектонско решење је смело.

У почетку су штапићи против комараца прављени тако што се сумпор мешао са струготином да би се негде крајем осамнаестог и почетком деветнаестог века неко сетио да су у јапанским селима многи употребљавали **ђођугику,** биљку чије име, када се преведе, значи отприлике: хризантема која тера инсекте. Цветови, листови и стабљике ове биљке сушени су и мрвљени док не постану тако ситан прах и онда су њиме пуњени омоти од папира који су подсећали на веома танка црева за кобасице. Хартија се палила на једном крају, уз танак стуб дима, горела извесно време изазивајући праву панику међу комарцима.

А каква је то чаробна хризантема?

А кад се мало претура по речнику, пронађе се да се иза ђођугику крије биљка која је давно у старој Персији гајена баш због способности да парализује нерве инсеката, а иза свих тих имена које су јој давали Персијанци и Јапанци, крије се наша најобичнија камилица! Али, док су наши преци пили чајеве кад их заболи стомак, у јапанској области Вакајама још 1886. године почело је узгајање камилице за индустријске сврхе. Да би се продужило време горења, иситњена камилица мешана је са извесним масама које су могле да се ваљају и од њих праве штапићи, што је умногоме олакшавало и транспорт. После се ишло на различита усавршавања док се није дошло до данашњег облика у коме се продаје „катори сенко". Од иситњене камилице и неких материја лију се чврсте спирале које на најмањем унутрашњем кругу имају рупицу да би могле да стоје на постољу од лима. Таква спирала може да гори шест до седам часова, а и више ако нема ветра, и њено тињање обезбеђује Јапанцима миран сан.

Да обична лимена постоља и тињајуће зелене спирале „катори сенка" не би поружнили собу, а и да се кућа не запали у случају да се постоље преврне, јапански трговци сада нуде различите фигуре са више отвора у облику различитих животиња, бродова, кућица, обично од керамике, а негде и од метала, али кутије у којима се продају резерве спирала остају, ево, већ готово два века потпуно исте: слика црвеног петла (симбол компаније израсле из мале радионице „Кинжо катори сенко") на плавој позадини и цветови камилице около. Цртежи на овим кутијама симболизују и отпорност и издржљивост овог старог средства према свим електричним и електронским справицама које су покушали многи (без успеха) да понуде јапанском тржишту као идеално средство против комараца.

Д. МИЛЕНКОВИЋ

КАКО ЈЕ ДОДАВАЊЕ ПОБЕДИЛО ДРИБЛОВАЊЕ

ГОСПОДО, ЈА ИГРАМ ЗА СВОЈЕ ЗАДОВОЉСТВО!

Кажу да је четвртина света гледала преко телевизије два последња светска купа. Давне 1882. светско првенство још није ни постојало, али су се зато творци овог популарног спорта, Енглези, навелико узбуђивали око финала свог, енглеског купа.

Уобичајене навијачке страсти распалила је овога пута нечувена чињеница – једна радничка екипа доспела је у финале!

Фудбал је у то доба још био привилегија и разбибрига младежи из отмених приватних и државних школа и колеџа, па су сви узбуђено ишчекивали исход одлучујуће утакмице. Ко ће победити – „Олд Итонијан", екипа најчувенијег аристократског колеџа у Енглеској или радничи „Блекберн роверз"? Толико узбуђење је, испоставиће се, било сасвим оправдано – утакмица је била врло узбудљива. Али, публику је на следећем првенству 1883. чекало још веће изненађење.

Без бриге, то неће бити његова нога!

Године 1867. чак је и Енглезима био преко потребан фудбалски приручник. Фудбалски савез Енглеске је у то доба постојао свега три године, фудбал далеко дуже, али су утакмице тек престајале да буду одличан изговор за свеопште туче. Шта је, дакле, приручник саветовао? Између осталог и ово:

„Најприкладнији костим за ову прилику чини сомотска капа у боји са кићанкама, уска вунена мајица на пруге, беле фланелске панталоне и чизме. Паметно је, уколико се тако може претходно удесити, да једна екипа носи пругасте мајице у једној боји, рецимо црвеној, а друга у некој другој, рецимо плавој."

Колико да не дође до забуне.

Да је фудбал у то доба био млад, говори и чињеница да мреже на голу тада још није било, али је некоме, очигледно, већ тада било јасно да би гол некако требало омеђити: исте године када је издао приручник, фудбалски савез је прописао и конопац који је спајао врхове хоризонталних вратница. Није мрежа, али је почетак...

Какав био да био, фудбал се тих година и деценија ипак навелико играо широм Острва, а од 1871. организована су и првенства. Победничке екипе су се мењале, али је једно годинама остајало исто – победници су увек били момци из финих школа и финих породица. Године 1882. изненађење: у финале купа доспела је радничка екипа „Блекберн роверз".

Јесу ли се фини момци уплашили да ће они други можда играти грубо? Можда јесу, можда нису, али се зато зна да ни „Олд Итонијан" није играо у рукавицама. Њихов капитен Артур Кинерд (касније барон Кинерд), је рецимо, био поборник жустре игре у којој је једно од главних средстава за решавање утакмице било немилосрдно шутирање противничких цеваница. Забележено је и ово: мајка будућег барона се једном приликом са страхом обратила председнику фудбалског савеза Енглеске Мериндину:

– Бојим се да ће једног од ових дана Артур доћи кући са сломљеном ногом.

– Без бриге, госпођо. То не би била његова нога – гласио је одговор.

Да две екипе не играју исту врсту фудбала видело се већ и по томе што је „Блекберн роверз" у финале доспео са 192 гола, а њихови противници са 159 мање, што ће рећи 33 гола постигнута у току читаве сезоне.

У првом полувремену су надмоћнији били фини момци, у другом радници,

НАВИЈАЧИ СУ СЕ ПРВО ЗАПРЕПАСТИЛИ КАДА ЈЕ У ФИНАЛЕ ДОСПЕЛА ЈЕДНА РАДНИЧКА ЕКИПА: ТАКО НЕШТО СЕ ДО ТАДА НИЈЕ ДОГОДИЛО! ОНДА ИХ ЈЕ ОШАМУТИЛА ПОБЕДА АУТСАЈДЕРА. НА КРАЈУ СУ ПОБЕСНЕЛИ: КО ЈЕ ЧУО ДА СЕ ЕКИПА ПРИПРЕМА ЗА МЕЧ ЧИТАВЕ ТРИ НЕДЕЉЕ?!

али је „Олд Итонијану" пошло за руком нешто што „Блекберн роверзу" није – постигао је одлучујући гол. Капитен Кинерд прославио је победу у свом стилу – стајањем на глави. Слично узбуђење испољила је и присутна публика: има да се зна ко је ко у фудбалу! (навијачи „Блекберн роверза" у то доба још нису много путовали, а понајмање на утакмице).

Сударање, ударање, обарање

Следеће, 1883. године, се већ више нико није нарочито изненадио што је у финале доспела радничка екипа „Блекберн олимпик". Изненађење је било само то што је потекла из истог града у Ланкаширу као прошлогодишњи „аутсајдер" и што је за противнике опет имала – момке из „Олд Итонијана".

Време је, писао је „Тајмс", било „божанствено, а публика врло бројна" (по ондашњим стандардима, биће и да јесте: 8 хиљада навијача). У првом полувремену се ништа нарочито није догодило, па чак ни један једини гол, али је зато друго већ на самом почетку кренуло узбудљиво: после свега десетак минута игре тада врло популарни играч Артур Дан из „Олд Итонијана" морао је да напусти терен. Разлог? „С њим су се сударили, ударали га и обарали", како је забележио новинар „Тајмса".

После Дановог изласка са терена с обе екипе се нешто догодило: разјариле су се. Обузео их је, како је један тамошњи новинар забележио, „обарачки дух". Мишљења се, међутим, веома разликују у погледу тога ко је први почео да обара. Што се „Манчестер гардијана" тиче: „Момци из колеџа су врло дуго играли одважно, па је за жаљење што су их играчи „Блекберна" непрекидно фаулирали". Извештач „Атлетик њуза" је читаву ствар видео нешто другачије "... правде ради, треба рећи да су момци из Ланкашира играли на непознатом терену и пред пристрасном публиком и да су први знаци грубе игре потекли од њихових противника..."

Можда зато што су добар део времена и концентрације утрошили на међусобно ударање и обарање, можда и из неких других разлога, тек екипе су крај утакмице дочекале с нерешеним резултатом. Публика је пошашавила: играће се продужетак!

У продужетку је коначно

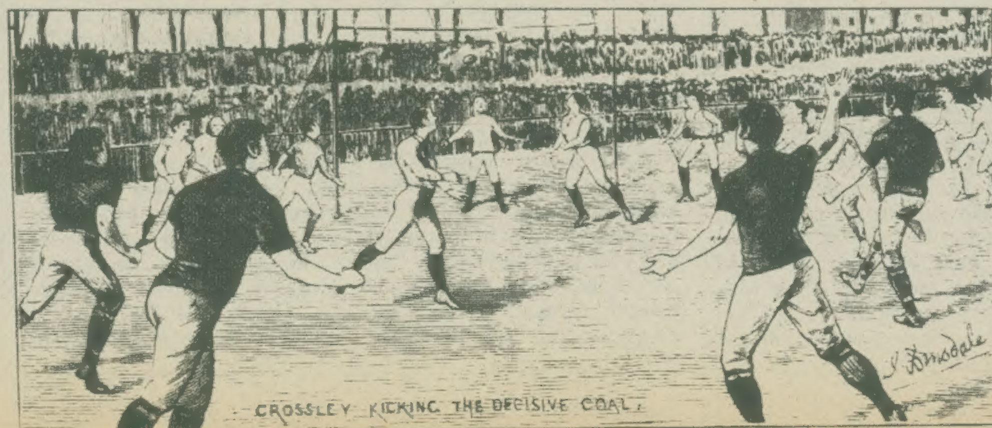
(Горе) Артур Кинерд, капитен „Олд Итонијана". (Доле) С. А. Варбертон, капитен „Блекберн олимпика".

пао одлучујући гол – „Блекберн олимпик" је постао првак. Баш као што је и ред, председник фудбалског савеза Енглеске Мериндин уручио је победнику куп и од публике затражио „три пута ура" за прваке. Три пута ура се и чуло, само „с нешто оклевања" и тише него што би човек у таквој прилици очекивао.

У Блекберну није било ни издалека тако тихо и уздржано. Победнике је поздравила веома бучна и раздрагана гомила, а онда су их посадили у фијакер и провозали кроз читав град. Славље је увеличавала и уобичајена бучна блех-музика. Када су прваци коначно отишли кућама, освојени куп пренесен је у највећу градску радњу где је остао изложен следећих месец дана.

Одакле им паре?

Како су фини момци поднели пораз? Веома ло-

Публика се силно наузбуђивала гледајући финалну утакмицу енглеског купа 1883. године: прво полувреме нерешено, друго нерешено, одлучујући гол пао је тек у продужетку.

Први фудбалски савез на свету основан је у Лондону 1863, па се узима да се тек од те године може говорити о фудбалу у данашњем смислу. О дресовима у данашњем смислу се још дуго није могло говорити: екипа Хероуа.

Баш као што је ред, председник фудбалског савеза Енглеске предао је пехар победнику првенства 1883. На страну то што се многима чинило да победа није заслужена.

ше. „Итон колеџ кроникл" је сасвим неспортски и нећентлменски тврдио да победници могу да захвале искључиво свом – неспортском понашању. По чему је то њихово понашање било неспортскије од понашања момака из колеџа? Па, по томе, писао је исти лист, што су момци из Блекберна себи допустили нешто нечувено: тренирали су читаве три недеље пред утакмицу и то у неколико градова Енглеске! Одакле им паре за тако нешто?! Другим речима, какав је то фудбал и где је ту спорт када се у све умешају паре?

Гласило поражене екипе било је у једном у праву: првенство 1883. означило је и крај једне ере – крај аматерског фудбала и почетак професионалног. Сумње финих момака да су противници уживали финансијску помоћ локалних пословних људи показале су се тачне. „Блекберн тајмс" је после утакмице без много устезања објавио вест: за победу свог тима грађани Блекберна могу да захвале и власнику тамошње железаре Сиднију Јејтсу и одборнику Бутмену „чији је ентузијазам у погледу ове игре свима добро познат". Оно што није баш свима било познато јесте да су ова два љубитеља фудбала поклонила по сто фунти за припреме „Блекберн олимпика".

Паре, разуме се, нису све. Екипа из Блекберна имала је још нешто што фини момци нису – менаџера по имену Џек Хантер који је претходно радио у једном циркусу.

Играч „Олд Итонијана" и репрезентативац Алфред Литлтон се када су га после утакмице Енглекса – Шкотска 1877. критиковали зато што је током читаве игре, кад год би дошао до лопте, одбијао да је дода неком другом, бранио: „Господо, али ја играм за своје задовољство!"

Први професионалци

Џек Хантер је у фудбалу видео и нешто сем задовољства, па је своје момке увежбао у додавању кратких лопти, дрибловању и дугим лоптама с крила на крило. У финалу 1883. радничко додавање победило је аристократско дриблoвање.

После 1883. ниједна екипа из отмених школа и колеџа више никада није доспела у финале.

Зато је бар куп остао у Блекберну: 1884. победио је већ помињани „Блекберн роверз" у чијој су се екипи налазила четири професионалца. Биће да је и фудбалски савез Енглеске схватио да су се времена променила: следеће године професионализам је и званично легализован у Енглеској.

РЕКОРД ЈЕ 168 ГОДИНА

СОВЈЕТСКИ НАУЧНИЦИ ИСПИТУЈУ ПРОЦЕС СТАРЕЊА, МОГУЋНОСТИ И НАЧИНЕ ДА ЉУДСКИ ВЕК ПРОДУЖЕ. АКО НЕ МОГУ ПОНУДИТИ „ВОДИЦУ МЛАДОСТИ", ОНИ СА СИГУРНОШЋУ ТВРДЕ ДА ЈЕ РАД ЈЕДАН ОД БИТНИХ УСЛОВА ЗА ДУГ ЖИВОТ.

Данашњи човек ни приближно не досеже до теоријских граница дуговечности, што значи да би се могло живети дуже. То хоћемо да постигнемо. Разуме се да ту и наследни фактори играју значајну улогу... – каже професор Чеботарев из Кијева, који са својим тимом научника проучава старење и могућности да се људски век продужи.

У Совјетском Савезу број становника неравномерно расте. У Русији, у централним деловима земље, прираштај стагнира, а само је у азијским деловима број рођених већи од броја умрлих. Како привреда Совјетског Савеза захтева све више радне снаге, траже се могућности да се и старији грађани учине што кориснијим, дуговечним, али способним за рад.

Кијевски научници пошли су од познате истине да старе особе, које осећају да су још потребне друштву – најдуже живе.

– Људи живе дуго ако дуго раде – закључује професор Чеботарев.

Радни стаж 150 година

Већина грађана Совјетског Савеза, који су живели више од једног века, почели су да раде већ у десетој, или дванаестој години и нису се обзирали на старосну границу да би напустили посао, па су тако избегли „пензијску болест". Човек који је читавог живота предано радио, у просеку преживи пензионисање само неколико година, јер се као неактиван осећа сувишним – сматра тим кијевских научника. Они дуговечни радили су до седамдесете, осамдесете године, а неки и до сто десете! То их је одржало у животу.

Ширали Мислимов из Азербејџана, с Кавказа, имао је 168 година кад је умро. На питање како је доживео толику старост, одговорио је у својој 167. години: „Никада се нисам сувише узбуђивао, уредно сам живео, и радио сам пуних сто педесет година".

– Ми не тежимо само томе да продужимо људски век – каже професор Чеботарев – већ да омогућимо и старима да живе пуним животом до смрти.

При том је, по његовом мишљењу, битно да се избегне изолација и усамљеност старих особа, јер поред биолошких, и социјални услови имају велики утицај на дуговечност.

У Совјетском Савезу, као и код нас, жене стичу право на пензију кад наврше 55, а мушкарци 60 година живота. Кијевски научници опомињу да не би требало попустити пред захтевима да се смањи старосна граница за престанак рада, јер то скраћује живот.

Бака-Свакстиј, Грузијка, 125 година **Сирали Муслимов, снимљен кад је имао 165 година;** **Аркадиј Белквадзе, 102, такође Грузијац, још држи говоре на сеоским поселима.**

Поред рада, породични живот игра велику улогу у доживљавању дубоке старости. Домови за стара лица – који се иначе пропагирају у Совјетском Савезу – скраћују живот, тврди професор Чеботарев.

Разлика у просечном веку жена и мушкараца у Совјетском Савезу веома је велика: 14 година. „Слабији пол" живи 77, а „јачи" 63 године, разуме се опет у просеку. У другим индустријским земљама та разлика износи три до четири године.

Разлог за разлику у просечном веку између два пола кијевски научници тумаче овако: жене и кад престану да раде остају домаћице, брину о кући, мужу, деци, унуцима, имају увек пуне руке посла и то им продужава живот.

Нема еликсира младости

Полазећи од тога да правилна исхрана битно продужује живот, а старачке болести га скраћују, кијевски тим је и у том правцу вршио истраживања. Кад су новинари упитали професора Чеботарева, да ли његов тим припрема и неки „чаробни напитак" он је одговорио:

– Разуме се да сте то упитали у шали, али да вам ипак кажем: ми нисмо чаробњаци. Не можемо понудити ни животну водицу, ни еликсир младости, али на неки начин ваше питање има везе с нашим радом. Објаснићу то на примеру артериосклерозе, типичне болести нашег столећа. Она може напасти и средовечне људе и унесрећити их, а исто је тако могућно да човек доживи дубоку старост потпуно очуваних крвних судова. Управо испитујемо како да спречимо да људи у старости страдају од инфаркта, артериосклерозе, старачког дијабета – свега оног што доносе нагомилане године.

Што се исхране тиче, није случајно што највише стогодишњака у Совјетском Савезу има на Кавказу и азијским висијама, на просторима од 500 до 1500 метара над нивоом мора, где се месо и шећер много мање користе него млеко и млечни производи, где се једе много воћа и поврћа, нарочито црни и бели лук. Организам старих људи тешко подноси маст, редовно коришћење алкохола и пушење сигурно скраћују живот, али повремено чашица доброг пића неће нашкодити. Најзад – закључује професор Чеботарев – живот дуговечних по правилу је протицао без великих трзавица.

Walt Disney

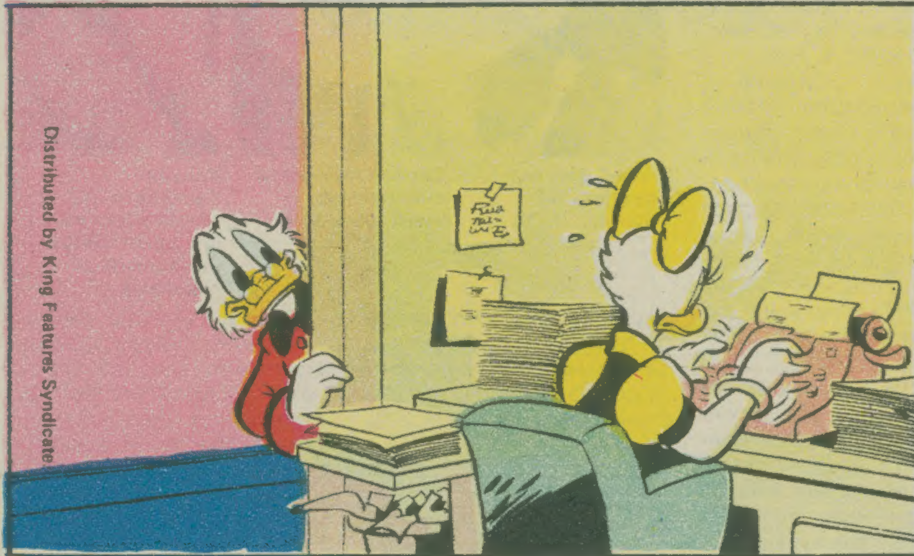
ПАЈА ПАТАК

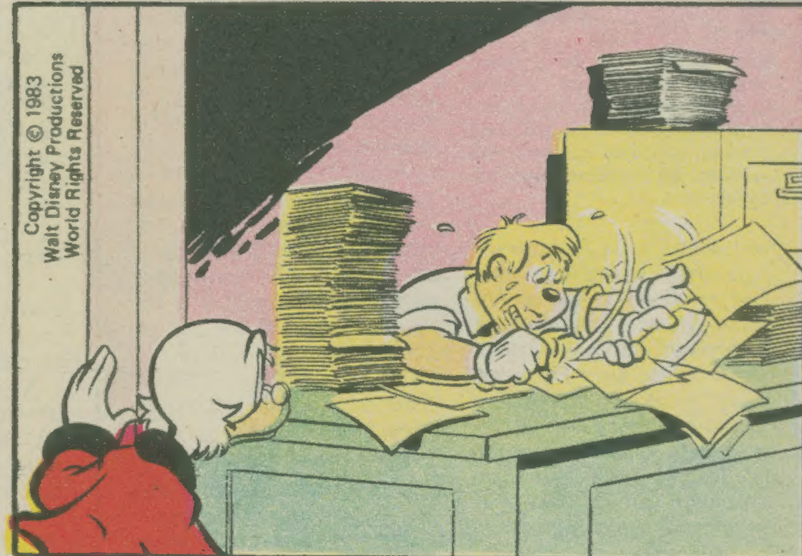

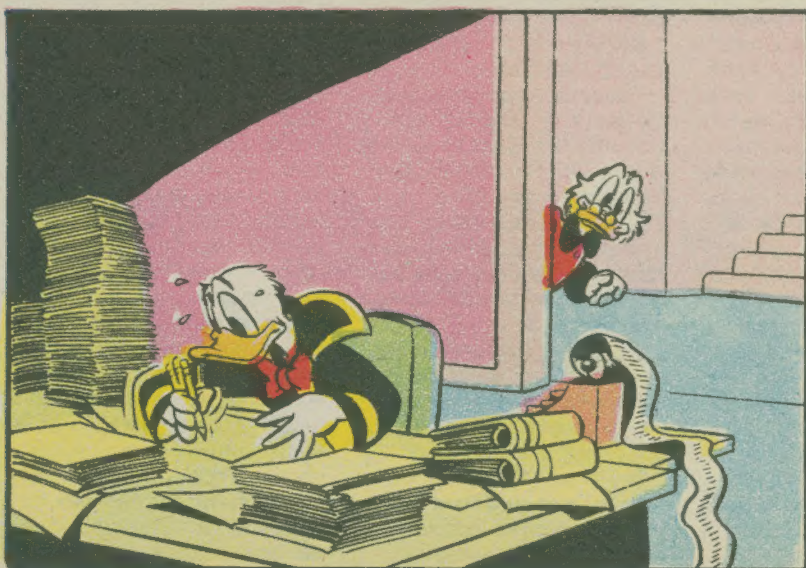

УЧИНИ ТО ИЛИ УМРИ!

ДАНИМА ЈЕ ЛЕЖАО У СМРСКАНОМ ЏИПУ НА ДНУ КАНАЛА ИЗНАД КОГА ЈЕ ТУТЊАО САОБРАЋАЈ. АЛИ КАКВА КОРИСТ ОД ТОГА? САМО КАДА БИ НЕКО СТАО НА САМУ ИВИЦУ НАСИПА МОГАО БИ ДА ГА ВИДИ. А ЗАШТО БИ ИКО ШЕТАО ИВИЦОМ И ВИРИО ДОЛЕ?

Моја мора почела је марта 1981. године – једног петка и то тринаестог у месецу. Нисам сујеверан, али ћу тај дан и неколико следећих памтити као најтеже у животу.

Претпостављам да није ни требало да седнем за волан јер сам био страховито уморан. Возио сам се ауто-путем у близини Елзберија у Мисурију где живим. Било је негде око пола једанаест увече и мени се све више спавало. Неколико пута сам задремао, очи су ми се склапале саме од себе. Могао сам да паркирам кола са стране и одремам пола сата-сат. Али нисам.

Следеће чега се сећам јесте да сам се освестио на дну бетонског канала дубоког четири и по метра. Касније сам сазнао: било је то два дана пошто је мој џип слетео с пута!

Изнате ли шта сам прво помислио? „Јесам ли мртав?" Глупо, али осећао сам се тако ужасно. Тек тада сам схватио да изнад мене тутњи саобраћај. Али, каква корист? Само када би неко стао на саму ивицу насипа, могао би да ме види. А зашто би ико шеткао ивицом и загледао доле?

Изгледи да ме неко спази били су никакви, а да се с искасапљеним ногама сам узверем уз бетонски насип још гори. У ствари, у почетку ме уопште није било брига да ли ће ме наћи или не. Имао сам довољно мука покушавајући да издржим грозне болове у коленима. Нисам тачно знао какве су повреде, али сам по боловима и скореној крви која је потпуно прекрила ногавице на панталонама знао да морају бити тешке.

Испрва сам дозивао у помоћ сваки пут када би неки аутомобил пролазио. Онда сам схватио да то нема смисла – нису могли да ме чују... Боље да чувам снагу. Чак и при најмањем покрету урлао сам и готово губио свест од болова.

Нисам успевао да видим где се канал завршава на једној страни, али сам с друге, тридесетак метара даље, угледао поток. Знао сам да уколико не желим да умрем од жеђи морам некако да га се докопам.

„Мораћеш да пузиш. Само полако... Имаш колико год хоћеш времена. Али учини то, или умри" – рекао сам самом себи.

Центиметар по центиметар, пузао сам урлајући од болова. Мора да ми је било потребно бар три сата, али успео сам.

Пуким случајем у џипу сам имао баштенско црево. Пошто сам утолио жеђ, оставио сам један крај црева у води, а онда кренуо натраг: тако сам могао да пијем, а да се не враћам сваки пут до потока. Уосталом, чак и да није било тако, не верујем да бих имао снаге да поновим то мучење. А поред потока нисам смео да останем. Ни дању није било нарочито топло, а ноћу се температура спуштала испод нуле. У џипу је ипак било нешто топлије.

Онда сам на свој ужас схватио да су ми ноге потпуно мокре. Покушао сам да скинем ципеле и чарапе, али није ишло – болови су били неиздрживи.

Догодило се оно од чега сам и страховао. Преко ноћи се температура спустила испод нуле: касније сам сазнао да онако измрцварен, уморан и уплашен нисам преувеличао ствар – те ноћи је заиста било доста хладно, пет степени испод нуле. Ноге су ми тада промрзле, али сам бар тело успевао мало да загрејем прекривши се врећом за спавање.

Шта сам јео? Храну за псе. Тога дана сам купио два велика паковања бисквита за нашег Бобија. Знате шта, то и није тако неукусно. Нарочито када немате ништа друго и када вас одржава у животу.

И даље сам се, кад год би нека кола прошла, надао да ће се зауставити. А када се не би зауставила, помислио бих: „Проћи ће друга". Мора да сам за то време и спавао... У ствари, све време сам био као у неком полусну.

Прошла је још једна језива ноћ. О чему сам мислио? О свему. Највише о синовима, седмогодишњем Дастину и петогодишњем Тревису: о томе како се више никада нећу играти с њима и чути њихов смех, о томе како ће пре него што ме неко нађе од мене остати само хрпа костију...

Преварио сам се. Неко ме је ипак нашао. Да будем искрен, тога се једва сећам. Сећам се само да сам чуо неки глас и над собом угледао нечије лице и да сам тада помислио: „Најлепши призор који сам икада видео!"

Данас знам коме имам да захвалим за живот – осамнаестогодишњем Вејну Вебстеру. Вејн се

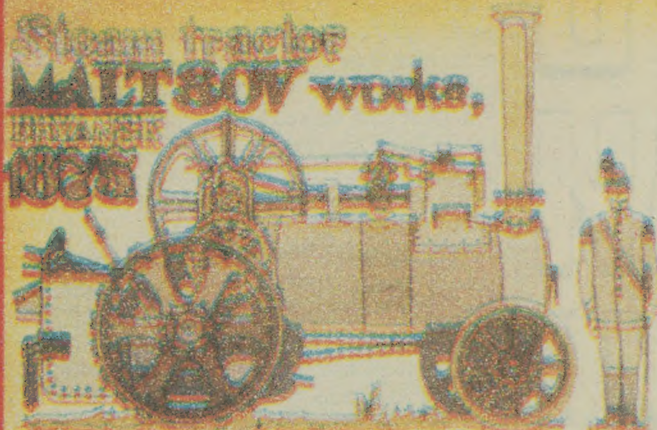
враћао кући ауто-стопом са посла у оближњем фабричком забавишту. Знам још нешто: да сам пуних пет дана лежао на шездесетак метара од тог забавишта и да ме пет дана нико од запослених није приметио.

Пренели су ме у болницу у Сент Луису где су доктори морали да ми ампутирају обе ноге због гангрене која је настунила пошто су ми тешке промрзлине претходно већ упропастиле ноге.

Сада имам протезе. Сналазим се на њима сасвим добро, али повремено користим и колица. Мали Дастин ми је једнога дана рекао: „Татице, тако сам срећан што си жив и што ходаш – није важно што су то протезе".

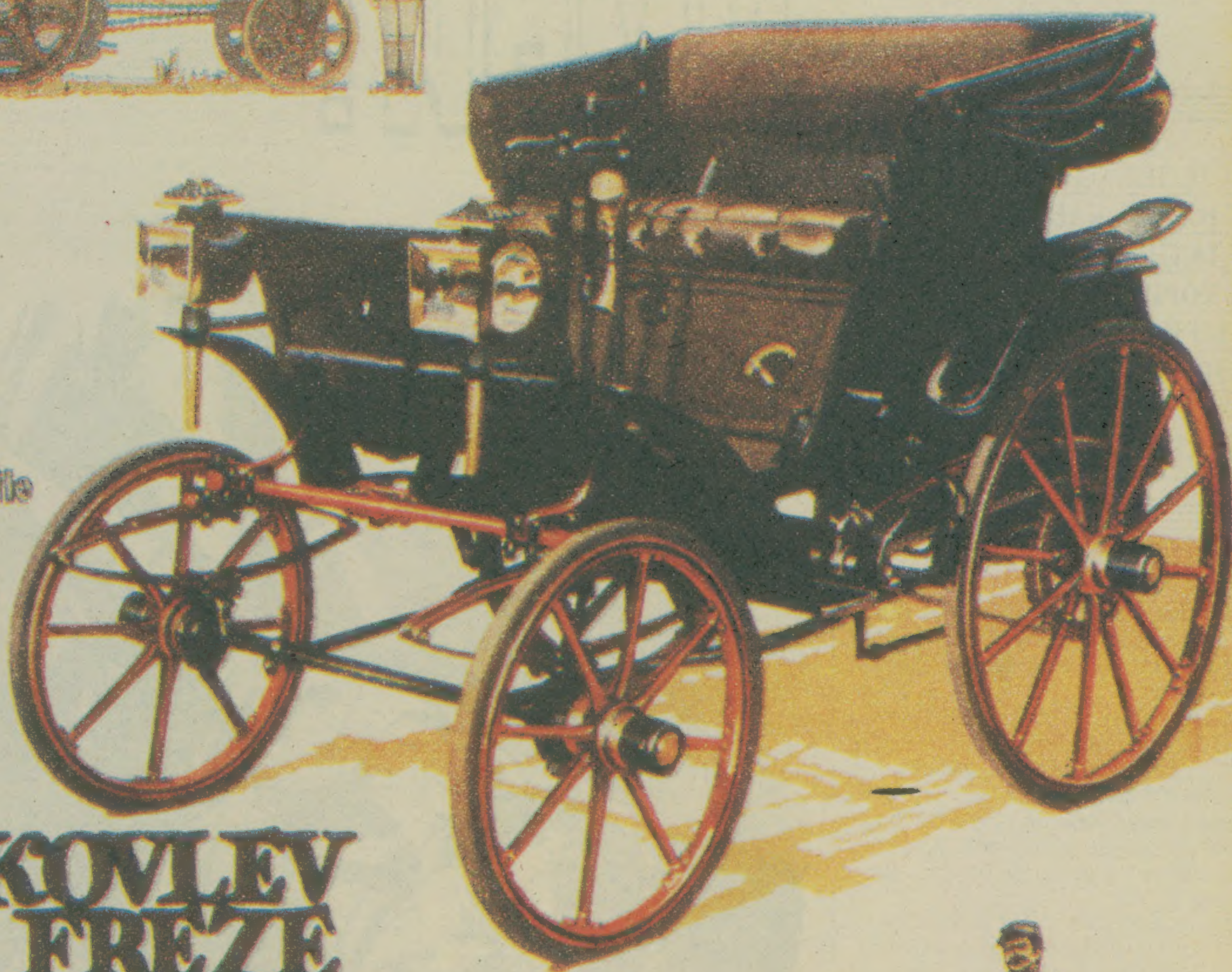
И да знате, није.

Хери Геј

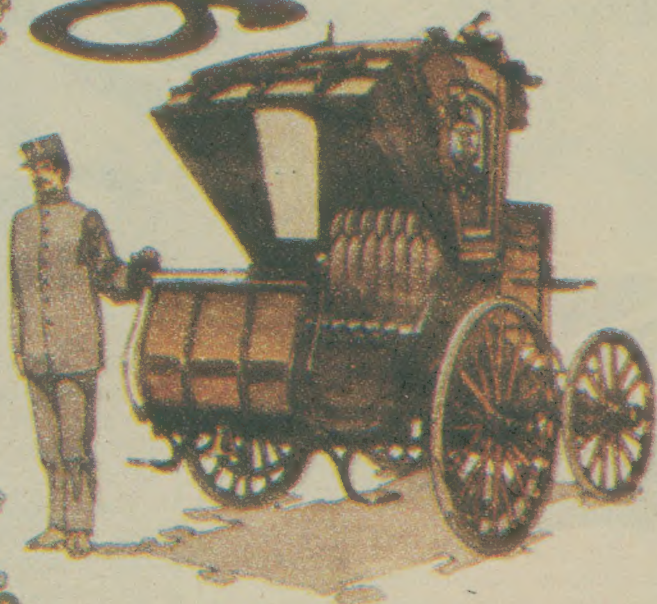
Постер са првим руским аутомобилима. Текст је на енглеском језику али због занимљивог графичког решења доносимо снимак целог постера. Приказани су: прво руско возило уопште – трактор са мотором на водену пару генерала Мољцова (горе лево), први руски аутомобил са бензинским мотором – дело Јаковљева и Фризеа (у средини), аутомобил са мотором на електрични погон Иполита Романова (доле лево), и аутомобил Фризеове компаније (доле десно).

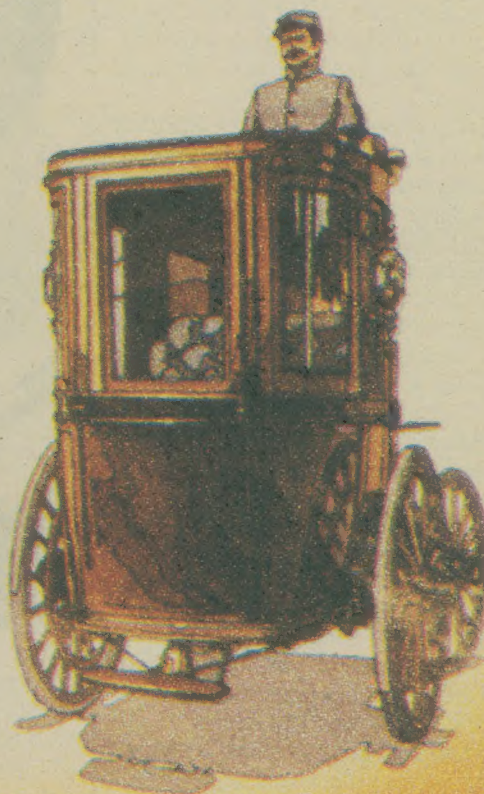

First Russian automobile with internal combustion engine

YAKOVLEV & FREZE
St. Petersburg
1896.

Urban electric vehicles designed by
I. ROMANOV,
St. Petersburg
1900.
Chassis and bodies of fiacre and coupé types.
FREZE & Co.

ПОЈАВА ПРВИХ АУТОМОБИЛА ОБИЧНО СЕ ВЕЗУЈЕ ЗА ИМЕ КОНСТРУКТОРА ИЗ ЗАПАДНЕ ЕВРОПЕ: ДАЈМЛЕРА, БЕНЦА, ПАНАРА И ДРУГИХ. МАЛО ЈЕ ПОЗНАТО ДА У ТОМ ПОГЛЕДУ РУСИ НИСУ НИМАЛО ЗАОСТАЈАЛИ.

КОЧИЈЕ БАЋУШКЕ ЈАКОВЉЕВА

Крајем прошлог века настала је нова индустрија – аутомобилска. Иако мисао о средству способном да се самостално креће спада у давне људске снове, она је остварена тек 1853. када су двојица италијанских физичара – Еуђенио Барсанти и Феличе Матеучи – конструисали први експлозивни мотор. До истог проналаска дошао је 1859. и Француз Жан Леноар.

Неколико година касније Немац Николаус Ото доспео је до четворотактног мотора, а његов ученик Готлиб Дајмлер конструисао мотор на бензин који је 1886. успешно испробан на једним кочијама. Убрзо је у Немачкој основана прва фабрика аутомобила – „Дајмлер". Затим су у неким земљама западне Европе настале и друге. Делови су израђивани искључиво ручно, те је зато склапан мали број „кочија без рукуница". Аутомобилски произвођачи нису били подједнако срећни или умешни, неколико је пропало.

Пре Форда

Првих година живота аутомобила друмовима су се кретали панари, де диони, делажи, дајмлери, фиати, ланчестери, итале... Тада су постављени и темељи аутомобилских џинова Сједињених Америчких Држава – фирми „Форд", „Бјуик" и „Лејланд".

Знање савременог човека о настанку аутомобила обично почиње и завршава се са конструкторима западне Европе. Мало је, међутим, познато да су значајан допринос дали и Руси и да у том погледу нису нимало заостајали. Истина, у Русији су тада још владали феудални односи, али то није сметало појединим конструкторима и људима дубоког џепа да направе сопствене самоходне кочије.

Звучи невероватно али је истина: када је јула 1896. пионир америчке аутоиндустрије Хенри Форд први пут возио свој квадрисајкл кроз Детроит, руски инжењер Пјотр Фризе и пензионисани поморски официр Јевгениј Јаковљев већ су то учинили месец дана раније. Јездили су поносно улицама Санкт Петербурга, данашњег Лењинграда, у кочијама са „прикаченим" мотором јачине две коњске снаге. Неколико дана раније, њихово „чудо" приказано је на изложби у Нижњем Новгороду, садашњем Горком.

Дело Фризеа и Јаковљева било је први руски аутомобил и од њега се касније развила домаћа аутомобилска индустрија.

Аутомобил инжењера и бившег поморског официра био је необичан и леп. Мењач није уграђен већ је каишевима од гумираног платна био причвршћен за кочије. Возило је било тешко око 300 килограма и кретало се максималном брзином од 20 километара на час. Каросерију, односно фијакерски део начинила је фирма „Фриз корпорејшн коач боди", док је мотор и мењач склопило предузеће „Јаковљев керозин енд гас енџин воркс".

Производња овог аутомобила, разуме се, у изузетно малом броју, започета је 1900. године. Возило је од милоште називано – кочије баћушке Јаковљева.

Аутомобил Јаковљева и Фризеа није био руски првенац као возило уопште. Претходио му је мотор на водену пару. Начинила га је компанија генерала Мољцова у Људинову позната као „Мољцов воркс џоинт сток кампани". Углавном се бавила производњом локомотива и локомобила. Године 1875. мотор на водену пару уграђен је у седам трактора. Просто је зачуђујуће да су сви деценијама радили без квара. Дочекали су октобарску револуцију, чак служили и касније. Сваки од тих трактора могао је у исто време вући десет плугова и био тежак читавих 19 тона!

Током 1901. у московској фабрици „Дукс воркс" израђен је и аутомобил са мотором на водену пару. Није био дугог века. А и како би кад је личио на цина.

Осим аутомобила са мотором на бензин и водену пару, руски проналазачи су крајем 19. века склопили и возило на електрични погон. Први га је 1900. пројектовао и показао грађанима Санкт Петербурга Иполит Романов. Аутомобил је имао два седишта и предњу вучу. На жалост, био је дозлабога незграпан. Само на електричне батерије отпадала је половина укупне тежине возила. Поред тога, оне су се морале замењивати сваких 64 километра па је аутомобил био непрактичан, самим тим и неупотребљив. Иполитов Голијат се кретао брзином од 38 километара на час.

Досетио се

Романов није мировао. Већ следеће године саградио је мини аутобус са 15 седишта на електрични погон. Сваки точак покретао је посебан мотор. На несрећу, није било прозора па је у аутобусу владао полумрак. Романов је решио проблем на оригиналан начин: костур каросерије начинио је од летви, а онда га пресвукао платном уваљаним у лепак. Тако је светлост продирала у аутобус са свих страна! Овакви аутобуси нису много обећавали. Направљено је само неколико комада.

Идеје Романова следили су и други руски конструктори. Жеља да начине мањи електрични аутомобил није их напуштала. Склопљено је неколико примерака у Санкт Петербургу и Москви.

Аутомобили са бензинским мотором су доминирали. Почетком 20. века почело је да их производи још неколико руских фирми: „Лајтнер" у Риги и „Литке" и „Скавронски" у Санкт Петербургу.

Данас се Совјетски Савез налази на првом месту у свету по производњи аутобуса и мотоцикла, а на трећем, односно шестом по производњи камиона и аутомобила.

М. Т.

ПОМОЗИМО ЗООЛОШКОМ ВРТУ

ПРИЛОЗИ И ДАЉЕ СТИЖУ

Уплате радних организација

Основна школа „Андрија Ћировић", старија група предшколске деце из Титовог Ужица уплатила је 600.00 а њихова васпитачица **Надежда Лазовић** 400.00 динара, **ученици VI/а, б, ц и д и VII/а, ц и д Основне школе „Владимир Назор"** из Титограда за жирафу су послали 3.000.00 динара, **Електро индустрија – финансијска служба** из Земуна 500,00 и **I/2 Основне школе „Лазар Саветић"** из Земуна 350,00 динара

Прилози појединаца

Пеђа и Дана Јовановић из Бачке Паланке послали су 100,00 динара, **Никола Николи**, Смедеревска Паланка 100,00, **Јелена Берета**, Нови Београд 100,00, **Андреј Берета**, Приједор, 100,00, **Палила Варга**, Сомбор 30,00, **Ирена Иванчевић**, Шимановци 50,00, **Ивица и Марија Петровић**, село Кечица код Житорађе 100,00, **Марија Бјелојевић**, Нови Бановци 100,00, **Бранко Сливар**, Нови Бановци 100,00, **Гордана Радишић**, Нови Бановци 100,00, **Каратина Керум**, Нови Бановци 100,00, **Бранислава Чукуров**, Београд 200,00, **Јелица Пауновић**, Београд 100.00, **Ивана Максимовић**, Београд 100.00, **Александар Лазков**, Бијељина 100,00, **Милена Пеурача**, Душиловић 100,00, **Ирис Вуковић**, Београд 100,00, **Наташа Лакетић**, Београд 200,00, **Емилија Сабо**, Зрењанин 100.00, **Мирослав Крстић**, Суботица 100.00**Ивана и Дарко Милојевић**, Београд 100,00, **Дијана и Душан Јеремић**, Нови Београд 100.00, **Игор Пастирк**, Сента 100,00 и **Славица Михаловић**, Београд 100,00 динара.

Прилози се уплаћују на адресу: ЗООЛОШКИ ВРТ ГРАДА БЕОГРАДА, жиро рачун: 60806-603-8334.

КЛИМА СЕ КЛИМА

ПРОГНОЗЕ ПАДАЈУ У ВОДУ

Са сигурне раздаљине овај Мексиканац посматра ерупцију вулкана Ел Ћићон. Због ове ерупције својевремено авиони нису могли да лете у пречнику од 150 километара око вулкана. Облак сумпора и прашине попео се на висину од 25 километара.

Др Рајтер: „Вулкани су прилично загадили стратосферу".

Источна обала САД доживела је највеће снежне мећаве за последњих 40 година.

ЈАНУАР 1983. БИО ЈЕ НАЈТОПЛИЈИ У ПОСЛЕЊИХ 150 ГОДИНА, МАДА СУ МЕТЕОРОЛОЗИ ОБЕЋАВАЛИ ОБИЉЕ СНЕГА. ПОСЛЕДЊИХ ГОДИНА ВРЕМЕ, ЈЕДНОСТАВНО, КАО ДА ЈЕ ПОШАШАВЕЛО. ЗАШТО?

До почетка фебруара 1983. зима и није била зима. Време се широм Европе лудо играло. У неким крајевима Старог континента процветале су многе биљке. дрвеће је почело да буја – као да је већ стигао мај.

Уза све ово прогнозе за бројне љубитеље зимских спортова биле су више него добре. Метеоролози су били прилично самоуверени: Ове зиме (и у јануару) снег ће поштено падати. Али, прогнозе су биле погрешне. Скроз погрешне! Јер, јануар 1983. био је у Европи најтоплији за последњих 150 година! Само у једном предсказивачи времена нису погрешили: било је падавина колико хоћеш – али. углавном, кише. Последице „шашавог" времена су велике поплаве, а нарочито у винородним крајевима Француске. Није боље прошла ни Италија: поплављена је катедрала Светог Марка у Венецији, а слично се десило и са црквама у Фиренци.

Срушене су и све статистике у погледу орканских ветрова, који, рецимо, наиђу изнад СР Немачке сваке треће, четврте године. Ове зиме било их је чак четири, од којих је онај 2. фебруара био најснажнији у последњих осам година на овом подручју. На Северном мору таласи су достизали висину и до 15 метара. Није било много боље и сигурније ни на копну: олујни ветар, чија је брзина износила 160 километара на час, носио је аутомобиле са ауто-путева, чупао дрвеће, рушио кровове и „нежније" куће.

Чудан неки фебруар

Време је, практично, у читавом свету ове зиме сасвим полудело. И када је потом, средином фебруара, у средњој Европи почео коначно да пада снег, 13. фебруара су у главном граду Бугарске измерили најтоплију фебруарску температуру од 1887. године. Жива у термометру попела се у подне чак до 17 подеока изнад нуле!

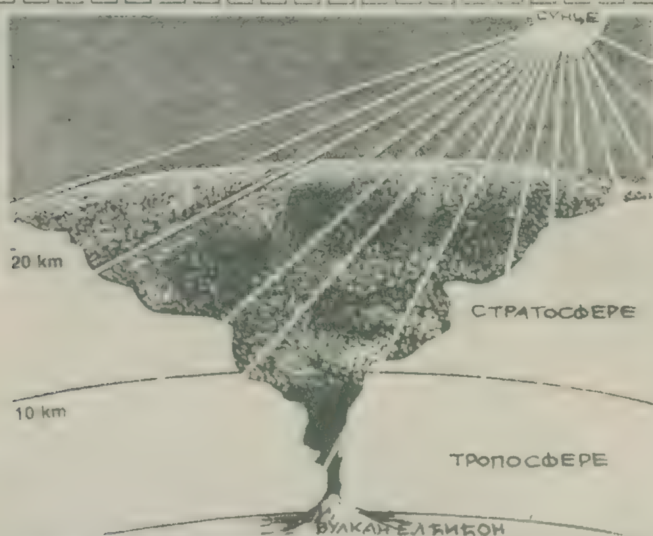
За то време сунчане земље, као што су Португалија и Шпанија, изненада је захватио хладан талас. У португалској луци Опорто снег је пао први пут после 30 година. У шпанском граду Албасет 15. фебруара температура је спала на 19 степени испод нуле и то је тог дана била најнижа температура измерена у Европи!

Дуготрајне кише почетком фебруара поново су поплавиле многе делове Италије. Затим је киша прешла у снег. Онда је, опет, сасвим изненада наишао топли талас. У Риму се 15. фебруара температура попела на пролећних 12 степени.

А рекордна температура измерена је истог дана у Атини – 20 степени. А само 10 дана раније овде је владало такво снежно невреме које је у потпуности парализало сав живот у главном граду Грчке. Само на острвима у Егејском мору пало је тих дана више снега него у претходних 1000 година! Чак је и увек сунчани Либан захватила јака зима. У невиђеној мећави живот је изгубило стотинак лица.

Смак света у Аустралији...

Ни јужна Земљина полулопта није била поштеђена временских катастрофа. Становници Мелбурна су се већ уплашили смака света, када је снажна пешчана олуја претворила дан у ноћ за само неколико минута. Оркан је брзином од 140 километара на час из унутрашњости Аустралије, где је дуго владала суша, донео црн облак прашине дебео око 1500 метара. Аустралијски велеград је тако утонуо у хи-

После снажне ерупције мексичког вулкана Ел Ћичон марта 1982. у стратосферу је доспео огроман облак прашине и пепела који филтрира и рефлектује део Сунчевих зрака. Због тога је на нашој планети све хладније.

љаде тона прашине. Последице сушног периода: огромни пожари који су узели много људских живота.

Из Перуа су јављали о „поплави столећа". Потопљено је на стотине квадратних метара најплодније земље. Киша није престајала данима.

Најгоре су прошле САД. Обалски појас у Калифорнији преко хиљаду километара за неколико седмица доживео је пет олујних поплава. А у другој седмици фебруара источна обала Америке била је поприште најжешћих снежних мећава у последњих 40 година. Од Вирџиније до Нове Енглеске земља се претворила у велику снежну пустињу.

Метеоролози су, истина, прогнозирали снежне падавине, али као да су потценили могућност временских промена. Само за неколико часова пало је 60 центиметара снега – створили су се снежни сметови високи неколико метара. Амерички исток је потпуно опустео.

Када сада посматрамо све те најнеобичније догађаје овогодишње зиме, чини нам се да је време сасвим полудело. Тога се плаши и светска метеоролошка организација (WMO), која је на то почела да упозорава још пре десетак година. Већ тада су њени стручњаци упозоравали на екстремне климатске промене, које би могле да „угрозе светску привреду и производњу хране".

Површина Земље се хлади

Немачки физичар др Ројнхолд Рајтер, директор Фраунхофер института за атмосферска истраживања у Гармиш-Партенкирхену тврди: „Због евентуалних ерупција вулкана наредних година ће на Земљи бити све хладније. Температура на северној полулопти снизиће се за 0.5 степени". Истог мишљења су и амерички научници НАСЕ (и о томе је „Забавник" већ писао) који тесно сарађују са споменутим немачким институтом.

Само за последњих девет година доживели смо четири изванредно снажне вулканске ерупције, које су избациле у атмосферу на тоне пепела и прашине: 1974. прорадио је вулкан Фуего у Гватемали, 1980. Маунт Сент Хелен у САД, 1981. Алаид на Курилским острвима и напокон марта 1982. Ел Ћичон (Громадина) у Мексику. Све те ерупције биле су тако снажне да је вулкански материјал достигао висину од 25 километара – дакле, приспео је у стратосферу, где се и данас креће. Др Рајтер каже тим поводом: „Облаци прашине и сумпордиоксида још много година ће загађивати стратосферу".

Ова невесела прогноза уједно служи и као најбоље објашњење зашто све мање Сунчеве светлости долази до Земље. Последица свега тога је: промена климе. „Површина Земље ће се све више хладити", сматра др Рајтер, „јер вулкански облаци представљају својеврстан филтер за Сунчеве зраке".

За љубитеље смучања истаживачи Земљине атмосфере, ипак, имају добре вести: „Следеће зиме биће довољно снега". Само, да ли ће их „шашаво" време послушати?!

М. Ш.

Анегдоте

ПОТПУНО НОВ ИСКАЗ

Док су британске трупе још биле стациониране у Египту, аутомобил у коме се налазио краљ Фарук са два ађутанта, од којих је један био за воланом, ударио је у празну стражарску кућицу енглеске војске и уништио је. Уследила је истрага и једини британски очевидац, по чину наредник, позван је да да свој исказ.

– Јуче ујутро налазио сам се на дужности испред Блока Б – почео је наредник обраћајући се председавајућем официру – када сам угледао ауто у пуној брзини и у њему три лудака...

Ту га је председавајући прекинуо рекавши да је недопустиво Његово Величанство египатског краља називати лудаком и да сведок мора да преформулише своју изјаву.

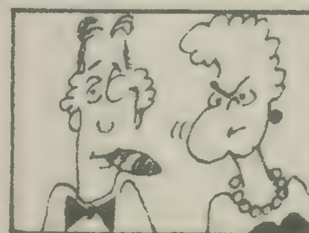
– Извините, господине – одговорио је наредник – требало је да кажем да сам се јуче ујутро налазио на дужности испред Блока Б када сам угледао како се великом брзином приближавао ауто с Његовим Величанством египатским краљем и још два лудака.

ИНТЕРАКЦИЈА

За време једне строго званичне вечере лорд Беркенхенд одбио је последње јело, извадио цигару, одгризао врх и замолио домаћицу за ватру. Дама је батлеру дала знак да припали господину, и ледено додала:

– Надам се, лорде, да вам неће сметати да пушите док ми једемо.

НЕБО И ЗЕМЉА

Пре важне битке Наполеон Бонапарта објашњавао је једном од својих маршала прецизан план акције.

– Ако се тачно будете придржавали мојих наређења – додао је – победа је наша.

– Нека би дао Бог, сире – рекао је маршал погледавши у небо.

– Бог с тим нема баш никакве везе! – грмнуо је Наполеон.

СМРТ И НИЈЕ ТАКО СТРАШНА

Док је говорио на једном политичком митингу, чувеног британског државника Винстона Черчила, прекинула је нека жена из гомиле вичући:

– Да сте мој муж, дала бих вам отров.

– Да сам ваш муж, са задовољством бих га попио – као из топа јој је одвратио Черчил.

АКО НЕ УЋУТИШ...

Када се 1952. године данашња енглеска краљица Елизабета II возила улицама Лондона на церемонију крунисања, људи из крунидбене свите који су пешке пратили отворену краљевску кочију одједном су постали свесни да се нешто необично догађа између жене и мушкарца у њој. Чинило се као да жена приговара свом пратиоцу што срдачније не отпоздравља одушевљеној гомили народа. Мушкарац је најзад подигао глас и јасно су се чуле следеће речи.

– Ако не престанеш да ми чантраш, сићи ћу и наставити пешице! (Жена је била краљица Елизабета, а мушкарац њен супруг војвода од Единбурга).

ЗНАО САМ, МАМЕ МИ!

Млади студент физике на усменом делу испита ни на једно питање није одговорио како треба.

– Даћу вам још једну шансу – рекао му је на крају испитивач. – Кажите ми шта је то електрицитет.

Студент се у очајању ухватио за чело:

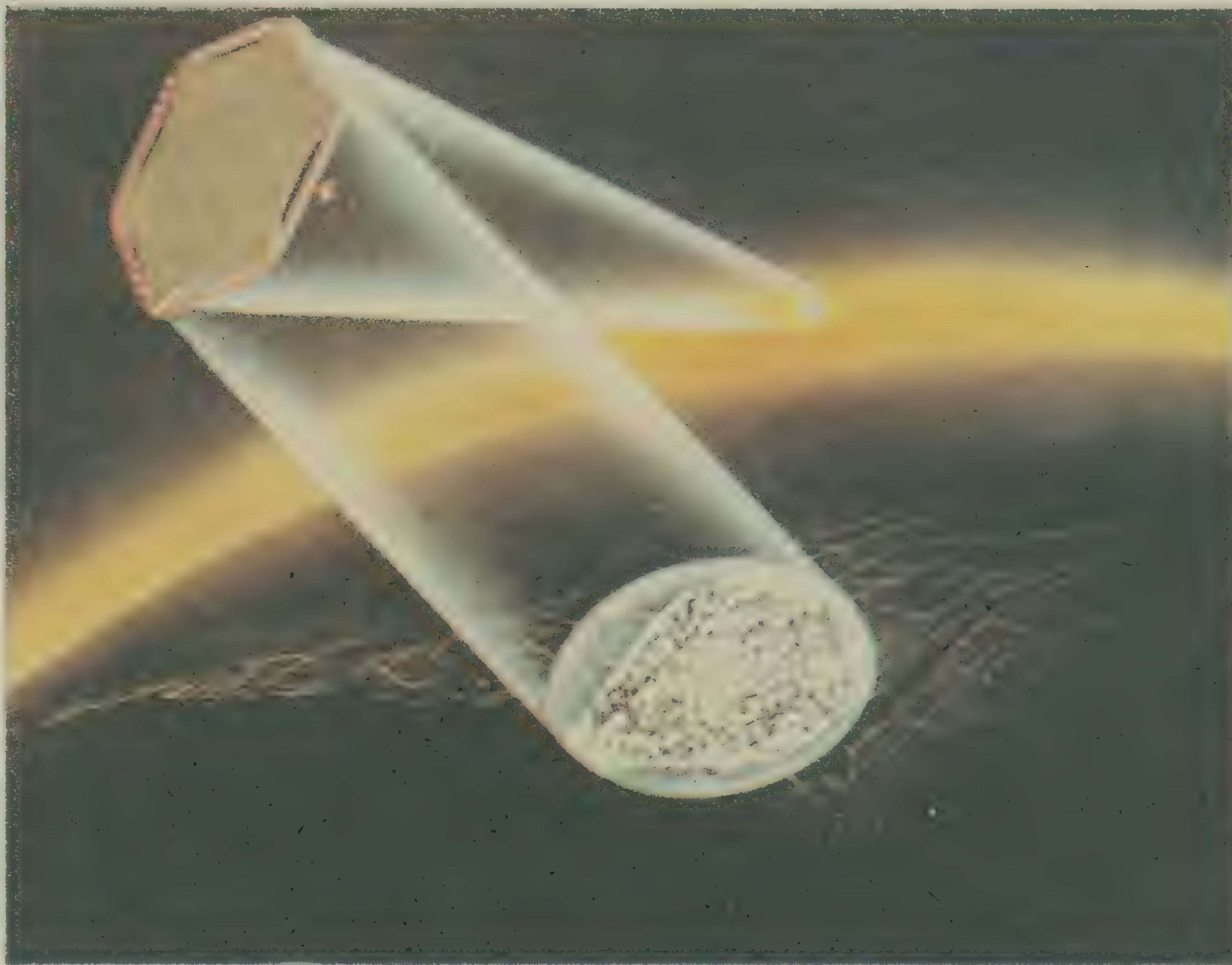
– То је ужасно, господине професоре – рекао је плачевно. – Када сам јутрос устао, знао сам, а сад ми је потпуно изветрило из главе!

– Ствар је далеко озбиљнија него што можете и да замислите – одговорио је професор озбиљно. – Јутрос су само два бића знала шта је електрицитет: Свевишњи и ви, а сада сте и ви заборавили!

СТАРА СВЕТЛОСТ НА НОВ НАЧИН

ДА НОЋ ПОСТАНЕ ДАН

ЏИНОВСКА ОГЛЕДАЛА ЛАНСИРАНА И „ПАРКИРАНА" У СВЕМИРУ, РЕФЛЕКТОВАЛА БИ СУНЧЕВЕ ЗРАКЕ НА ОДРЕЂЕНЕ ДЕЛОВЕ ЗЕМЉЕ ГДЕ ВЛАДА МРАК. ПЛАНОВИ СУ ГОТОВИ.

Праидеја потиче још из 1929. године, али у то време она је још била magловита, само теоријска, без техничких могућности да се оствари. Дакле, пре готово пет и по деценија, један од пионира науке о ракетама, немачки научник Херман Оберт, први је предвидео могућност да се Сунчева светлост помоћу огромних огледала усмерава на одређене делове Земљине површине.

Два савремена америчка научника, два Џона, Кенди и Ален, до танчина су проучили и ставили на картију читав план како да се оствари некад утопијска идеја Немца Оберта.

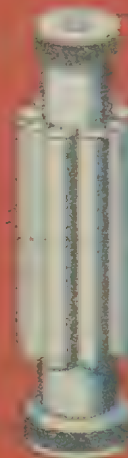
По пројекту два Џона, диговска огледала треба упутити у свемир, на 36 000 километара од Земље. За ефикасно дејство, потребна су најмање два, а највише шеснаест. Свако огледало имало би 1000 метара у пречнику. Њих 16 осветљавало би ноћу предео у кругу од 330 километара. То је у ваздушној линији растојање од Београда до Загреба. Количина светлости коју би та огледала рефлектовала, била би 56 пута већа од светлости пуног Месеца. То је довољно да се осветле, рецимо, сви путеви од Осијека до Котора у правцу север-југ и, као што је већ поменуто, од Београда до Загреба у правцу исток-запад! У СР Немачкој тих 16 огледала снабдевало би светлошћу читаву Рурску област с великим индустријским погонима. За САД је чак начињен план како би неколико група огледала наизменично, у најпогодније време, осветљавала области Њујорка и Вашингтона, Детроита и Чикага, затим Денвера, па Лос Анђелеса и најзад Аљаске. Предвиђено је да ти предели добијају светлост по два часа у сумрак и пред свитање.

Помоћ у катастрофама, за веће приносе и бољу климу

Исти такви планови могли би се начинити и за читаву Европу. Нарочито би то било погодно за дуге зимске ноћи на северу нашег континента.

Али тиме се не исцрпљују могућности огледала два Џона. Приликом великих природних катастрофа, земљотреса, или поплава, кад нестанак електричне енергије ноћу спречава рад екипа за спасавање, користило би се „вештачко Сунце". Кад запрети какво невреме које би могло уништити летину, светлост са свемирских огледала усмеравала би

СКУПЉЕНО ОГЛЕДАЛО
(као цев)

РАШИРЕНО ОГЛЕДАЛО

(као кишобран)

се ноћу на угрожена подручја како би се могло непрекидно радити.

Личи на утопију кад амерички научници тврде да би додатна светлост ноћу повећала пољопривредне приносе, а негде омогућила и две жетве. То се односи и на сточарство: уз више светлости и исту количину хране, крава би давала више млека, говеда више меса!

Међутим, ту није крај могућностима свемирских огледала. Она би могла да утичу на атмосферске прилике, чак и на климу.

Планове за израду тих огледала и њихово упућивање у свемир Кенди и Ален су подробно и објаснили.

Сваки соларни рефлектор пречника 1000 метара на Земљи би био тежак 11.000 килограма и њега постојећа америчка ракета „Спејс Шатл" може лако понети у орбиту. Кад достигне наведену висину до које га ракета може допремити, рефлектор би се „расцветао": полетео би са наше планете као цев, а на одређеној висини она би се отворила као кишобран. Даље, до висине од 36.000 километара, потерали би је „сунчани ветрови". Пут до места „паркирања", по прорачуну америчких научника, трајао би десет месеци.

Помоћу сигнала са Земље у рефлекторима би се активирали механизми који би их заустављали и окретали у жељеном правцу, према Сунцу и Земљи. Енергију за те маневре пружале би соларне ћелије, уграђене у рефлектор. О тачном обртању бринули би електронски инструменти.

Чиста добит – 250 милијарди

Век трајања једног рефлектора у свемиру је 15 година. Толико би трајале соларне батерије. За то време сваки би се бар двоструко исплатио.

КОЛИКО ЈЕ ГДЕ ЈАКА СВЕТЛОСТ

Светлост коју би на Земљу слало 16 огледала из свемира имала би снагу од 8 лукса (56 пута више него пун Месец).

Кроз густе облаке на Земљу би са огледала стизало само 1,07 лукса (7 пута више од пуног Месеца). При тој светлости, с нешто напора, могли би се читати написи у новинама, штампани нормалним словима.

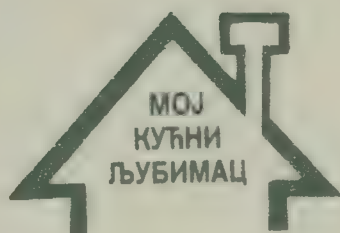
На добро осветљеним друмовима има јачину од 8 до 15, а на улицама у градовима 21,5 лукса. За читање ситног текста потребна је светлост јачине 100 лукса, за дуго читање 320.

Према пројекту Кендија и Алена, првих 18 рефлектора употребило би се за осветљавање пет индустријских подручја САД. Шеснаест би било у дејству, а два би служила као резерва.

По прорачуну, остварење тог првог пројекта коштало би 120 милијарди нових динара. Та сума би се исплатила за четири и по године јер би на Земљу усмеравала светлост чија би производња овде стајала тачно толико. Све остале године, дакле 10,5, рефлектори би радили бесплатно и донели чисту добит од 250 милијарди нових динара.

Тако бар кажу прорачуни.

ДВА И ДВА НИСУ УВЕК ЧЕТИРИ

МАЧКА ЈЕ МЕСОЈЕД. ПИЛЕ ЈЕ ПТИЦА. МАЧКЕ СЕ ХРАНЕ ПТИЦАМА, А ДЕДА НЕЋЕ ДА БУДЕ КВОЧКА.

Кроз отворен прозор продире у собе млак ваздух оживљен гласовима гугутки, врабаца и деце. Из тетка Босине баште куља горак мирис запаљеног корова, чује се пијукање пилића и звецкање грабуље о каменчиће. Праћени нашом шарпланинком Леном, мој брат Саша и ја упутисмо се да видимо пилиће.

Тетка Босиљка има три дворишта. Прво са цвећем, друго са поврћем, треће са домаћим животињама. Нађосмо је у другом дворишту где припрема леје за пролетњу сетву поврћа. То двориште је интересантно у лето, кад стигну јагоде, малине, огрозд и много шта друго – сада не. Зато ми завирисмо у треће. Тамо је на узици чепркајући квоцала квочка. Око ње су трчале жуте и сиве грудвице тек излеглих пилића. Задовољно цоцорећи чепркали су ножицама загледајући испитивачки у топлу земљу – сви сем једног. Оно је стајало у месту и непријатно продорно пијукало. Глас одаје осећање. То пиле је плакало.

– Шта му је, тетка Босо?

– Слепо је. Такво се излегло. Реко' да га бацим у јаму, ал' све не стижем. Сад ћу. Уши ми проби његова писка. – Добра жена одложи грабуљу и уђе у двориште. Чим је пиле узела у руке оно ућута, поче да цоцори кљуцајући гладно по њеним длановима. И крете поворка према јами – пољском WC-у у дну трећег дворишта. Напред тетка Боса са пилетом, па ја, па Саша, па Лена са својим косматим репом.

– Тетка Босо.

– Молим.

– Дај га мени ионако ћеш га бацити.

– Побогу, дете, шта ће ти слепо пиле? Ко ће га чувати?

– Моја Маца.

Жена се с неверицом загледа у наше очи и пружи нам пиле мрмљајући:

– И онако ми је жао да га уморим.

Дно старог лонца покрила сам пројиним брашном измешаним са тврдо куваним жуманцетом, са стране је било чанче за бојице пуно воде. Кућица је била спремна. Иако слепо, пиле је кљуцало. Загњурила сам му кљунић у воду. Пило је. Пун успех, остаће живо. Но радост је била кратка. Из лонца се чуло жалосно пијукање.

– Мама, шта му је?

– Хладно му је.

– Па?

– Угреј га.

Склопила сам шаке око пилета и оно је ућутало. Носила сам га тако, а онда сам га предала Саши, но он се брзо заситио те улоге. Опет сам га носила, сваки час завирујући у кутију иза пећи. Ту су на шареном поњавчету спавали још слепи мачићи моје Цица-Маце. За невољу она никако да дође из лова. Сунце већ почиње да залази за Јухор, кад је Маца утрчала у кухињу уносећи на крзну хладник пролетњег сутона. Из корпе се зачу радосно мјаукање. За столом утихну разговор. Гости, чика Бранко и његова жена учитељица Ната, одложише шољице за кафу. Чика Бранко ми се опет обрати гласом као да сам ја тотални неразумник.

– Ружице, мачка је месојед. Пиле је птица. Мачке се хране птицама и твоја Маца ће појести пиле. То је тачно као што је тачно да су два и два четири. – Погледах тог ћелавог, дипломираног биолога и без речи пружих пиле Маци да га оњуши. Она обави тај задатак и незаинтересовано спусти главу крај својих мачића избацујући бели трбух на милост и немилост свом породу. Лагано спустих Жутка насред кухиње и повукох се на кауч. За тренутак у кухињи се чуло само куцање будилника и задовољно предење Маце. Све очи су биле упрте у жуту грудвицу перја на поду. Црвени одсјај ватре треперио је по њој. Пиле је стајало беспомоћно не знајући куд нестаде топлина која га је домалопре грејала и умиривала. Крете пар корака напред, па лево, па десно, стаде и поче изгубљено да дозива. Нико се не помери. Пијукање поста још продорније, придружи му се незадовољни мачећи хор – Маца је излазила. Полегла по земљи прикрадала се пилету. Следих се. Тако се она прикрада врапцима и хвата их у лету чим прну. Да ли је могуће да ће моја Цица-Маца појести то нејако пиле без маме? Хтедох да крикнем „Не, Мацо". Но победоносан поглед чика Бранка угуши ми глас. Пиле је осећало опасност. Тупкало је у месту и упорно дозивало помоћ. Мацине чељусти се отворише над њим. Затворих очи осећајући како ми срце куца у грлу. Пијукање преста. Знала сам, Маца је задавила пиле. Разочарење ми је пекло очи и претварало се у бес; бар јој нећу дати да га поједе. Устадох спремна да Маци отмем плен; отворих очи и зинух од изненађења. Маца је пиле држала нежно у устима и широко корачајући носила га у своју кутију. Ускоро се у кухињи опет чуло само куцање будилника и Мацино задовољно предење, ту и тамо прекидано Жутковим протестима кад би га мачићи и сами слепи ишћушкали ван топлине Мациног крзна. Цица-Маца га је тада шапом враћала све док није нашао склониште испод њезиног врата.

Мој тријумф је био потпун.

Ноћ је прошла без проблема, али са јутром Маца оде за својим послом и Жутко удари у писку. Журила сам у школу, родитељи на посао. Саша је спавао. Обучена са торбом на рамену, тумарала сам по кући гледајући куда да сместим пиле. Још 10 минута до почетка часа. Закасниһу!

– Деко.

– Деко, декице мили, чувај ми пиле – и угурах деди у џеп од капута Жутка.

– Ја?

– Неће ти сметати. Узимам га чим се вратим из школе.

Дека оста да чита новине и с неверицом загледа свој џеп. Тога и наредних преподнева дека је носио Жутка у џепу. Дешавало се да деда разговара са неким, а Жутко из џепа танко потврђује: „Пи пи пик". Саговорник застане, ослушне и почне да се осврће око себе. Дека га гледа испод накострешених обрва и неприметно притиска џеп. Једног дана нисам затекла Жутка у декином џепу.

– Где је?

– Вратио сам га Боси. Под старе дане да будем квочка! Е, нећу!

Отрчала сам у треће двориште. Квочка је нешто објашњавала пилићима међу којима се и Жутко снализио како је знао и умео.

Ружица В. МАРКОВИЋ
Параћин
(Хонорар: 1500,00)

ТЕЛО МОЖЕ ДА НАС КАЗНИ

ПРЕМА ЗАКЉУЧЦИМА ТРОЈИЦЕ АМЕРИЧКИХ ПСИХИЈАТАРА, ОНАЈ КО СУВИШЕ ТРЧИ РЕСКИРА ДА ОБОЛИ ОД ТЕШКЕ НЕРВНЕ БОЛЕСТИ КОЈА ИЗАЗИВА ГУБИТАК АПЕТИТА.

Један заљубљеник у џогинг

Међу њиховим болесницима налази се велики број занатлија, архитеката, наставника, пословних људи... Сви су они почели да се баве џогингом између тридесете и четрдесете године и временом су постали толико активни да је то прерасло у праву манију. За сваког од њих стотину километара трчања недељно представља минимум, а дијета (да би одржали форму) и стално планирање живота и рада (да би побољшали сопствене резултате) сталну потребу. Увек незадовољни собом не успевају да се отргну од овог ни онда кад су болесни. Понекад њихов организам то једноставно не може да издржи и осуђује их на мировање, у драстичним случајевима на инвалидска колица, па чак и смрт.

Преофорсирана тркачица оболела од анорексије – у последњем стадијуму

Анорексија

Према Алејну Јејтсу, Кевину Лију и Кетрин Шислек са одељења за психијатрију универзитета у Тусону (Аризона), ове особе, које они дефинишу као преофорсиране тркаче, не могу за своје недаће да криве тело што није успело да издржи ритам професионалног атлетичара. Код њих је, у ствари, дошло до неких промена на мозгу услед претераног трчања. Оне су сличне променама које изазива најтежи облик психозе познат под именом анорексија

У основи ове хипотезе стоји закључак да је анорексија – тотално одбијање хране – једно време била веома ретка и могла да се нађе само у медицинским приручницима као драстичан пример, док је данас веома честа болест. Њене жртве су најчешће младе и амбициозне жене, као што је рецимо био случај са америчком певачицом Керин Карпентер коју је пре извесног времена покосио инфаркт након дугогодишњег гладовања. Али, нису поштеђени ни атлетичари, тенисери и остали професионални спортисти који се тренутно налазе у Тусону и другим психијатријским центрима.

Ова запажања навела су три америчка стручњака да потраже везу између анорексије и џогинга, било да се ради о трчању као професији или само хобију. Открили су да је свим тим преофорсираним тркачима заједничко то да имају велике захтеве што се њиховог изгледа тиче. Због тога највише трпи тело које за једну жену „мора увек да буде привлачно", а за мушкарца да има „атлетски изглед".

У ствари и мушкарци и жене покушавају да се поистовете са неким узором који тренутно преовлађује. Тако се догађа да многе жене још из девојачких дана почну да пореде свој лични однос према себи са комплиментима које им други дају. Ако се комплименти на рачун њиховог изгледа подударају са мишљењем које имају о себи, онда мање гладују и размишљају о спортским активностима.

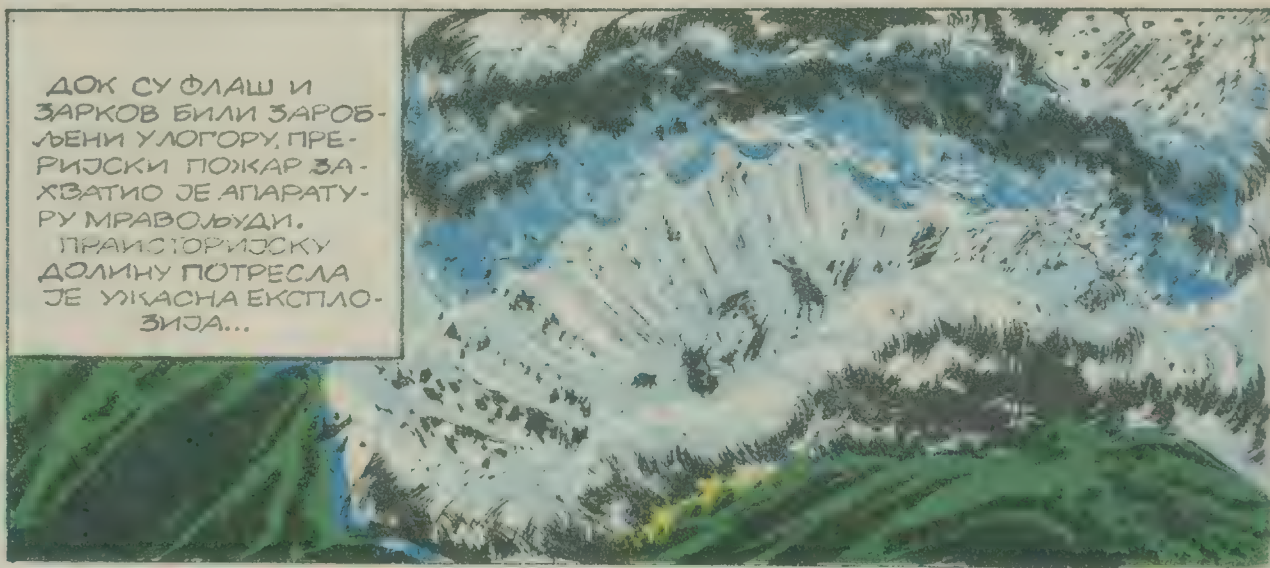
Само без претеривања

Многи од оних амбициозних који нису успели у животу морају да се боре против узнемирености и депресије и баш у тим тренуцима почињу да трче све чешће и све брже. Тада у организму настају многе промене које мало-помало воде ка анорексији.

Па ипак, можда све и не треба схватити толико озбиљно. Поменути лекари кажу да само део фанатичних дијеташа и форсираних тркача оболева од анорексије. Зато настоје да скрену пажњу лекарима и психијатрима на чињеницу да треба да имају у виду да многи атлетичари и они који то тек треба да постану могу да западну у депресивне кризе ако им се на време не помогне и укаже на последице превеликог напора. Они никако не тврде да не треба да се бавимо спортом и гладујемо, ако нам је стало до линије, али саветују да не претерујемо у томе јер, као и свако претеривање и ово може скупо да нас кошта.

С. И.

ФЛАШ ГОРДОН: ИНВАЗИЈА СА МРАВОЛИЈЕ

ФАНТОМ: ЗЛАТНА ПРИНЦЕЗА

LEE FALK and RAY MOORE

ВИЂЕЋУ ГА КРОЗ НЕКОЛИКО ДАНА!

ДИЈАНА ПАЛМЕР, ФАНТОМОВА ПРИЈАТЕЉИЦА, СТИГЛА ЈЕ У МОРИСТАУН НА БЕНГАЛИЈСКОЈ ОБАЛИ...

ПОТРЕБАН МИ ЈЕ ВОДИЧ КРОЗ ЏУНГЛУ!

ВИ ЖЕЛИТЕ У ЏУНГЛУ?

ЗНАТЕ ЛИ КОЛИКО ЈЕ ТО ОПАСНО? НИЈЕДАН ВОДИЧ СЕ НЕ БИ УСУДИО ДА КРЕНЕ С ВАМА СЕМ ЛУДОГ ЏЕДА!

КО ЈЕ ЛУДИ ЏЕД?

ХЕЈ, ЏЕДЕ, ЈОШ ЈЕ ТРАЖИШ?

АЛ' ОД ЊЕ НИ ТРАГА! ХА, ХА!

НАРАВНО ДА ЋУ ПОЋИ С ВАМА! ЖЕЛИТЕ ДА ВИДИТЕ ФАНТОМА?

ФАНТОМА?! ХА, ХА, ХА!

ДИЈАНА, ЗАР ДА ВАС ПУСТИМ У ЏУНГЛУ С ОВИМ ЛУДИМ ЏЕДОМ КОЈИ ВЕРУЈЕ У ФАНТОМЕ!

И ЈА У ЊИХ ВЕРУЈЕМ!

ЛУДА ЈЕ К'О ЛУДИ ЏЕД! НЕ МОГУ ДА ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕ СЕ ЖИВИ ВРАТИТИ!

КОЛИКО ЈОШ ИМАМО ДО СРЦА ЏУНГЛЕ, ЏЕДЕ?

ЈОШ МАЛО!

ДУБОКО У ЏУНГЛИ...

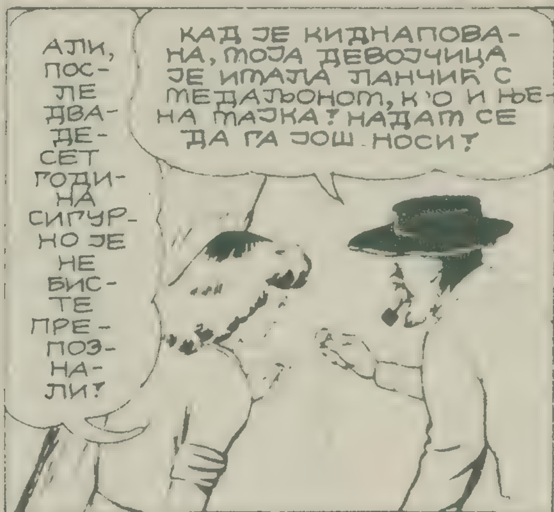
ЏЕДЕ, ВИ СТЕ ЈЕДАН ОД НАЈПАМЕТНИЈИХ ЉУДИ КОЈЕ САМ УПОЗНАЛА! ЗАШТО ВАС ЗОВУ ЛУДИ?

ЗАТО ШТО НИКАД НИСАМ ИЗГУБИО НАДУ!

"ПРЕ ДВАДЕСЕТ ГОДИНА" – ЏЕД ЈЕ ПОЧЕО СВОЈУ ПРИЧУ – "ВОДИО САМ ЖЕНУ И НАШУ БЕБУ У ГРАД. ИЗНЕНАДА СМО НАПАДНУТИ...

ТЕШКО РАЊЕН, ОНЕСВЕСТИО САМ СЕ. КАД САМ ДОШАО К СЕБИ, УГЛЕДАО САМ ЖЕНУ КОЈА НИЈЕ ДАВАЛА ЗНАКЕ ЖИВОТА. ДЕВОЈЧИЦА ЈЕ НЕСТАЛА..."

НИКАДА НИСАМ ИЗГУБИО НАДУ ДА ЋУ ЈЕ НАЋИ! ОТАДА СТАЛНО ПРЕТРАЖУЈЕМ ЏУНГЛУ, А ЉУДИ ГОВОРЕ ДА САМ ЛУД!

АЛИ, ПОСЛЕ ДВАДЕСЕТ ГОДИНА СИГУРНО ЈЕ НЕ БИСТЕ ПРЕПОЗНАЛИ!
КАД ЈЕ КИДНАПОВАНА, МОЈА ДЕВОЈЧИЦА ЈЕ ИМАЛА ЛАНЧИЋ С МЕДАЉОНОМ, К'О И ЊЕНА МАЈКА! НАДАМ СЕ ДА ГА ЈОШ НОСИ!

ЦЕДЕ!
НЕ ДИРАЈТЕ РЕВОЛВЕР! ТО ЈЕ ОТРОВНА СТРЕЛА ПИГМЕЈСКОГ ПЛЕМЕНА БАНДАР!
БАНДАРИ СУ ШТИТИЛИ ФАНТОМА И ЧУВАЛИ ТАЈНУ О ЊЕГОВОЈ БЕСМРТНОСТИ...

ЈА ЋУ ДА РАЗГОВАРАМ С ЊИМА!
УБРЗО СЕ ИЗ ШИПРАЖЈА ПРОМОЛИЛО НЕКОЛИКО ГЛАВА...

АЛИ...
ПССТ! БАНДАРИ, ДОЛАЗИМО У МИРУ! ТРАЖИМО ФАНТОМА, ДУХА КОЈИ ХОДА!

КУД СУ ОДЈЕДНОМ НЕСТАЛИ?
ДА ОБАВЕСТЕ ФАНТОМА! САЧЕКАЋЕМО ДА ДОЂУ ПО НАС!

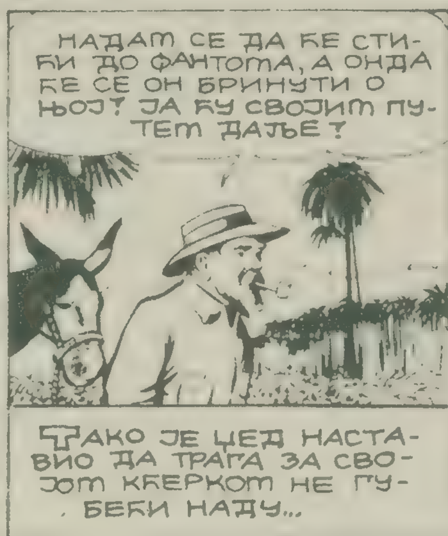

ЈА НЕЋУ НИКОГ ДА ЧЕКАМ! ИДЕМ ЗА ЊИМА!
ХЕ! НЕ МОЖЕТЕ У СРЦЕ ЏУНГЛЕ БЕЗ ЊИХОВЕ ДОЗВОЛЕ И ПОМОЋИ!

ГЛУПОСТИ! НАЋИ ЋУ ПУТ И БЕЗ ЊИХ!
ДИЈАНА ЈЕ БИЛА НЕСТРПЉИВА ДА ВИДИ ФАНТОМА И НИКАКВО УПОЗОРЕЊЕ НИЈЕ МОГЛО ДА ЈЕ ЗАУСТАВИ...

ХЕЈ!
ИЗНЕНАДА...

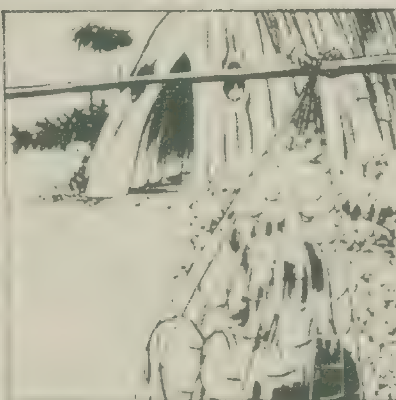

ДИЈАНА СЕ КАСНО ПОКАЈАЛА ШТО НИЈЕ ПОСЛУШАЛА ЦЕДА...

ПАЗИТЕ, АКО ТОЈ ДЕВОЈЦИ БУДЕ ФАЛИЛА ДЛАКА С ГЛАВЕ...
ЦЕД ЈЕ ПОКУШАО ДА СЛЕДИ ДИЈАНУ, АЛИ...

НАДАМ СЕ ДА ЋЕ СТИЋИ ДО ФАНТОМА, А ОНДА ЋЕ СЕ ОН БРИНУТИ О ЊОЈ! ЈА ЋУ СВОЈИМ ПУТЕМ ДАЉЕ!
ТАКО ЈЕ ЦЕД НАСТАВИО ДА ТРАГА ЗА СВОЈОМ КЋЕРКОМ НЕ ГУБЕЋИ НАДУ...
2

ПУСТИТЕ МЕ! НЕЋУ ОВАКО ДА МЕ НОСИТЕ!
УЗАЛУД ЈЕ БИЛО ДИЈАНИНО ПРОТИВЉЕЊЕ...

ХОЋУ... ГЉБ!
Пут до Фантомове пећине водио је испод водопада...

Иако у јадном стању, Дијана је осетила неописиву радост кад је угледала Фантомову пећину...

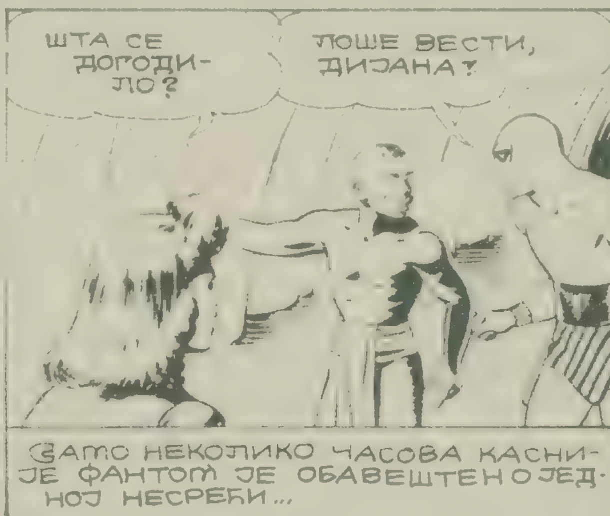

УХ!
ДОШЛА ЈЕ ДА ТЕ ВИДИ!
ДИЈАНА!

ЗАШТО МИ НИСИ ЈАВИЛА ДА ДОЛАЗИШ?
КАКО? ТЕЛЕФОН НЕМАШ, А ХТЕЛА САМ И ДА ТЕ ИЗНЕНАДИМ!

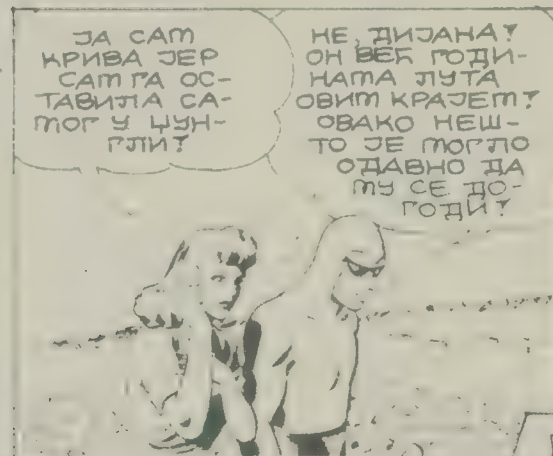

ОСЕЋАМ ДА ЈЕ МОЈА КЋИ ЖИВА И ДА НИЈЕ ДАЛЕКО ОД МЕНЕ!
И док је Џед трагао негостољубивим крајем...

... два необична ратника су га посматрала...

ЗНАШ, ДИЈАНА, ЧИМ СИ ИЗВУКЛА РЕВОЛВЕР, БАНДАРИ СУ ПОСТАЛИ СУМЊИЧАВИ!
НИСАМ ИМАЛА ПОЈМА КО СУ ОНИ?
За то време у срцу џунгле...

ШТА СЕ ДОГОДИЛО?
ЛОШЕ ВЕСТИ, ДИЈАНА!
Само неколико часова касније Фантом је обавештен о једној несрећи...

ОСТАНИ ТУ, ДИЈАНА!
НЕ! И ЈА ЋУ С ТОБОМ!

ЈА САМ КРИВА ЈЕР САМ ГА ОСТАВИЛА САМОГ У ЏУНГЛИ!
НЕ, ДИЈАНА! ОН ВЕЋ ГОДИНАМА ЛУТА ОВИМ КРАЈЕМ! ОВАКО НЕШТО ЈЕ МОГЛО ОДАВНО ДА МУ СЕ ДОГОДИ!
А онда, недалеко од Фантомове пећине...

Џедово трагање било је завршено. Погодила га је златна стрела...

ЈАДАН ЏЕД! УБИЛИ СУ ГА ЗБОГ МАГАРЦА!
ОВАЈ ЛАНАЦ НОСИЛА ЈЕ ЊЕГОВА ЖЕНА!

НИСАМ ЈОШ ВИДЕО ЗЛАТНУ СТРЕЛУ! КОМ ПЛЕМЕНУ ПРИПАДА, ГУРАНЕ?
ПЛЕМЕНУ МОЛИ КОЈЕ ЖИВИ ИЗА ОНИХ БРДА!

ЗА ТО ВРЕМЕ ДВА РАТНИКА ПЛЕМЕНА МОЛИ БЕЖАЛА СУ СА СВОЈИМ ПЛЕНОМ...

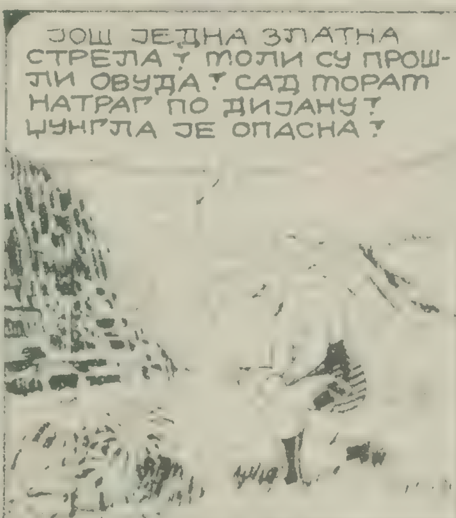

МОРАМ ДА ПОЖУРИМ ДОК СУ ТРАГОВИ ЈОШ СВЕЖИ!
ЗНАМ! АЛ' ЈА САМ СЕ ВЕЋ УМОРИЛА!

ОДМОРИ СЕ ТУ! ЈА ИДЕМ ДА ВИДИМ КУДА ВОДЕ ЊИХОВИ ТРАГОВИ, А ОНДА ЋУ СЕ ВРАТИТИ ПО ТЕБЕ!

БАШ САМ ГЛУПА! НИЈЕ ТРЕБАЛО ДА ПОЂЕМ С ЊИМ! САМО МУ СМЕТАМ! ДЕТОНЕ, ШТА ТИ ЈЕ?

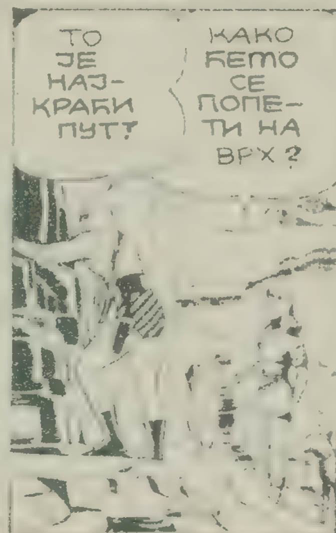

ИЗНЕНАДА СЕ НА ЊИХ БАЦИО ЛЕОПАРД...

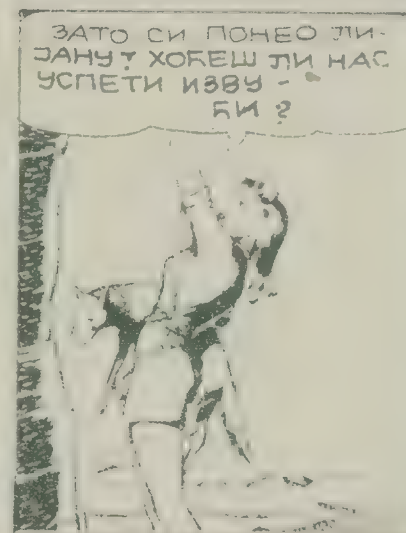

ДИЈАНА ЈЕ БРЗО РЕАГОВАЛА...

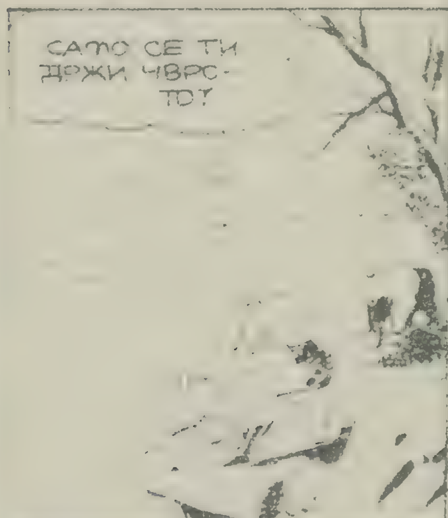

ЈОШ ЈЕДНА ЗЛАТНА СТРЕЛА! МОЛИ СУ ПРОШЛИ ОВУДА! САД МОРАМ НАТРАГ ПО ДИЈАНУ! ЏУНГЛА ЈЕ ОПАСНА!

ВИДИМ ДА УМЕШ ДА БРИНЕШ О СЕБИ!
ЖАО МИ ЈЕ ШТО САМ МОРАЛА ДА ГА УБИЈЕМ! ТАКО ЈЕ ЛЕП!

НА ТРАГУ СМО ИМ, ДИЈАНА, АЛИ МНОГО СУ НАМ ОДМАКЛИ!
ЗАР МОРАМО ПРЕКО ОВЕ ПЛАНИНЕ?

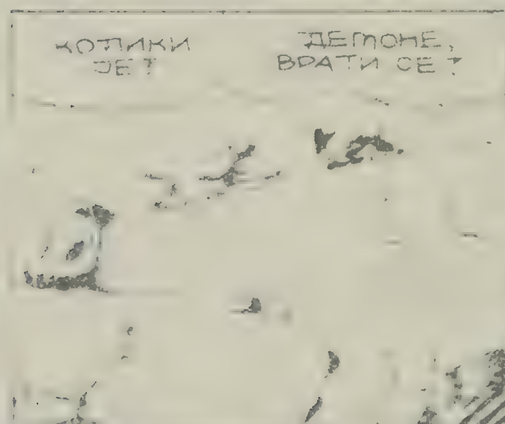

ТО ЈЕ НАЈКРАЋИ ПУТ!
КАКО ЋЕМО СЕ ПОПЕТИ НА ВРХ?

ЗАТО СИ ПОНЕО ЛИЈАНУ! ХОЋЕШ ЛИ НАС УСПЕТИ ИЗВУЋИ?

САМО СЕ ТИ ДРЖИ ЧВРСТО!

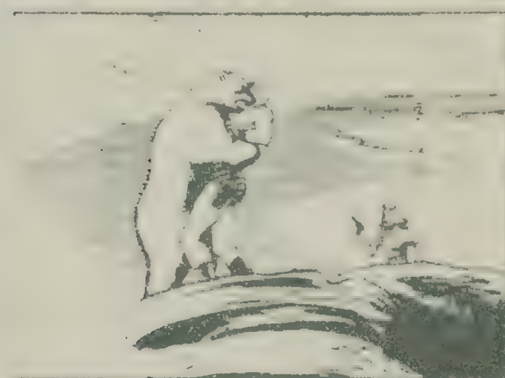

НИЈЕ БИЛО СТРАШНО!
НИСАМ ВЕРОВАЛА ДА ЋЕМО УСПЕТИ!

ШТА ЈЕ, ДЕМОНЕ? ХЕЈ!
ГЛЕДАЈ!

КОЛИКИ ЈЕ!
ДЕМОНЕ, ВРАТИ СЕ!
АЛИ ПАС СЕ НИЈЕ ОДАЗИВАО НА ПОВИКЕ СВОГ ГОСПОДАРА.

ПОШТО ЈЕ ЈЕДНИМ УДАРЦЕМ ШАПЕ ОДГУРНУО ДЕМОНА, МЕДВЕД СЕ УСТРЕМИО НА ФАНТОМА И ДИЈАНУ...

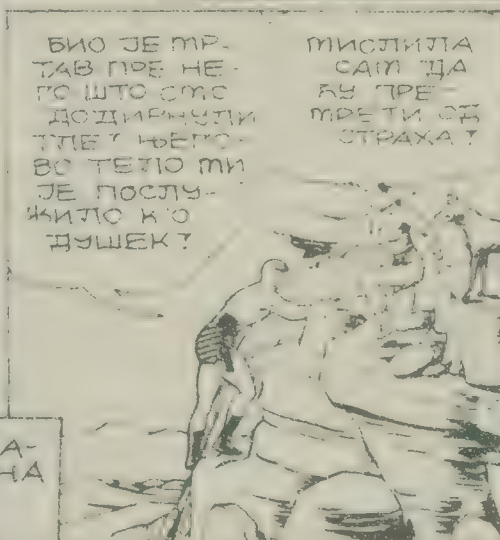

ФАНТОМ ЈЕ ПОКУШАО ДА ОТЕРА ЖИВОТИЊУ...

... АЛИ ДИВ СА ПЛАНИНЕ НИЈЕ СЕ УПЛАШИО. ДИЈАНА НИЈЕ СМЕЛА ДА ПУЦА ДА НЕ БИ ПОГОДИЛА ФАНТОМА...

БОРБА ИЗМЕЂУ ЧОВЕКА И ЖИВОТИЊЕ КРАТКО ЈЕ ТРАЈАЛА И ОНИ СЕ СУНОВРАТИШЕ У БЕЗДАН...

ДОК СУ ПАДАЛИ, ФАНТОМ ЈЕ ЗАБИО ЗЛАТНУ СТРЕЛУ У СРЦЕ ДИНОВСКОГ МЕДВЕДА...

ДИЈАНА ЈЕ ПОСМАТРАЛА СКАМЕЊЕНА ОД УЖАСА...

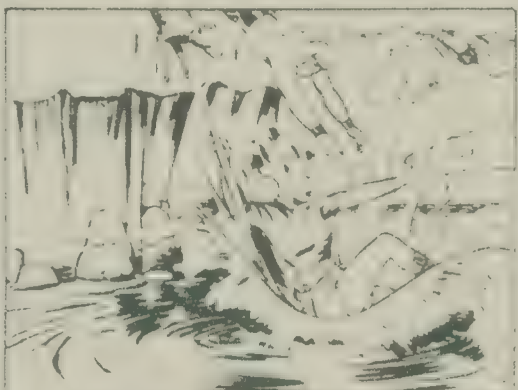

БИО ЈЕ МРТАВ ПРЕ НЕГО ШТО СМО ДОДИРНУЛИ ТЛЕ! ЊЕГОВО ТЕЛО МИ ЈЕ ПОСЛУЖИЛО К'О ДУШЕК!
МИСЛИЛА САМ ДА ЋУ УМРЕТИ ОД СТРАХА!

КАКО ЈЕ ОВДЕ ХЛАДНО!
НА ВЕЛИКОЈ СМО ВИСИНИ!

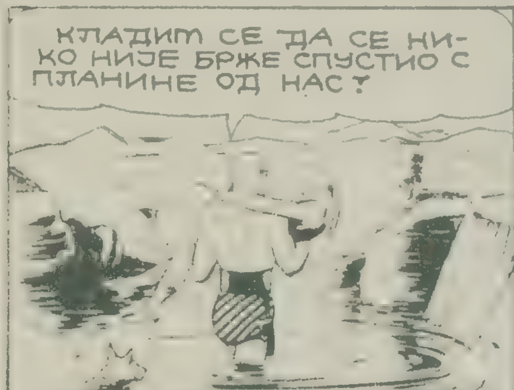

КАКО ЋЕМО СЕ СПУСТИТИ НИЗ ОВЕ ЗАЛЕЂЕНЕ СТЕНЕ?
И КАО ОДГОВОР НА ЊЕНО ПИТАЊЕ...

ФАНТОМ СЕ БАЦИО ЗА ДИЈАНОМ...

...АЛИ ОНА НИКАКО НИЈЕ МОГЛА ДА СЕ ЗАУСТАВИ...

УБРЗО СУ СЕ СВИ ТРОЈЕ НАШЛИ У БРЗОЈ ПЛАНИНСКОЈ РЕЦИ...

ДИЈАНУ ЈЕ ПРЕСЕКЛА ХЛАДНА ВОДА И ГОТОВО СЕ ОНЕСВЕСТИЛА...

КЛАДИМ СЕ ДА СЕ НИКО НИЈЕ БРЖЕ СПУСТИО С ПЛАНИНЕ ОД НАС!
ФАНТОМОВЕ СНАЖНЕ МИШИЦЕ СПАСЛЕ СУ ДИЈАНУ СИГУРНЕ СМРТИ...

ЕВО И МОЈЕ БЛУЗЕ!
БРЗО ЋЕ СВЕ БИТИ СУВО!

КАКО ТИ СЕ СВИЂА МОЈА ВЕЧЕРЊА ХАЉИНА ОД ЛИШЋА И ЛИЈАНЕ?
ИЗГЛЕДАШ ЧАРОБНО!

КАКО ЈЕ ЛЕПО ПОРЕД ВАТРЕ!
БОЈИМ СЕ ДА СМО ИЗГУБИЛИ ТРАГ ЦЕДОВИХ УБИЦА!

ЈЕСИ ЛИ СИГУРАН?
ОДЈЕДНОМ...

ОСТАНИ ТУ, ДИЈАНА!
СТРЕЛА ЈЕ ЗА ДЛАКУ ПРОМАШИЛА ДИЈАНУ...

ШТА? ВРХ СТРЕЛЕ ЈЕ ОД ЧИСТОГ ЗЛАТА?
ДИЈАНИН ЖИВОТ ЈЕ ОПЕТ ВИСИО О КОНЦУ...

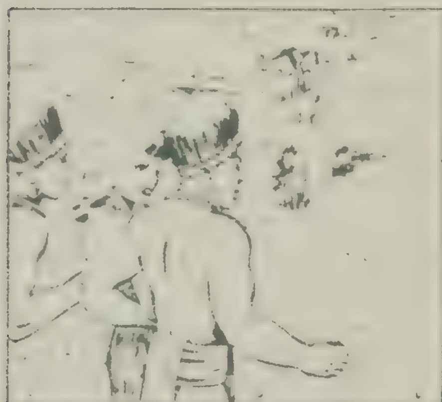

ЦИЉАШ У ЖЕНУ ИЗ ЗАСЕДЕ, КУКАВИЦЕ?

ТИ СИ ТОЛИ, ЈЕ ЛИ?
РАТНИК ПЛЕМЕНА ТОЛИ НИЈЕ СТИГАО НИ ДА СЕ БРАНИ...

ДИЈАНА, НЕ ТРЕБА ВИШЕ ДА СЕ БОЈИШ?

АЛИ, ДЕВОЈКА ЈЕ НЕСТАЛА, А ДЕМОН ЈЕ НЕПОМИЧНО ЛЕЖАО...
ДИЈАНА?

ДОБИО СИ СНАЖАН УДАРАЦ, СТАРИ ДРУЖЕ? А ГДЕ ЈЕ ДИЈАНА?

ЗА ТО ВРЕМЕ ДВА ДОМОРОЦА ВОДИЛА СУ ДИЈАНУ. ДЕВОЈКА СЕ НИЈЕ УПЛАШИЛА ЈЕР ЈЕ ФАНТОМ БИО БЛИЗУ...

УБРЗО СЕ НАШЛА У СЕЛУ ГДЕ СУ КРОВОВИ КУЋА И СТАЗЕ БИЛИ ОД ЗЛАТА...

ПОГЛАВИЦО, ОВА ЖЕНА ЈЕ ПРОЛАЗИЛА НАШОМ ЗЕМЉОМ?

ПРИПРЕМИТЕ ЈЕ ЗА ТОЛИ-О-ТОЛИЈА И ЗЛАТНУ ПРИНЦЕЗУ?

ДИЈАНУ ЈЕ САД ПОЧЕО ДА ОБУЗИМА СТРАХ...

СВУЦИ СЕ!
НЕЋУ?
КО СУ БИЛИ ТОЛИ-О-ТОЛИ И ЗЛАТНА ПРИНЦЕЗА? -ПИТАЛА СЕ ДЕВОЈКА...

ГДЕ ЈЕ ДЕВОЈКА?
У СЕЛУ МОЛИЈА!
ЗА ТО ВРЕМЕ ФАНТОМ ЈЕ ИСПИТИВАО РАТНИКА КОЈИ СЕ ОСВЕСТИО...

КУПАЊЕ МИ ПРИЈА, АЛ'ТА ЧЕТКА ЈЕ МНОГО ОШТРА!
А У СЕЛУ...

ЗАШТО МЕ УЛЕПШАВАТЕ?
ЗА МОЛИ-О-МОЛИЈА И ЗЛАТНУ ПРИНЦЕЗУ!
ДИЈАНА ЈЕ ДОБИЛА ЗЛАТНУ ОГРЛИЦУ, ЗЛАТАН КАИШ.. ЧАК СУ И САНДАЛЕ БИЛЕ ОД ЗЛАТА...

ПОЖУР'ТЕ! МОЛИ-О-МОЛИ ЈЕ НЕСТРПЉИВ!
ЖЕНА ЈЕ ДОВЕЛА ДИЈАНУ КОД ПОГЛАВИЦЕ...

ТЕК САД ЈЕ ДИЈАНА СХВАТИЛА ДА ЈЕ МОЛИ-О-МОЛИ ИДОЛ ОВОГ ПЛЕМЕНА...

СТАНИТЕ! ШТА СТЕ НАУМИЛИ?
ВЕЗАЛИ СУ ЈЕ ЗА НОГЕ ОВЕ ЗЛАТНЕ СТАТУЕ...

ЗЛАТНА ПРИНЦЕЗО, ЧЕКА ТЕ МОЛИ-О-МОЛИ!

А ОНДА СЕ ПОЈАВИЛА ОНА - ЗЛАТНА ПРИНЦЕЗА...

У ТОМ ТРЕНУТКУ ФАНТОМ СЕ ОБРАЧУНАВАО СА СТРАЖАРЕМ НА УЛАСКУ У СЕЛО...

ПУТ МУ ЈЕ БИО СЛОБОДАН...

...ЈЕР СЕ ЧИТАВО СЕЛО ОКУПИЛО ДА ПРИСУСТВУЈЕ ЦЕРЕМОНИЈИ...

ШТА?
ТАКО НЕШТО ФАНТОМ НИЈЕ ОЧЕКИВАО...

НЕЕ!
ДИЈАНА ЈЕ ТРЕБАЛО ДА БУДЕ ЖРТВОВАНА ЊИХОВОМ ИДОЛУ ТОЛИ-О-ТОЛИЈУ...

ЗЛАТНА ПРИНЦЕЗА ЈОЈ ЈЕ ПРИЛАЗИЛА СА ЗЛАТНИМ НОЖЕМ У РУЦИ...

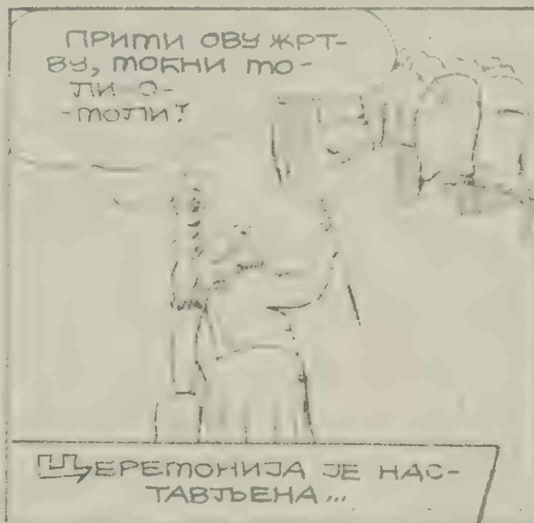

НЕ МОЖЕТЕ ТО УЧИНИТИ! ТО ЈЕ УБИСТВО!

СТАНИТЕ!
ИЗНЕНАДА ЈЕ НАСТАЛО КОМЕШАЊЕ У НАРОДУ...

ФАНТОМ СЕ ПРОБИЈАО КРОЗ МАСУ...

И КАД ЈЕ ВЕЋ БИО НАДОМАК ДИЈАНЕ...

...ПОГЛАВИЦА ГА ЈЕ ПОГОДИО ЗЛАТНИМ БУЗДОВАНОМ У ГЛАВУ...

ПРИМИ ОВУ ЖРТВУ, МОЋНИ ТОЛИ-О-ТОЛИ!
ЦЕРЕМОНИЈА ЈЕ НАСТАВЉЕНА...

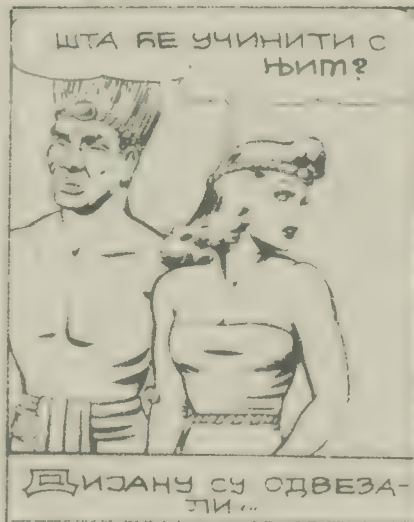

ЗЛАТНА ПРИНЦЕЗА ЈЕ ПРИШЛА ЖРТВИ...

ЗАШТО ОКЛЕВАШ, ЗЛАТНА ПРИНЦЕЗО?
И ДОК ЈЕ ДИЈАНУ ОБЛИВАО ХЛАДАН ЗНОЈ...

НЕ! НЕ МОГУ!
ИЗНЕНАДА...

ДОКЛЕ ОВАЈ СТРАНАЦ ЛЕЖИ ОНЕСВЕШЋЕН, ЖРТВА НЕ МОЖЕ ДА СЕ ПРИНЕСЕ ТОЛИ-О-ТОЛИЈУ!

ДОВЕДИТЕ ДЕВОЈКУ КОД МЕНЕ! ЖЕЛИМ ДА РАЗГОВАРАМ С ЊОМ!
БИЋЕ КАКО ТИ КАЖЕШ, ЗЛАТНА ПРИНЦЕЗО!

ШТА ЋЕ УЧИНИТИ С ЊИМ?
ДИЈАНУ СУ ОДВЕЗАЛИ...

ИАКО ЈЕ ФАНТОМ БИО ОНЕСВЕШЋЕН, ДОМОРОЦИ СУ ГА ПОСМАТРАЛИ СА СТРАХОПОШТОВАЊЕМ...

СТРАНЧЕ, ИМАЋЕШ ЧАСТ ДА ТЕ УСТРЕЛИ ЗЛАТНА ПРИНЦЕЗА!

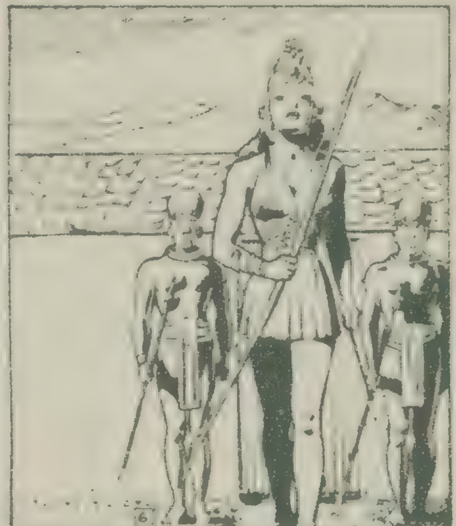

ЈОШ ОНЕСВЕШЋЕНОГ ФАНТОМА ВЕЗАЛИ СУ ЗА ЗЛАТАН СТУБ...

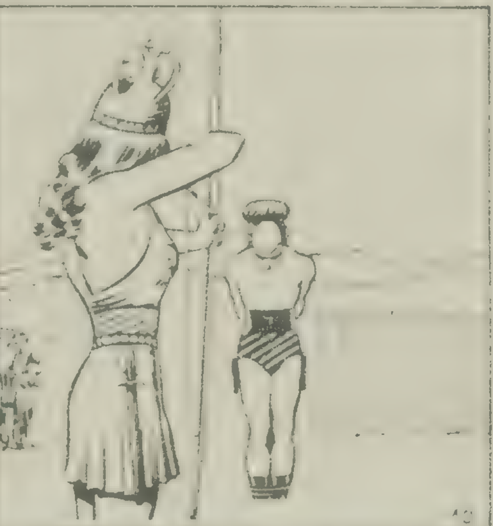

НИСАМ МОГЛА ДА ТЕ УБИЈЕМ! ПРВИ ПУТ ВИДИМ ОСОБУ КОЈА ЈЕ КАО ЈА!

КО СИ И КАКО СИ ДОСПЕЛА ОВАМО?
СТАНИ! ЈА ЖЕЛИМ ТЕБИ ДА ПОСТАВИМ ПИТАЊА! ДА ЛИ У ЗЕМЉИ ИЗ КОЈЕ ДОЛАЗИШ ИМА ЈОШ ЉУДИ К'О ШТО СИ ТИ?

ЗЛАТНА ПРИНЦЕЗО, СУДБИНА ОНОГ СТРАНЦА ЈЕ У ТВОЈИМ РУКАМА! ДРЖИ ОВАЈ ЗЛАТАН ЛУК И СТРЕЛУ!
ДОЛАЗИМ ОДМАХ, ПОГЛАВИЦО!

НЕ! ТИ ТО НЕЋЕШ УЧИНИТИ!
МОРАМ!

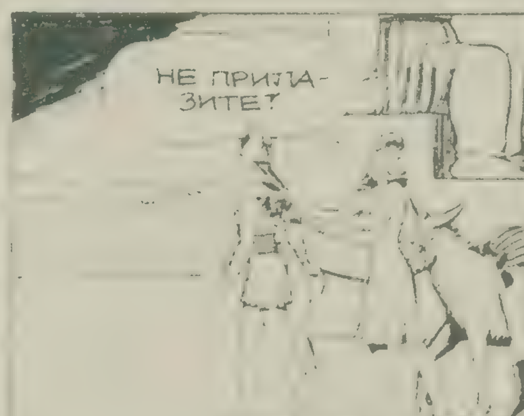

И КАД ЈЕ ЗЛАТНА ПРИНЦЕЗА ЗАПЕЛА ЛУК...

НЕ!
... ДИЈАНА ЈЕ ПРИТРЧАЛА И ИЗВУКЛА ЈОЈ ЗЛАТАН БОДЕЖ ...

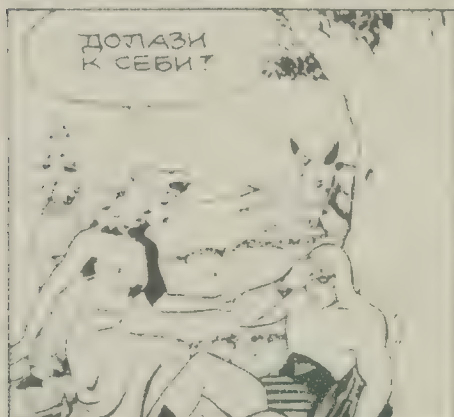

НЕ МРДАЈ ИЛИ ЋУ ТЕ УБИТИ!
УПЛАШЕНИ ЗА ЖИВОТ ПРИНЦЕЗЕ, ДОМОРОЦИ НИСУ СМЕЛИ ДА СЕ ПОКРЕНУ...

НЕ БОЈ СЕ, НЕЋУ ТИ НИШТА!
ДИЈАНА ЈЕ ШАПНУЛА ЗЛАТНОЈ ПРИНЦЕЗИ ДА НАРЕДИ ДА ОДВЕЖУ ФАНТОМА...

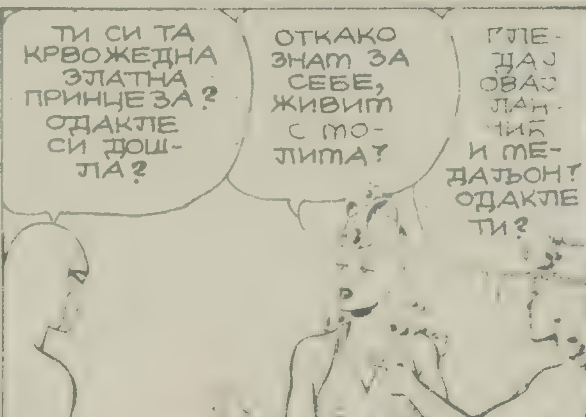

ШТА ДА РАДИМО?
ОНО ШТО НАМ ЈЕ РЕКЛА!
ДОМОРОЦИ СУ ПОСЛУШНО ИЗВРШАВАЛИ НАРЕЂЕЊА...

НЕ ПРИЛАЗИТЕ!
ФАНТОМА СУ ПОЛОЖИЛИ НА ЦЕДОВОГ МАГАРЦА...

ОДВЕШЋЕ НАШУ ПРИНЦЕЗУ!
СЛЕДИЋЕМО ИХ, А КАД ЗАСПЕ...

ДОЛАЗИ К СЕБИ!
ЧИМ СУ МАЛО ОДМАКЛИ ОД СЕЛА...

ДИЈАНА, ЗАДИВИЛА СИ МЕ СВОЈОМ ХРАБРОШЋУ!
НИСАМ ИМАЛА ВРЕМЕНА ЗА СТРАХ!

ТИ СИ ТА КРВОЖЕДНА ЗЛАТНА ПРИНЦЕЗА? ОДАКЛЕ СИ ДОШЛА?
ОТКАКО ЗНАМ ЗА СЕБЕ, ЖИВИМ С МОЛИМА!
ГЛЕДАЈ ОВАЈ ЛАНЧИЋ И МЕДАЉОН! ОДАКЛЕ ТИ?

УВЕК САМ ГА ИМАЛА! ШТА?! И ТИ ИМАШ ИСТИ!
ОВАЈ ЈЕ ПРИПАДАО ТВОЈОЈ МАЈЦИ! ТИ СИ ЦЕДОВА КЋИ!

ЉУДИ СУ ТВОГ ОЦА НАЗИВАЛИ **ЛУДИ ЦЕД** ЈЕР ЈЕ ДВАДЕСЕТ ГОДИНА ТРАГАО ЗА ТОБОМ!
А МОЛИ СУ ГА УБИЛИ!

ПССТ! НЕКО ДОЛАЗИ!

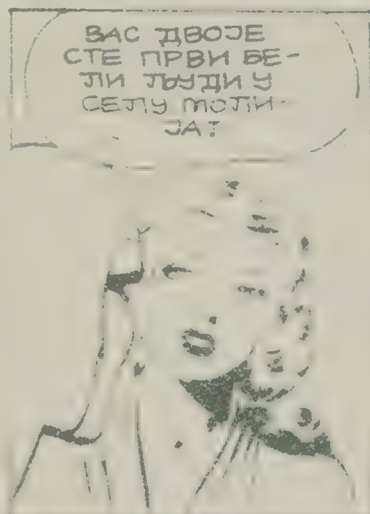

ЗЛАТНА ПРИНЦЕЗА СЕ НИЈЕ ПРЕВАРИЛА...

САКРИЈТЕ СЕ У ПЕЋИНУ!
А СРЕЋЕ ДА СУ У БЛИЗИНИ УГЛЕДАЛИ ЗАКЛОН...

ЕНО ИХ!
ЗА ЊИМА!

СВИ СУ ЈУРНУЛИ ЗА МАГАРНЕТ!
КОЛИКО ЖРТВИ СИ ПРИНЕЛА МОЛИ-О-МОЛИЈУ?
НИЈЕДНУ! ТИ СИ ПРВА КРОЧИЛА НА ТЕРИ-

"МОЛИ ВОЛЕ ЗЛАТО ИЗНАД СВЕГА" — НАСТАВИЛА ЈЕ ПРИНЦЕЗА. "У ЊИХОВИМ РУДНИЦИМА ЗЛАТА РАДЕ РОБОВИ КОЈЕ СУ МОЛИ ЗАРОБИЛИ У СУКОБИМА ИЗМЕЂУ ПЛЕМЕНА!"

ВАС ДВОЈЕ СТЕ ПРВИ БЕЛИ ЉУДИ У СЕЛУ МОЛИЈА!

НЕ ВРАЋАЈ СЕ ТАМО! УБИЋЕ ТЕ!
МОРАМ ДА УХВАТИМ УБИЦЕ ТВОГ ОЦА И СРЕДИМ ЈОШ НЕКОЛИКО СТВАРЧИЦА!

БЕСНИ ЗБОГ ГУБИТКА ЗЛАТНЕ ПРИНЦЕЗЕ, МОЛИ СУ ИГРАЛИ У ЛУДОМ РИТМУ ПРЕД СВОЈИМ ИДОЛОМ...

СМРТ ФАНТОМУ!
ДОМОРОЦИ НИСУ НИ СЛУТИЛИ ДА ЈЕ ОНАЈ ЧИЈУ СУ СМРТ ПРИЖЕЉКИВАЛИ - САСВИМ БЛИЗУ...

ИЗНЕНАДА, КАО ДА ЈЕ ПАО С НЕБА...

УНИШТИ ГА, МОЛИ-О-МОЛИ!
СМРТ ФАНТОМУ!
УЗАЛУД СУ МОЛИ ДОЗИВАЛИ СВОГ ИДОЛА...

ЕВО ВАМ ВАШЕГ ИДОЛА!
И НА ЗАПРЕПАШЋЕЊЕ ДОМОРОДАЦА...

НЕМА ВИШЕ МОЛИ-О-МОЛИЈА!
ФАНТОМ ЈЕ ЈАЧИ ОД ЊЕГА! ОН ЈЕ БЕСМРТАН!

РАТНИЦИ СУ СЕ САД КЛАЊАЛИ ПРЕД ФАНТОМОМ, ДУХОМ КОЈИ ХОДА...

ВРАТИТЕ СЕ СВОЈИМ ДОМОВИМА!
ФАНТОМ ЈЕ ОДМАХ ОСЛОБОДИО РОБОВЕ ИЗ РУДНИКА ЗЛАТА...

А САД МИ КАЖИТЕ ГДЕ СУ ОНА ДВОЈИЦА ШТО СУ УБИЛА ЧЕДА!
ЕНО ИХ!

ЧЕКАЈТЕ, ХТЕО БИХ ДА ПОРАЗГОВАРАМ С ВАМА!

МОЛИ, ЗБОГ ВАШЕ ПОХЛЕПЕ ЗА ЗЛАТОМ ПОЧИНИЛИ СТЕ МНОГА ЗЛОДЕЛА! ОДСАД ВИШЕ НЕЋЕТЕ ИМАТИ РОБОВЕ НИТИ ЋЕТЕ СЕ КИТИТИ ЗЛАТОМ! УНИШТИЋУ ВАШЕ ПЛЕМЕ АКО МЕ НЕ ПОСЛУШАТЕ!

НЕМА ВИШЕ РОБОВА! НЕМА ВИШЕ ЗЛАТА!
ЗЛАТНО ДОБА ЈЕ ПРОШЛО!

ЈАДНИ ЛИ СМО!
ОСТАЛИ СМО И БЕЗ ПРИНЦЕЗЕ!
МОЛИМА ЈЕ НАЈТЕЖЕ ПАЛО ТО ШТО СУ ОД ТОГ ДАНА МОРАЛИ СВЕ САМИ ДА РАДЕ...

КАКО ЈЕ БРЗО И ЛАКО СВЕ СРЕДИО!
СИЛА ЈЕ, ЗАР НЕ?

КО ЈЕ ОВАЈ?
ТЕ НОЋИ НА ПРАГУ ШЕФА ПОЛИЦИЈЕ У МОРИСТАУНУ НАШЛА СЕ НЕОБИЧНА ПОШИЉКА...

Ова двојица су убила чеда Питадају племену Моли. Ако покушају да вас слажу, позовите ме.

ПРЕД ЗЛАТНОМ ПРИНЦЕЗОМ БИО ЈЕ НОВ ЖИВОТ...

ДЕВОЈКА ЈЕ БРЗО НАПРЕДОВАЛА...

УСКОРО ЈОЈ ЈЕ ЖИВОТ С МОЛИМА ЛИЧИО НА НЕКИ САН...

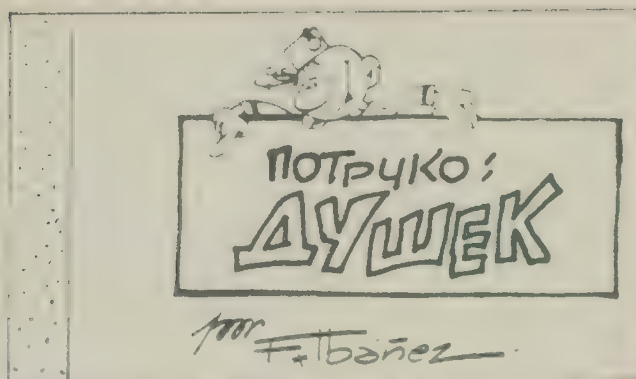
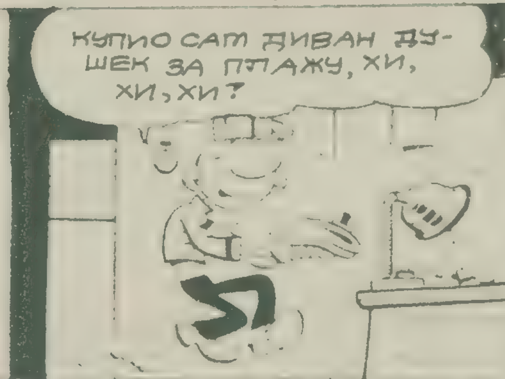

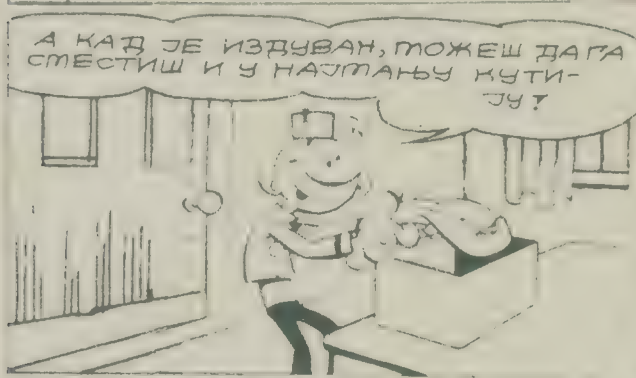

КРАЈ ЕПИЗОДЕ

ПОТРУЋКО:
ДУШЕК

КУПИО САМ ДИВАН ДУШЕК ЗА ПЛАЖУ, ХИ, ХИ, ХИ!

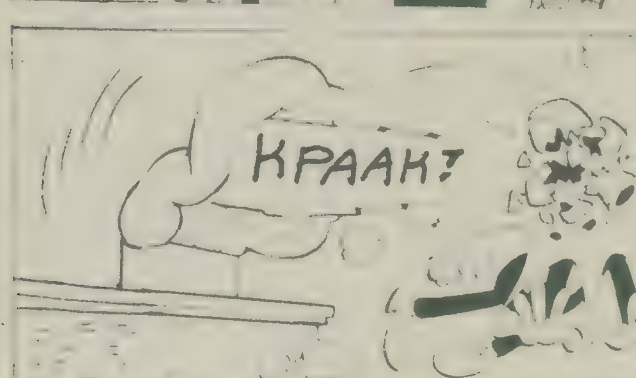
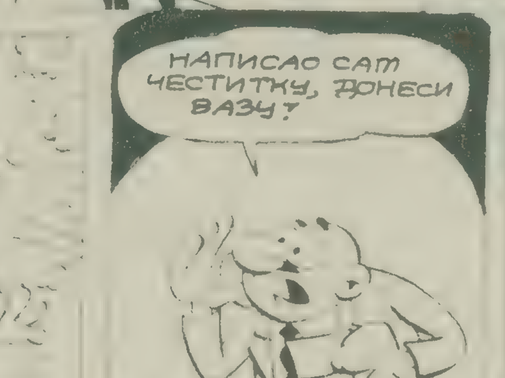
САМО ПРИТИСНЕШ НА ДУГМЕНЦЕ И САМ СЕ НАДУВА...
КЛИК

А КАД ЈЕ ИЗДУВАН, МОЖЕШ ДА ГА СМЕСТИШ И У НАЈМАЊУ КУТИЈУ!

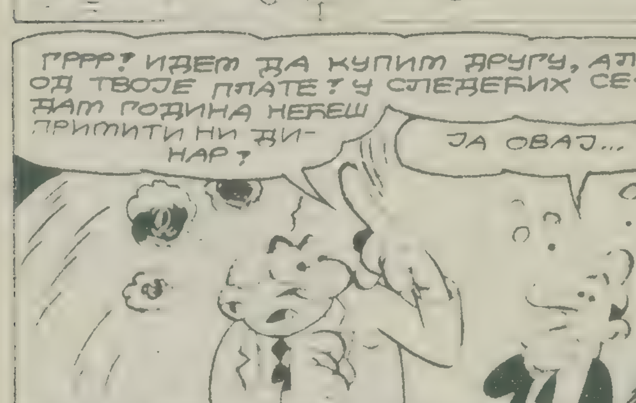
ШТА ВАМ ЈЕ ТО?
ЋУП ИЗ ПЕРИОДА ДИНАСТИЈЕ МИНГ!

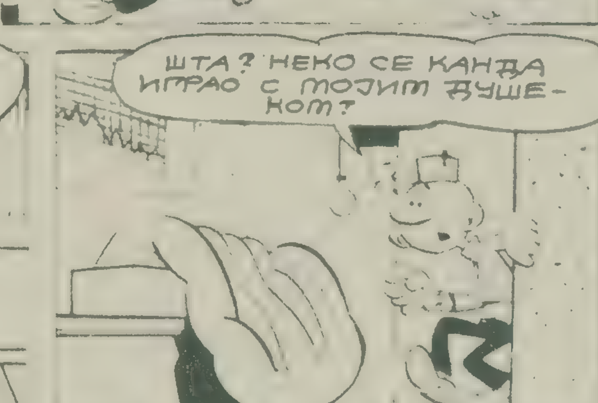
ДАНАС ГЕНЕРАЛНИ ИМА РОЂЕНДАН ПА САМ КУПИО ПОКЛОН!

СТАВИ НА СИГУРНО МЕСТО!
СВАКАКО!

ЕВО, ОВДЕ ЈЕ БАШ ДОБРО!
КЛИК!

ЈЕ Л' ТО МЕНЕ НЕКО ЗОВЕ?
ПСССТ!

КРААК!

НАПИСАО САМ ЧЕСТИТКУ, ДОНЕСИ ВАЗУ!

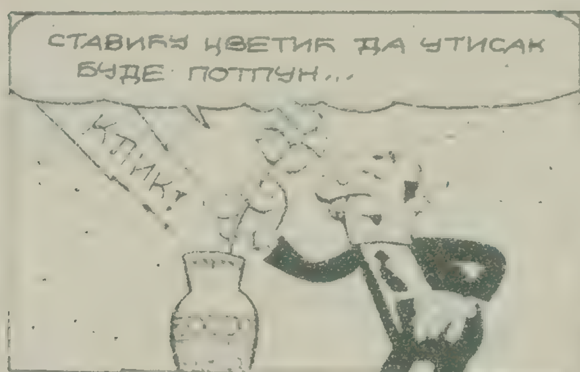
РГРГРГ...
Р... РАЗБИО СИ ЈЕ?

ГРРР! ИДЕМ ДА КУПИМ ДРУГУ, АЛ' ОД ТВОЈЕ ПЛАТЕ! У СЛЕДЕЋИХ СЕДАМ ГОДИНА НЕЋЕШ ПРИМИТИ НИ ДИНАР!
ЈА ОВАЈ...

ЕВО НОВОГ ЋУПЧИЋА!

ШТА? НЕКО СЕ КАНДА ИГРАО С МОЈИМ ДУШЕКОМ!

ИЗДУВАЋУ ГА И СТАВИТИ НА НЕКО СИГУРНИЈЕ МЕСТО!
ПРФФФ!

А, ЕВО! СПАКОВАЋУ ГА У ЋУП!

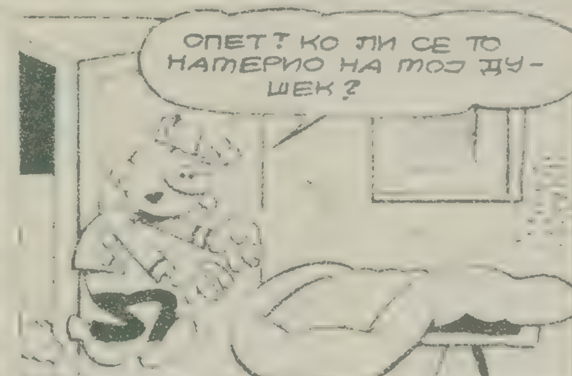
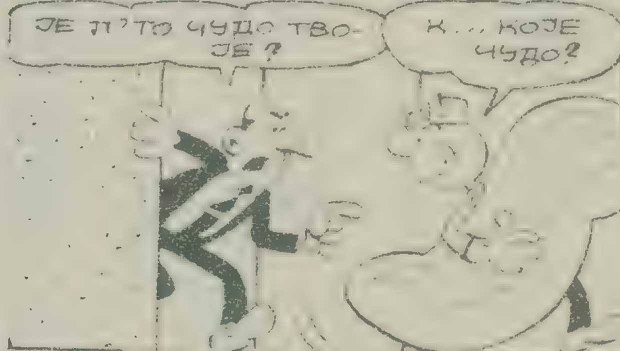
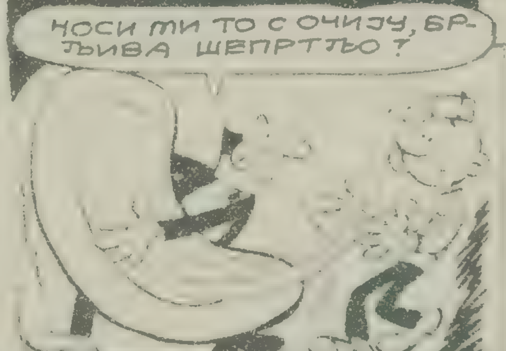
СТО МУ ГРОМОВА! СТВАРНО ЈЕ КУПИО ЈОШ ЈЕДАН ЋУП!

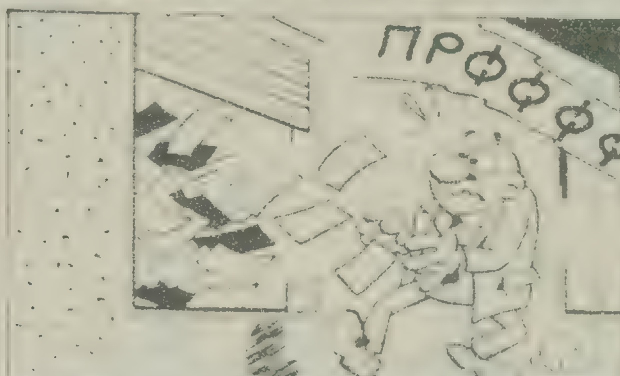

СТАВИЋУ ЦВЕТИЋ ДА УТИСАК БУДЕ ПОТПУН...
КЛИК!

ПССССС!

УЖАС!
КРААК!

КАКВА ЈЕ ТО ЛУПА? ШТА? И ОВАЈ СИ СЛОМИО?
НИСАМ ЈА...

РАЗНЕЋУ САД ЈА ТЕБЕ У ПАРАМПАРЧАД!

ОПЕТ! КО ЛИ СЕ ТО НАМЕРИО НА МОЈ ДУШЕК?

ЈЕ Л' ТО ЧУДО ТВОЈЕ?
К... КОЈЕ ЧУДО?

НОСИ МИ ТО С ОЧИЈУ, БРЉИВА ШЕПРТЉО!

БРРР! СКОРО САМ СВЕ ПАРЕ ДАО ЗА ЋУП! ОВО МИ ЈЕ СВЕ ШТО МИ ЈЕ ОСТАЛО...

ПРФФФФ!

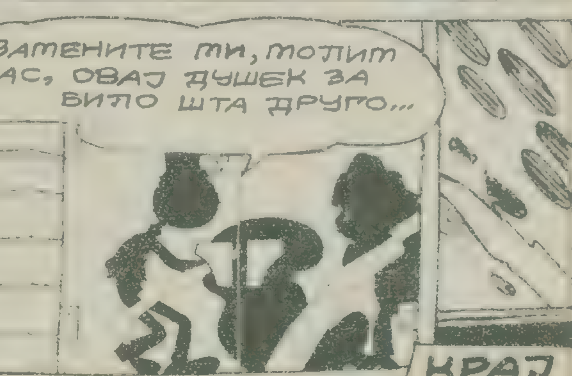
ИЗДУВАЋУ ГА, ИЗГАЗИТИ, УНИШТИТИ...

Е ОВО ЋЕ ТЕ КОШТАТИ СКУПЉЕ ОД ЋУПА!
Ч... ЧЕКАЈТЕ...

СМЕСТА ЛЕТИШ НА УЛИЦУ ДА СКУПИШ МОЈЕ ПАРЕ!
КОЈЕ ПАРЕ?
КЛИК!

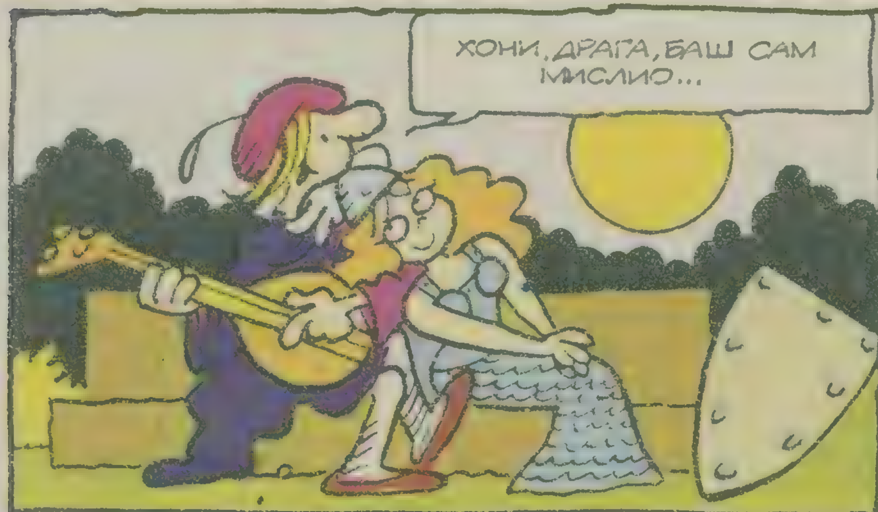
ААААА!
НИШТА НЕ РАЗУМЕМ! РЕКАО ЈЕ ДА ЋУ ЈА ЛЕТЕТИ, А ОДЛЕТЕ ОН!
ПССССС!

СТАНИ! ПЛАТИЋЕШ МИ И ДВА ЋУПА И БОЛНИЧКЕ ТРОШКОВЕ И ИЗГУБЉЕНО ВРЕМЕ И ПРЕТРПЉЕНИ СТРАХ И...

АЛИ СХВАТИТЕ, ДА НИЈЕ БИЛО ПОТРЧКОВОГ ДУШЕКА...

ЗАМЕНИТЕ МИ, МОЛИМ ВАС, ОВАЈ ДУШЕК ЗА БИЛО ШТА ДРУГО...
КРАЈ

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

Стјепан Зановић, наш највећи пустолов

СВЕ ИЛИ НИШТА

B A N D O,
E
S E N T E N Z A
DELL' ECCELL. COLLEGIO
DE' XXV. ESTRATTI
IN ORDINE AL DECRETO
DELL' ... SENATO
... 1777.
PROCEDENDO CON L'AUTORITÀ, E RITO
DELL' ECCELSO
CONSIGLIO DI DIECI.
... O N T R O
... ZANOVICH, figli di ANTONIO da ...

Ово је само једна од безброј потерница за ненадмашним пустоловом Стјепаном Зановићем. Ипак, најупорнији гониоци били су власници и наследници холандске фирме „Комел и Јордан", пуних 13 година били су му за петама.

НА СУЂЕЊУ У АМСТЕРДАМУ, И ПОРЕД БРОЈНИХ И УПОРНИХ ПОЗИВА СУДА, НИЈЕДНА СЕ ЖЕНА НИЈЕ ЈАВИЛА ДА СВЕДОЧИ ПРОТИВ ЊЕГА. МЕЂУТИМ, СТЈЕПАН ЗАНОВИЋ НИЈЕ ЗАНИМЉИВ САМО ЗБОГ СВОЈИХ АВАНТУРА...

Кад је откривена Америка и центар светске трговине прешао на Атлантик, некадашња „краљица мора" Венеција губи свој значај. Међутим, живот у лепотици Јадрана наставља се, посебно онај ноћни. Забаве, балови, карневали са блештавим ноћима и најфантастичнијим маскама не престају да привлаче богате Европљане. Истовремено, на све стране цветају преваре: цео град препун је пустолова који покушавају да на лак начин напуне џепове.

У Венецији друге половине 18. века бројне су и тајне коцкарнице у којима се остављају безмерна богатства и – животи: полиција готово свакодневно из канала вади лешеве несрећника. Списи из тог времена сведоче да се по злу гласу и бројним аферама истицала коцкарница „Код Будванина", власништво Антуна Зановића из Будве. Отмени свет се окупљао у овој коцкарници играјући на срећу, углавном без трунке среће. Ко зна колико би венецијанске власти гледале кроз прсте Антуну Зановићу да његово име није било умешано у једно мучко убиство.

Племић с оне стране Јадрана стигао је пред судско веће и, после обимне оптужнице (између осталог што је скадарском паши преотео а затим продао читав харем), протеран доживотно из Венеције. Настанио се у Будви као угледан грађанин, али су његова два сина, Примислав и Стјепан, остали у Венецији као питомци лицеја за будуће официреираждове војске.

Учење на робији

Примислав и три године млађи Стјепан показали су се достојни „наследници" свог оца. већ 1767. умешани су у аферу са младим калуђерицама. На њихову срећу афера је, због утицаја утицајних очева девојака, брзо заташкана. Али, врелу крв Зановића било је очигледно тешко обуздати. Упустили су се у трансакцију са трговцем Суљом Скадранином и преварили га продавши му песак уместо шећера. Можда би то прошло без већег одјека да ватрени Стјепан није трговца још и напао у мраку. Истина, овај је прошао без озледа, али је браћу тужио суду, па су обојица осуђена да у року од 24 часа заувек напусте територију Млетачке Републике.

Браћа нису стигла далеко: сместили су се у оближњи Тревизио, наставили са преварама на коцки. Убрзо су се обрели у Напуљу, где се њихов заједнички пут прекида јер Стјепана хапсе, док Примислав успева да побегне и стигне у Рим. Тамо се упознаје са знаменитим авантуристом Ђакомом Казановом који му у својим „Мемоарима" даје запажено место.

Колико год да је Стјепану тешко пало тамновање од две године у Напуљу, оно му је умногоме одредило даљи живот. У сталном контакту са револуционарима врло брзо је постао присталица енциклопедиста и до краја живота одушевљаваће се идејом о слободи и једнакости. Преко жене управника затвора успео је да добије дозволу да чита заплењене књиге Русоа и Волтера. Стјепан упорним учењем и радом постаје ерудита, песник и филозоф, учи језике.

Као и много пута касније, и сада ће жена помоћи Стјепану да напусти затвор у Напуљу. По свој прилици супруга управника затвора која се заљубила у њега. Изгледа да је била широке руке, јер хронике бележе да се Стјепан у пролеће 1772. појавио у Фиренци одевен као краљ. Лист „Газета Тоскана" 14. марта пише да је у фирентинској Академији учених, познатој под именом Академија дељи Апатисти, одржао приступну беседу и читао своје песме, после чега је „конте Стефано де Зановић" примљен у редове академика.

Гонићемо вас док смо живи!

У међувремену Стјепану стиже порука од брата Примислава да одмах крене у Амстердам јер је у питању „велик и несдложан посао". У ствари, биће то једна од највећих превара у организацији браће Зановић: разним фалсификатима они су успели да обману богате холандске трговце фирме „Комел и Јордан" и домогну се изванредне колекције дијаманата вредне 50 хиљада дуката. Афера која је те 1773. одјекнула Европом била је једна од највећих сензација и дуго није силазила са страница штампе.

Стари Комел је умро од срчаног удара, а његови синови су се над очевим одром заклели да ће гонити варалице док су живи. Из Амстердама је свим судовима Европе упућена потерница само за Примиславом, пошто се Стјепан читаво време операције представљао за другу личност, уз обећање да ће половина фантастичне своте бити предата ономе „ко ухвати овог опасног варалицу и преда га фирми Комел и Јордан или најближем суду".

Примислав се једно време смирује у Будви, у родитељском дому, док Стјепан стиже у Париз. Користећи извесне препоруке, ученост и интелигенцију као и неодољив шарм, Стјепан Зановић постаје једна од најпопуларнијих личности париских салона. Љубавне авантуре са утицајним дамама, честе позајмице и коцка обезбеђују му да живи на високој нози. У то време објављује и прву књигу, заправо избор својих дотадашњих радова: „Opere Diverse del Conte Stefano de Zanovich Dalmatino, Academico". Као мото својих песама и размишљања узима Русоову изреку: „Човек се рађа слободан, али живи свугде у оковима".

У Паризу Стјепан пријатељује са Русоом с којим се као ватрени следбеник његових идеја дописивао још док је био у Италији. Пријатељство са Русоом отвара му и сад, али и убудуће, врата готово свих значајнијих места у Европи. Због тога своју другу књигу посвећује управо Русоу.

Вест о сопственој смрти

Међутим, авантуристички дух није му дозвољавао да се дуго задржава у једном месту, а и повериоци су му стално били за петама. Ништа мање опасни нису били ни љубоморни мужеви. Где год би стигао гроф од Албаније и Црне Горе, како је највише волео да се представља, сламао је женска срца. Кад би церемонијал-мајстор најавио „Гроф Кастриот од Црне Горе и Албаније" у дворани је престајао сваки разговор. Раскошно обучен, Стјепан Зановић улази са сигурним смешком изазивајући дивљење. Он се не зауставља дуго код једне групе већ обилази све редом. Кавальере поздравља лаким наклоном, даме галантно љуби у руку, никад не заборављајући старије госпе, јер зна добро да оне дају друштву тон и мишљење о некоме...

Преваранта високог стила – човека који је знао десет језика, изванредно познавао Хомера, Овидија, Вергилија, Хорација, Дантеа, Таса, Ариоста, Волтера, Русоа – примио је и папа Климент VII. Међутим, покушаји обавештајне службе Ватикана да им Стјепан Зановић буде агент у време кад се у Црној Гори појавио Шћепан Мали чији је један од главних присталица био управо Стјепанов брат Марко, нису уродили плодом. Оптужен због тога да је енциклопедиста, револуционар и безбожник Стјепан је био принуђен да до краја живота бежи и од ватиканских агената.

Холанђани нису престајали да јуре браћу Зановић (у међувремену су сазнали да је у превари учествовао и Стјепан), полиције многих земаља биле су за петама првенствено Стјепану, који је, после изненадне смрти Шћепана Малог, почео да се представља и као црногорски самозванац. Сад још и Руси и Аустријанци покушавају да га се дочепају, па се он скрива по селима Црне Горе. Али, то очигледно није била довољна гаранција да је замео траг, па се у пролеће одлучује да пусти вест о својој трагичној смрти у Келну. Преко број-

них веза објавио је оглас у многим европским новинама. Тако је у листу „Ђорнале енциклопедико", који је излазио у Виђенци, овај „тужни догађај" пропраћен дужим некрологом у коме су величане заслуге „покојног" Стјепана Griffin Зановића и истицано да ће „цео свет, а посебно учени људи Европе, искрено ожалити овај прерани губитак тако истакнутог мислиоца и песника из далеких крајева Илирског приморја".

Хоћу да будем краљ!

Мада га јуре полиције готово свих европских земаља, Стјепан Зановић је редован гост многих дворова. У међувремену и даље размењује писма са Волтером, Жан Жаком Русоом, Катарином Великом, Фридрихом Великим. На двору у Бечу композитор Глук компонује музику на његове стихове. Наравно, даме су очаране, и Стјепан их бира зависно од утицаја и имовног стања. Често драгуље добијене од једних дама поклања другима, и тако укруг. У Бечу је чак освојио и срце младе принцезе Розалије, сестричине цара Јосифа II.

Ни двор пољског краља Станислава Понијатовског није ускратио гостопримство Стјепану Зановићу, све док једној дворској дами којој је понудио брак, није узео неке дијаманте. Убрзо је нашао уточиште код грофа Михајла Огинског у Шлојну. Боравак у велелепном дворцу који је чак имао и своју оперу и позориште значајан је из два разлога. Стјепан Зановић је ту обилато користио библиотеку, једну од најчувенијих у Европи, а друго, у писму оцу у Будви каже да намерава да постане – пољски краљ! Наравно, била су то пуста маштања, али довољна да гроф Огински исплати браћи Зановић (у међувремену је пристигао и Примислав) огромну суму од милион форинти јер су, наводно, радили да и Огински постане пољски краљ... Међутим, и овде му је полиција ушла у траг и он је побегао у Дрезден.

У то време Дрезден је био стециште највећих европских варалица, тако да је Стјепан имао достојне партнере и конкуренте. Да би што боље заварао трагове пред полицијом, у септембру 1775. у Дрездену издаје своја „посмртна дела" – „Опере постуме". Овде је сабрао раније песме, филозофска размишљања, писма и друго, али обмана очигледно није успела јер му је полиција поново закуцала на врата. Вероватно би био ухваћен да га жена министра полиције није обавестила шта му се спрема.

Преварант је преварен

Када су му у Дрездену затворили врата двора, Стјепан је смислио необичну освету о којој је другo бруjала цела Европа. У стилу тадашњег времена припремио је и издао нову књигу под насловом „Писма једног Турчина". У виду алегоричних фигура и писама напао је римског папу и цркву, многе европске династије и краљеве, протестанте и калвинистичке групе. Прво издање појавило се у Дрездену, јануара 1776, и било просто разграбљено, доживљујући затим небројена издања у Лајпцигу, Берлину и другим градовима. Следили су убрзо и преводи на италијански и француски. Зановић је у својој књизи истовремено описао и градове и крајеве кроз које је путовао и заржавао се. Трајну литерарну и историјску вредност имају посебно његови прилози посвећени Дубровнику и Паризу.

Наравно, тек после ове књиге уследиле су праве бесомучне потере јер је многе кнезове јавно известио да им је набијао рогове. У Саксонији је ухапшен, али је подмитио једног чувара, успео да побегне и испослује да га у Берлину прими и Фридрих Велики, најмоћнији пруски владар. Није успео да шармира краља, али је зато придобио апсолутну наклоност престолонаследника Фридриха Виљема који га је, касније, много пута спасао, и пред полицијом и пред поверилацима.

У животу овог пустолова значајно место заузима и веза са грофицом Елизабетом Кингстон, за коју савременици кажу да је била најлепша жена 18. века. Истина, кад је Стјепан упознао имала је 56 година, али, по тврђењу савременика, готово да ништа није изгубила од своје лепоте. Зановић је био тридесет година млађи. О тој љубави бруjала је цела Европа. Мада је Стјепан напустио као и многе пре и после ње, грофица му је остала верна до краја живота.

Занимљиво је и да је преварант Стјепан био преварен. Ваљда први пут у животу се заљубио, касније сазнавши да је та „чаробна девојка" у ствари куртизана високог стила. Ипак, није се кајао због преваре, чак јој је, кад му је јавила да му је родила кћерку, послао кесу дуката „без обзира да ли је то моје дете или неког другог".

Тужио Холандију

Власници фирме „Комел и Јордан" нису престајали да јуре браћу Зановић стално повећавајући награду. Кад тако нису успели да их се дочепају, затражили су од Млетачке Републике, чији су Зановићи били поданици, да их осуди и натера да надокнаде штету. Млечани нису пристали сматрајући да је то уплитање у њихове унутрашње ствари. Холанђани су, заузврат, упутили једну ескадру својих ратних бродова у Јадран да буде спремна у случају евентуалног напада на Венецију. У међувремену је Холандија повела дипломатски спор и са Аустријом, са којом је имала неразрашћене односе због пловидбе на реци Шелди.

Стјепан је за то време живео по старом не обзирући се што су због њега избили прави дипломатски ратови. А кад су заратили Аустрија и Холандија, Стјепан је прво Аустрији понудио помоћ „својих десет хиљада ратника из Црне Горе и Албаније", па кад је ту био одбијен, исту је помоћ понудио и Холандији. Ратно веће ове земље одбило је предлог јер „ситуација на фронту не тражи засад такву помоћ". Али, кад је рат завршен, Стјепан је, без много пардона, од холандске владе затражио одштету од милион гулдена с образложењем „да је цело време држао у приправности своје ратнике". Холандија није реаговала...

У крчми холандског градића Готингена, почетком априла 1786. Стјепан Зановић је коначно ухапшен и убрзо изведен на суд. Упркос достојанственом држању и помоћи многих, оптужница је из дана у дан расла, из готово целе Европе стизале су пријаве преварених. Занимљиво је да ниједна жена није дошла да сведочи против њега. Кад је видео да му је стварно дошао крај, гроф Стјепан Зановић је у затвору у Амстердаму, 25.маја 1786. извршио самоубиство презавши вене...

Готово све европске новине објавиле су подуже текстове о смрти човека чија је девиза била: „Све или ништа!"

* * *

Кратки живот Стјепана Зановића (живео је само 35 година) био је велика авантура. Међутим, то очигледно није била само авантура доконог пустолова. Јер, како кажу неки данашњи историчари књижевности, још нико није темељито испитао и открио и другу страну Стјепана Зановића, оних његових тридесетак књига, брошура, плаката и прокламација. Он је, како тврди др Растислав В. Петровић, и аутор прве књиге која посебно обрађује једну личност из црногорске прошлости (реч је о монографији Шћепана Малог).

Др Ратко Ђуровић пише: „На својем кружном путовању по Средоземљу, јула 1935. Владимир Назор је навратио и у Будву и ту је мислио само на Стјепана Зановића којег му је открио Мирко Брајер и „све биједе, али и сву спретност тога нашег чудног човјека", како каже Назор у својој белешци. У песми од шеснаест стихова, написаној у Будви, тада се Владимиру Назору, када је видео „гнијездо гдје тај птић нарасте", те трошне куће, мрке зидове, педаљ земље, неплодне горе, немирну и голу пучину, другчији створио лик Стјепана Зановића. Зато је Назор и узвикнуо: „Чему се њега срамит?" Кад „одавле гусар и романтик само мога ј' Европе на широки друм изаћ – а са глађу што је ми сви знамо"...

– Зашто и за Зановиће – каже Ратко Ђуровић – не би њихове скитње, опсене, скандали, ковање лажног новца били пре мисије правде и револта него професије и комерцијале? Зар недавно Ривз Чајлдс у својој биографији Ђакома Казанове није представио и утврдио да је овај пустолов једна од ретко наопако схваћених и измистификованих личности?

Стјепан Зановић је, без сумње, личност која заслужује да се комплетније осветли.

Приредио:
Петар МИЛАТОВИЋ

ОТАЦ И СИНОВИ

Антун, отац петорице браће Зановића, живео је после прогонства из Венеције као угледан грађанин у Будви и ту умро 1801, петнаест година после смрти сина Стјепана. Примислав је заједно са братом Ханибалом дуго боравио у Русији, где су обојица због ковања лажног новца осуђени на прогонство у Сибир. Касније је Примислав избачен са једног гусарског брода, остављен у малом чамцу где је 1797. и умро, негде на пучини Пацифика. Ханибала је, после низа ситних превара, убио брат једне осрамоћене девојке.

Од петорице браће само су Марко и Мирослав умрли природном смрћу.

ШАРЕНИ

ЈУ! КАКАВ БЕЗОБРАЗЛУК!

Пре педесет година топлес-купање, што ће рећи купање без горњег дела костима било је у Њујорку строго забрањено. Па шта? Ништа, сем што се забрана односила на – мушкарце. Женама тако нешто у то доба ионако није падало ни на крај памети

Закон или не, тек осморо мушкараца није могло да издржи страховите врућине које су 1934. године притисле Њујорк – разгаћили су се и расхладили у Ист Риверу. Преступници су по кратком поступку изведени пред суд где им је строга жена судија прво одредила глобу од једног долара свакем, а онда очитала буквицу због непристојног понашања: „Многи не могу да поднесу призор тела обнаженог до те мере”, рекла им је.

Две године касније иста несавладива жеља опхрвала је четрдесет двојицу младића из Атлантик Ситија. Противзаконита обнаженост стајала их је по два долара сваког...

Нешто касније те исте године њујоршке власти коначно су дозволиле мушкарцима да се купају само у купаћим гаћицама. Свет је коначно постао мање уштогљен? Није. Само практичнији: градска управа је по градским базенима и плажама изнајмљивала костиме купачима. Они старовремснски, једноделни, били су скупљи јер се на њих трошило више материјала. Практични градски оци су се једно време прерачунавали, а онда одлучили да дозволе да се мушкарци разголите

ШТА РЕЧЕ

Не питајте Иљу Гершевича како је зарађивао хлеб свој насушни. Могао би да вам одговори на језику који нико жив на овом свету не би разумео. Иља Гершевич је сада у пензији, али је све донедавно на Кембриџу предавао древне персијске језике. Дијалекти за које је он стручњак ишчезли су из употребе тако давно да је професор за тридесет три године рада имао укупно – шеснаест студената

СУПЕРТАТА ЏОН

Није лако саставити крај с крајем кад човек има једну жену и десеторо деце. А шта тек рећи за човека са две жене, две породице, две куће и двадесеторо деце?

– Није лако – признаје четрдесет шестогодишњи Џон Најт кога је британска штампа сасвим оправдано прогласила за „супертату”.

Супертата Најт има једанаесторо деце у правом и званично једино важећем браку са првом женом Керол. Керол и Џон су у браку двадесет година. Клер Мартине и Џон уопште нису у браку, али су заједно већ осамнаест година и за то време Џон је девет пута постајао препоносни тата

Џонове две породице живе у две засебне куће у Даблбоизу у Корнволу. И Керол зна за Клер и Клер зна за Керол, али су куће, за сваки случај, шеснаест километара удаљене једна од друге

ИЗВИН'ТЕ, ПУКЛА ГУМА...

Како да се човек паркира у Лондону? Како ко, углавном врло тешко, због чега се довитљивији сналазе како знају и умеју – док их не ухвате.

Један снaлажљивији возач данима је остављао кола у самом срцу града, односно у забрањеној зони и мртав хладан одлазио на посао уверен да му кола неће ни пипнути. Досетио се човек и на предњем седишту остављао лекарску торбу и стетоскоп: ко би однео кола лекару који се непрописно паркирао у журби да спасе нечији живот? Штос је беспрекорно функционисао све до онога дана када је један боби угледао „доктора” како у кола товари брдо женских хаљина. Пошто није умео да објасни шта ће лекару толике хаљине, власник непрописно паркираних кола је на крају све признао.

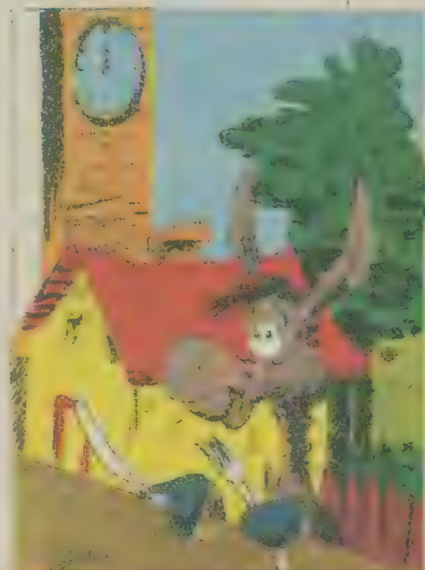
Ништа мање безобразне довитљовости није испољио ни један други возач, с тим што је његов штос захтевао нешто више труда: није га мрзело да свакодневно скида гуму, ставља је у пртљажник и тек онда одлази својим послом уверен да нема разлога за бригу. На предњем стаклу је данима стајала иста порука „Опростите. Отишао да поправим гуму”. Опраштали су му до онога дана када га је један полицајац ухватио док је исправну гуму вадио из пртљажника и намештао је.

Оба паметњаковића платила су казне. Нешто веће него да је у питању само непрописно паркирање

МАГАРЦИ КАО ХРОНОМЕТРИ

По мишљењу енглеског зоолога Виљема Фула калифорнијски магарци поседују фантастично прецизан осећај за време. Власник фарме на којој је Фул боравио и ту прикупио податке за своју смелу тврдњу, користио је за пољске радове само магарце. На фарми је било преко стотину ових животиња и сви су као један, без икакве команде, прекидали рад тачно у подне, кад је фармерима, а и магарцима, било време за ручак. Никаква сила није могла ниједну животињу да натера на рад ни минут после 12 часова.

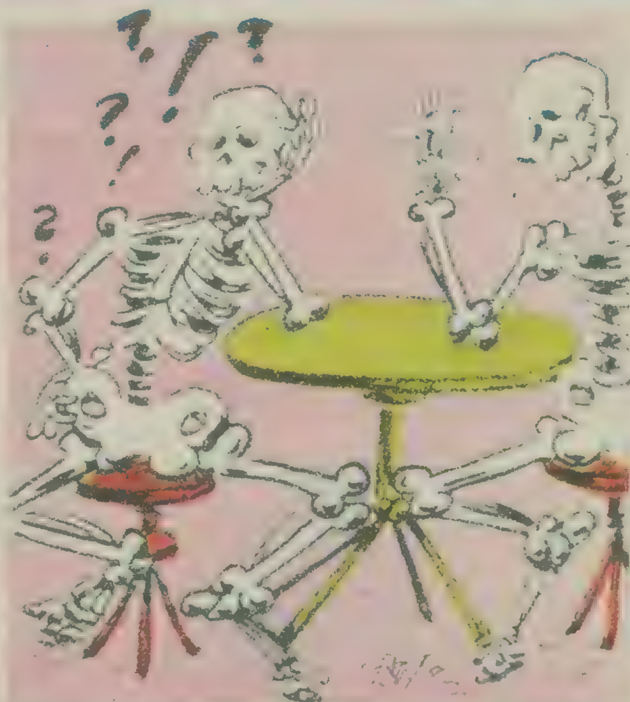

НА ПОГРЕШНОМ МЕСТУ У ПОГРЕШНО ВРЕМЕ

Полицајци који су дојурили на место провалне крађе једне апотеке у Мајамију имали су шта да виде: рупа у крову, конопац који ландара и пред самом зградом – једна вештачка нога, панталоне и пар ципела...

Блок даље и двадесетак минута касније, полицајци су налетели на двадесет деветогодишњег Томаса Лоренса Клуа. Био је бос, само у шорцу и – недостајала му је протеза.

Иако је све упућивало на њега, Клу је одлучно порицао да има било какве везе с провалом. Откуд његова протеза баш испред апотеке онда? Такав је живот... нашла се на погрешном месту у погрешно време, објаснио је представницима закона. Није их убедио. Сада седи у једном затвору у Мајамију и чека суђење.

ХАЛО! НАШАО САМ КОСТУРЕ!

Можете мислити колико се кућепазитељ стамбене зграде у Атини преставио када је на балкону једног испражњеног стана нашао два људска костура. Човек је, разуме се, брже боље позвао полицију.

Неколико недеља се о тајанственом открићу ништа није знало, а онда су саопштени резултати дуге и напорне истраге: костури су власништво Атинског медицинског факултета, а на тераси су их оставила два страна студента која су ту становала и која су их позајмила да би спремили испите. Испити су прошли, студенти се одселили, а костуре заборавили...

КАД КЕЛНЕР ИЗГУБИ СТРПЉЕЊЕ

Недавно је у једном ресторану у Атини послодавац дао отказ једном од келнера. Разлог? Једна гошћа је покушала да га дозове неколико пута, он се правио да је не чује. Кад је коначно ипак дошао до њеног стола, она га је веома оштро напала и рекла да није у реду што је оставио толико дуго да чека. Изнервиран њеним примедбама, Андреас је без речи дохватио бунду која је била пребачена преко њене столице, однео је у кухињу и стрпао у огроман лонац у коме је кључала вода спремљена за прање судова!

НЕВОЉЕ СА СРЦЕМ

Господин Џорџ Лист, млекар из Солзберије у Родезији коме је пре извесног времена пресађено срце, извршио је самоубиство због несрећне љубави према изабраници срца свог, болничарки коју је упознао на клиници док се опорављао од тешке операције.

ЈЕЗИЦИ, ЈЕЗИЦИ

Сматра се да данас у свету најмање четири стотине милиона људи мање или више говори или разуме енглески, који све више постаје интернационални језик. Међутим, ни кинески не треба занемарити с обзиром да њим говори „само" милијарда људи у Кини, да не помињемо оне који живе изван њених граница. Француски је дуго био језик дипломата, али је изгубио на значају нарочито после другог светског рата.

По неким статистикама на читавој Земљиној кугли користи се седам хиљада разних језика. Неки су веома херметични и њима говори ограничен број људи. Тако они Ирци који знају стари галски дијалекат немају проблема са скривањем тајни, не морају да измишљају шифре, њих ионако нико не може да разуме. Ништа мање редак није и језик којим се служи четири хиљаде људи и три мала села близу Дамаска.

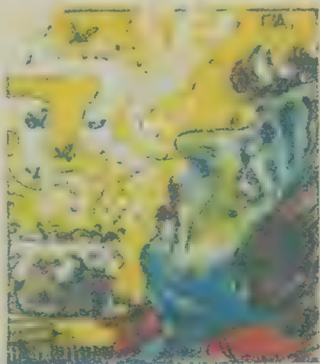
Ако би неки језик требало да буде на врху топ-листе најнеразумљивијих и најтеже схватљивих, варате се да би прво место заузео кинески. Стручњаци тврде да је убедљиво најтежи за учење ипак баскијски, језик људи који живе у планинским врховима између Француске и Шпаније.

ИЛИ ОН ИЛИ ЈА!

Неки се разводе и због лепка. У случају Еве и Фредерика Акермана из Есена у СР Немачкој спорни лепак није био било какав, него онај што га употребљавају столари, а који има једно незгодно својство: јак мирис...

Па шта? Ништа, сем што је Фредерик једног дана начуо да његова ташта не подноси речени мирис и што се од тог дана трудио да у свако доба дана и ноћи на штедњаку држи шерпу узаврелог лепка. Ташта је једно време трпела, а она изјавила: „Док ово буде смрдело, не прелазим праг ове куће". Фредерик је само на то и чекао.

Ева је трпела дуже од маме: удисала је смрад још осам месеци. На крају је рекла: „Или лепак или ја". Фредерик је изабрао лепак, односно кућу без таште и супрузи су, на Евин захтев, повели бракоразводну парницу. Судија је Евино образложење уважио, те се она више не презива Акерман.

ЛУДА СРЕЋА

Педесет трогодишњи Р. Х. Хејлз, тежак криминогено настројен психопата, веома опасан по околину, сакрио се у велики фрижидер спреман за отпад и тако умакао из „Бивејза", највеће луднице савезне америчке државе Индијане, где је дуго година био затворен. Два дана касније Хејлз, по занимању лекар, појавио се пред конкурсном комисијом „Вајтхила", највећег затвора у Индијани, као један од кандидата за шефа затворске болнице.

„Доктор Хејлз је на чланове комисије оставио сјајан утисак и посао смо дали њему с платом од тридесет пет хиљада долара годишње (данашњих два милиона осамсто хиљада нових динара)" изјавио је господин Ворем Фалцер, председник пријемне комисије.

Овај одговорни посао доктор Хејлз је обављао на опште задовољство све док се његова фотографија под насловом „тражи се" није појавила у локалним новинама. Тада је враћен у душевну болницу.

HIT

НОВИ ПРОЈЕКТ ТРИЈА POLICE

У ЗНАКУ СИНХРОНОСТИ

После дуже паузе велики састав се враћа на музичку сцену

Више од годину и по дана ништа се није чуло о енглеском трију Полис (Police), чије су прве плоче поставиле неке нове стандарде у стварању и извођењу популарне музике. После прва два албума, продата у по два милиона копија, и трећег, који је „отишао" чак у три и по, наишла је плоча („Дух у машини" Ghost In The Machine") и пробила „плафон" од четири милиона примерака, па је било сасвим логично што је састав одлучио да мало застане, поразмисли и пронађе прави начин за оправдавање стечене репутације.

Нови сингл „Сваки твој дах" („Every Breath You Take") ускочио је директно на седмо место британске листе најпродаванијих плоча и показао да Полис помало „смирују ситуацију" опредељујући се за једноставну баладу, али да још увек и те како имају шта да кажу. „Ову плочу сам направио на Јамајци – прича Стинг, вођа групе. – Живео сам у кући Јана Флеминга (човека који је створио Џемса Бонда), пишући и одмарајући се далеко од свих проблема. Но, нисам запоставио своју филмску каријеру: ускоро ћу снимити филм по једној од најбољих новела научне фантастике, названој „Дина" („Dune")

Преостали чланови групе у међувремену су се бавили независним музичким активностима, гитариста Енди Самерс (Andy Summers) имао је један заједнички пројекат са Робертом Фрипом (Robert Fripp), вођом састава Кинг Кримзон (King Crimson), а бубњар Стјуарт Коупленд (Stewart Copeland) помагао је свом брату Мајлсу (Miles) у његовој дискографској кући. Окупљање на припреми и реализацији албума „Синхроност" („Synchronicity") демантовало је гласине о престанку заједничког рада, а очекује се да ће пета LP плоча трија Полis бити промовисана онако како јој и доликује: великом светском турнејом у оквиру које ће вероватно посетити и нашу земљу.

„СВАКИ ТВОЈ ДАХ"
(„Every Breath You Take")
Музика и текст: Стинг
Извођач: Police
Every breath you take
Every move you make
Every bond you break
Every step you take
Ill be watching you

Every single day
Every word you say
Every game you play
Every night you stay
I'll be watching you

Oh, can't you see
You belong to me
How my poor heart aches
With every step you take

Every move you make
Every vow you break
Every smile you fake
Every claim you stake
I'll be watching you

Since you've been gone
I' ve been lost without a trace
I dream at night I can only see your face

I look around but it's you
I can't replace
I feel so cold and I long
For your embrace
I keep crying baby, please

Every move your make...

ДИСКОГРАФИЈА О ДИСКОГРАФИЈА

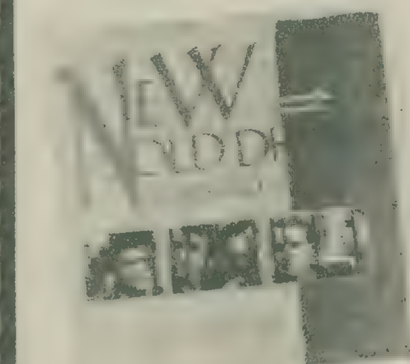
GRAHAM PARKER

Грем Паркер (Graham Parker) једна је од најистакнутијих личности на рок сцени друге половине седамдесетих година. Иако је почео заједно са панком, умногоме се разликовао од његових представника. Током година стекао је више култ статус него епитет комерцијалног уметника али има вероватно најдоследније следбенике широм света

„Hovlin' Wind" (1975)
„Heat Treatment" (1976)
„Live At Marble Arch" (1977)
„Stick To Me" (1977)
„Parkerilla" (1978)
„Squeezing Out Sparks" (1979)
„Time Out" (1979)
„The Best Of..." (1980)
„The Up Escalator" (1980)
„Another Great Area" (1982)

НОВА ПЛОЧА

НОВИ ЗЛАТНИ САН

Последња плоча групе Симпл Маиндс (Simple Minds) – „Нови златни сан 81/82/83/84" („NEW GOLD DREAM 81/82/83/84") пружа нам, на жалост, тек прошлогодишњу слику о кретању каријере овог цењеног британског састава. Нешто комерцијалнији него раније, Симпл Маиндс су и даље подложни разноврсним утицајима које претачу у свој карактеристичан електронски звук, а „Нови златни сан" једно је од њихових бољих остварења

РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИ

ВОЛИТЕ ЛИ ГРУПУ АББА?

1 ABBA постоји од
а) 1972. године
б) 1973. године
в) 1974. године

2 Победу на Евровизији 1974. донела им је песма
а) „Waterloo"
б) „Dancing Queen"
в) „Chiquitita"

3 Како се зове играно-документарни филм о групи?
а) „ABBA – The Movie"
б) „Waterloo"
в) „Money, Money"

4. Колико златних албума ABBA има до сада?
а) дванаест
б) четрнаест
в) петнаест

5 Како се зове дискографска кућа за коју група снима а која се налази у њеном власништву?
а) „Polar"
б) „Virgin"
в) „RCA"

6 Да ли је ABBA снимила албум на шпанском језику?
а) јесте
б) није

7 Колико је концертних албума објавила група ABBA?
а) ниједан
б) један
в) два

8 Чланови групе су некада међусобно били у браку?
а) тачно
б) нетачно

9 С којим је познатим музичарем Фрида снимила соло албум?
а) Фил Колинс
б) Елтон Џон
в) Дејвид Боуви

10 Како се зове последњи студијски албум групе ABBA?
а) „The Visitors"
б) „ABBA"
в) „Gracias Por La Musica"

ТАЧНИХ ДЕСЕТ: 1.а; 2.а; 3.а; 4.а; 5.а; 6.а; 7.а; 8.а; 9.а; 10.а.

ФОТО-ПРИЧА

СТРЕНГЛЕРС

Почели су као панк група и били један од његових најжешћих представника. Крајем седамдесетих, Стренглерсе **(Stranglers)** захватила је краћа креативна криза, али су се убрзо снашли и полако почели да се окрећу романтичном електро-попу. Њихов последњи сингл „Поноћни летњи сан" **(„Midnight Summer Dream")** умногоме је наставак албума „Лудница" („La Folie").

У име те љубим

BLACK SABBATH

Група се у почетку звала Earth (Земља), али су је често замењивали са једним кабаретским саставом истог имена, па су Тони Ајоми и његови другови одлучили да промене своје. Назвали су се „Црна субота" по песми коју су касније снимили на првом албуму, а то је касније повезивано са њиховим имиџом црне магије. Ози Озбоурн, оригинални певач групе, једном је тврдио да је име у почетку означавало супротност тада владајућој идеологији љубави и мира.

РОК ДАТУМ

1. ЈУЛ 1969.

Формиран амерички суперквартет Маунтин **(Mountain).** Групу су чинили: Феликс Папаларди, бас гитара (познат као продуцент групе Цреам – недавно умро), Десли Вест, гитара, Хорки Лаинг, бубњеви и Стив Најт, клавијатуре. Снимили су четири бестселер-албума и разишли се поткрај 1972. године. Вест и Лаинг су се за кратко удружили са Џеком Брусом у трио West, Bruce & Laing, да би почетком 1974. обновили групу и издали један „живи" албум, снимљен у Јапану, и студијски „Avalance", што је био и последњи Маунтин-пројекат: група се дефинитивно распала 1975. године.

КАКО ДА ИМ ПИШЕМ

STRANGLERS
c/o Modern Publicity,
147 Oxford Street,
London W1, Great Britain;

LEO SAYER
c/o Angela Miall, 22. Sutton Lanc, Chiswich,
London W4, Great Britain;

ЛАБОРАТОРИЈА
Браће Рибникара 3,
21000 Нови Сад.

ЏОНИЈЕВИ ПРОБЛЕМИ

„Нисам ретко добио писмо у коме пише 'Драги Џони, ти си сјајан, ти си диван, све ми се твоје ствари допадасе, али знај да ми се највише допада она – ' Додирни ми колена' ..."

Џони Штулић

КАКО САМ ПОЧЕО

ЛАЗА РИСТОВСКИ

– Музиком сам почео да се бавим још као клинац: чим сам напунио довољно година родитељи су ме уписали у музичку школу. Касније, кад сам већ био у вишим разредима, у школи су се одржавали концерти озбиљне музике које сам радо пратио, али је једне вечери била толика галама да сам се са своја два друга покупио и изашао напоље. У истој згради је вежбала једна рок група и другари су ме одвели да је чујем. Један је свирао преко радија, а други је имао неко мало појачалце, али су сви били доста старији од мене, тако да је то ипак оставило неки утисак. Натерали су ме да им се придружим на неком старом хармонијуму, одушевили се и тако су настали Безимени, моја прва група. Пошто нисам имао оргуљу, у прво време сам свирао саксофон, али је од свега испало то да сам покварио зубе. Када су моји видели да сам се озбиљно загрејао, купили су ми оргуље „вокс-јагуар", па сам најзад прешао на свој инструмент. У то време имао сам два узора: један је био Кит Емерсон (Keith Emerson), а други Поп Асановић, с којим сам касније постао добар пријатељ.

РОК ПОЈМОВНИК

КајџаГуГу (KajaGooGoo)

Најпре су безуспешно наступали под именом Арт Нуво, а онда су дали оглас у новине, схвативши да им недостаје прави певач: од доласка Лимала (Limahl) до данас није прошло више од годину дана, а КајџаГуГу су један од најпопуларнијих састава у Великој Британији. Под патронатом Ника Роудеса (Nick Rhodes), клавијатуристе групе Дјуран Дјуран (Duran Duran), већ први сингл „Тако стидљива" („Too Shy") одсео је на првом месту британске листе најпродаванијих синглова, а ни албум „Бело перје („White Feathers") није прошао без одговарајућих похвала. Чланови групе су: Стив Ескју (Steve Askew), гитара, Ник Бегс (Nick Beggs), бас, Стјуарт Нил (Stuart Neale), клавијатуре, Џиз Строуд (Jez Strode), бубњеви и Лимал, глас, коме је право име Кристофер Хемил (Chirostpher Hamill).

Кис (Kiss)

Наговештаји да ће ова славна група престати са заједничким деловањем нису имали реалну основу, гитариста Ејс Фрејли (Ace Frehley) није напустио састав и све говори да је у питању био само рекламни трик да се пажња публике задржи на групи док се Фрејли опоравља од саобраћајне несреће. Иза маски се, осим њега, крију још и басиста Џин симонс (Gene Simmons), бубњар Ерик Кар (Eric Carr), и певач Пол Стенли (Paul Stanley). Актуелан албум: „Креатуре ноћи" („Creatures Of The Night").

Класикс Нуво (Classix Nouveaux)

Постоје од 1979. године, али су се после два албума нешто ућутали и вероватно припремају нешто чиме ће поново изненадити публику. Подсетимо се да су чланови састава Сал Соло (Sal Solo), глас, синтисајзер, Мик Свини (Mik Sweeney), бас, вокал, синтисајзер, Џими Симен (Jimmi Sumen), гитара и Би Пи Хардинг (B. P. Hurding), бубњеви, саксофон и глас.

ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF

ОКУ ПЉЕСКАВИЦУ!
ОООПА! ПА ОВАЈ СЕ НАЧИСТО ПОПЕРИО!

КОЛ'КО ПЉЕСКАВИЦА ЈЕ ТВОЈА МЕРА, ПЕРО?
ПА, ЛИЧНИ РЕКОРД ЈОШ НИСАМ УСПЕО ДА ПОСТАВИМ, АЛИ...

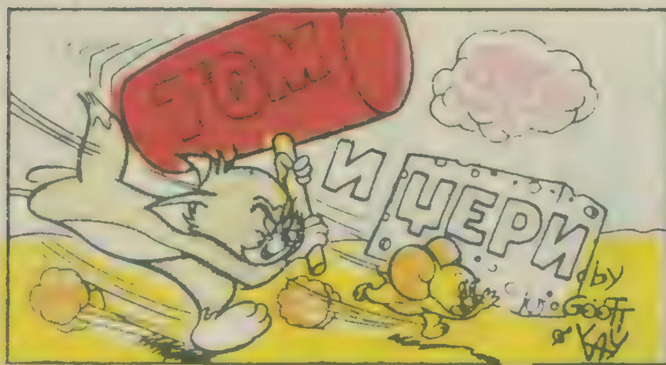

А ДА Л' БИ ПРИСТАО ДА ПОСЛУЖИШ К'О ПРИМЕР МОМ КИЋИ?
?
ПРИСТАЈЕМ НА СВЕ ШТО ЋЕ ПОМОЋИ РАЗВОЈУ МЛАДЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ!

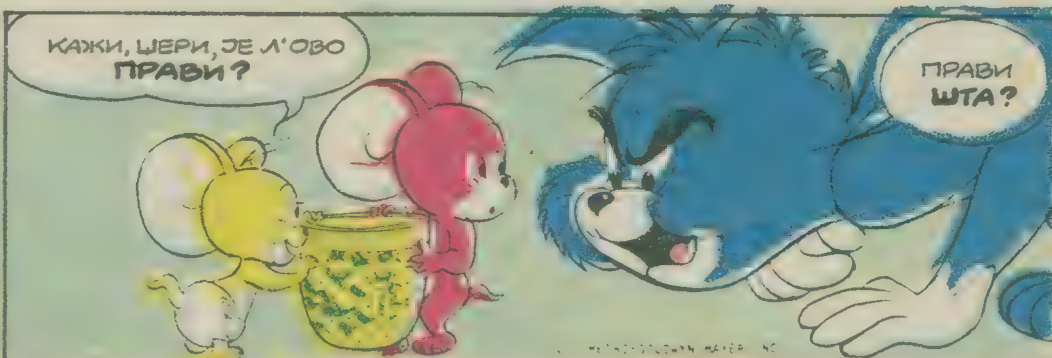

ДАЈТЕ ПЕРИ ДВАДЕСЕТ ПЉЕСКАВИЦА!
СА КЕЧАПОМ, СЕНФОМ И КРАСТАВЧИЋИМА!
?

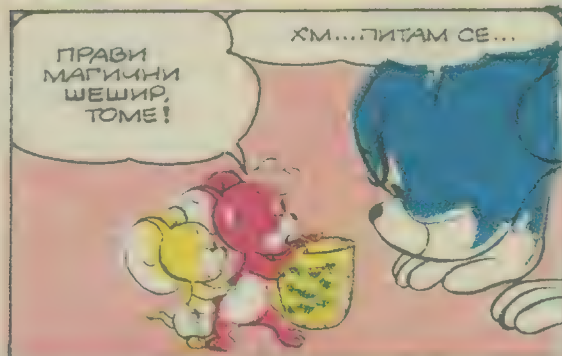

ПОГЛЕДАЈ ГА! ЈЕ Л' БИ ВОЛЕО ДА БУДЕШ ОВАКАВ ЖДЕРОЊА?
!
ЖВАЋ!
МЉАЦ!

А ЈА МОЛИМ ДУПЛУ ПОРЦИЈУ СПАНАЋА!
ЖВАЋ!
МЉАЦ!
ЖВАК

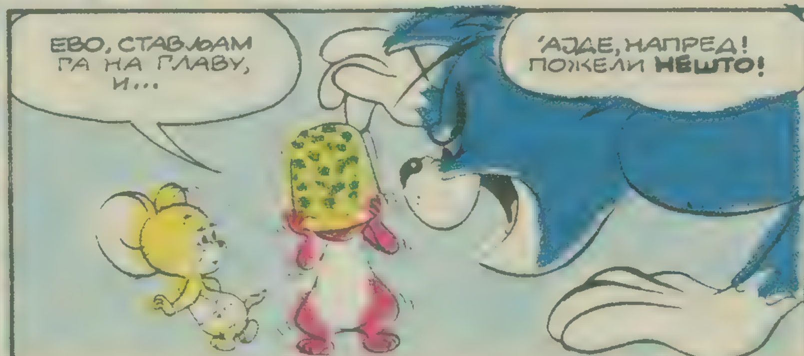

ДИВНО ЈЕ ПОМОЋИ МЛАДОМ ЧОВЕКУ!
ЕТО, КИЋИ САМ БИО ПРИМЕР КАКО ЈЕ ПОПАЈ ДОБАР ДРУГ!
3-20

ТОМ
И ЏЕРИ
by Gooff & Kay

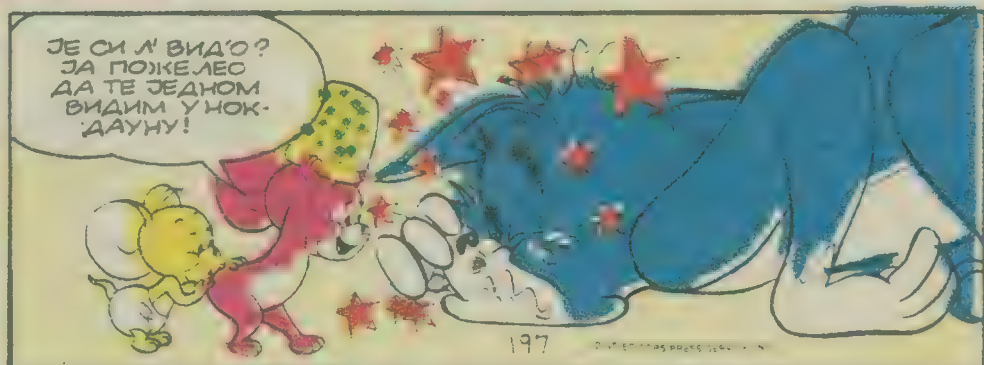

КАЖИ, ЏЕРИ, ЈЕ Л'ОВО ПРАВИ?
ПРАВИ ШТА?

ПРАВИ МАГИЧНИ ШЕШИР, ТОМЕ!
ХМ... ПИТАМ СЕ...

...ДА ЛИ ЈЕ ДОВОЉНО МАГИЧАН ДА ВАС СПАСЕ ОД МЕНЕ?

ЕВО, СТАВЉАМ ГА НА ГЛАВУ, И...
'АЈДЕ, НАПРЕД! ПОЖЕЛИ НЕШТО!

ТРАС!

ЈЕ СИ Л' ВИД'О? ЈА ПОЖЕЛЕО ДА ТЕ ЈЕДНОМ ВИДИМ У НОК-ДАУНУ!

КАКО СУ ПОЧИЊАЛИ

ДВАНАЕСТ ВЕЛИЧАНСТВЕНИХ

ВАСЈА СМИСЛОВ

ВАСЈИНА ХАРМОНИЈА

– ФИГУРЕ ИМАЈУ СНАГУ САМО КАД СУ У ИГРИ. МОРА ПОСТОЈАТИ ХАРМОНИЈА У ЊИХОВОМ ДЕЈСТВУ. – ДЕЧАК ЈЕ ТУ РЕЧ ДОБРО ЗАПАМТИО, ЛЕПО МУ ЈЕ ЗВУЧАЛА.

На периферији Москве, у скромном стану једне старе и трошне куће, недалеко од фабрике хартије „Гознак" у којој је радио, живела је четворочлана породица инжењера технологије Василија Осиповича Смислова. Инжењер је после револуције заједно са фабриком из Петрограда прешао у Москву. У нову престоницу пренео је само клавир марке „средер" и све књиге из прилично богате библиотеке. У скромном али топлином испуњеном дому гајила су се два култа: према музици и шаху. Васја Осипович је био осредњи шахиста и веома се поносио што је као студент победио млађег Аљехина, будућег шампиона света, 1912. године у Сент Петербургу. Отац се силно трудио да своје склоности ка музици и шаху развије и код своје деце. Старији Николај се слабо интересовао за шах. Више је волео да узме оловку и хартију и сатима црта. Музику је волео само да слуша. Његова велика љубав и преокупација је био радио-апарат. Све слободно време проводио је састављајући пријемник од мноштва старих делова. Отац је незадовољно вртео главом, није му се допадало што се син толико бакће са струјом.

– Николај изгледа није баш ништа наследио од мене – имао је обичај да каже.

– Па, Васја Осиповичу, ако се не варам ти си пре свега инжењер, а наш Коља има и те како развијен смисао за технику, ваљда је то наследио од тебе – покушавала је Јекатарина Михајловна да „оправда" сина.

Млађи Василиј био је по очевој мери. Тешко је било утврдити да ли је био сретнији док је свирао клавир или играо шах. Отац га је научио и једно и друго. Осетивши да син не воли да се игра с другом децом, отац га је учио да свира. Касније када је открио да Васја јуниор има и пријатан баритон, нашао му је учитеља професионалца. Са шахом је било далеко лакше јер се ту отац осећао као риба у води.

А циљ?

Малом Васји је било тек шест година када је Васја сениор одлучио да га упути у тајне шаха. На дечакову срећу отац је веома лепо умео своје знање да преноси на друге.

– Не, Васја, није то добар потез. Видиш да твоји пешаци сметају твом ловцу ако га ту поставиш. Ево са овог поља он има јаче дејство.

Дечак би се дубоко замислио.

– Али ја сам намеравао да те пешаке покренем и ловцу отворим пут.

– Сада се и отац замислио.

– Да, али ту нема никакве претње. Ти још сада мораш схватити да сваки потез има неки циљ. Фигуре имају снагу само када су у игри. Добро упамти да мора постојати хармонија у дејству фигура. Хармонија, питао се у себи дечак. Ту реч је често имао прилике да чује када је отац говорио о музици. Какве ли она везе има са шахом. Али ту реч је добро запамтио, лепо му је звучала.

Нећеш ме обрукати

Васја је био послушно, мирно и сталожено дете. За разлику од многих шампиона на њега старији брат није имао никакав утицај. Николај је често иако само годину дана старији умео да каже:

– Васја, дај да се играмо нормалне игре, по цео дан лупаш по том клавиру, или буљиш у шах. Дођи да ти покажем шта сам синоћ направио.

Дечаци су ишли у исти разред јер мали амбициозни Васја није могао да поднесе да остане сам код куће, али се нису дружили са истом децом. Коља је сваки слободан тренутак користио да некуд одлута. Васја је најчешће седео код куће.

– Идуће недеље ће нам у госте доћи стриц Кирил – рекао је седмогодишњем Васји. – Надам се да си довољно напредовао да са њим одиграш партију и не обрукаш ме.

Било је то 29. маја 1928. године. У дому Смислових одиграна је „историјска" партија у којој је синовац победио стрица, додуше са топом форе. Одушевљени Кирил Осипович је отрчао до књижаре која и није била тако близу и купио малом Смислову књигу Александра Аљехина „Моје најбоље партије". На књизи је стриц написао пророчанске речи: „Победнику у мечу, будућем шампиону Васји Смислову од чике". Смислов је недавно, на прослави шездесетогодишњице живота рекао:

– Освојио сам многе пехаре, трофеје и медаље, током надам се успешне каријере, и сви су ми они драги сваки од њих ме подсећа на неку успомену. Али поклон мога чике Кирила заузима почасно место.

Васја Смислов, седми по реду светски шампион родио се у Москви 24. III 1921. Одиграо је три меча за титулу првака и у сваком је за противника имао Ботвиника. Први меч је завршен нерешено, а Ботвиник је сачувао титулу. Други одигран у Москви 1957. Смислов је добио са 12,5:9,5 и тако освојио титулу. Следеће године у реваншу био је поражен са 10:12,5. Смислов живи у Москви и поново се успешно укључио у борбу за шаховску круну.

Аутошкола

Дечак није испуштао књигу, сатима и сатима седео за таблом и по ко зна који пут играо исте партије.

– Запустиће школу – бринула са мајка.

– Оцене су му одличне, камо среће да су и Николајеве као његове. Боље је да се бринеш за Кољу. Јуче га је струја добро продрмала, бар да га једном мало и разбуди из тог радио-занесењаштва – одговорио би отац.

Та прва књига, повукла је за собом и друге. Ускоро је скромна библиотека малог Васје бројала десетак књига, мора се признати веома добрих. Ту су биле „Самоучитељ" Дифрена заједно са Ласкеровим „Здравим разумом у шаху". Оне су малог Смислова упознале са развојем шаха, шаховским наслеђем старе школе, мајсторима попут Андерсена, Морфија, Штајница и Чигорина. Касније је отац купио и „Основне шаховске игре" које је написао Капабланка, „Савремену шаховску партију" доктора Тараша и тада јако популарну књигу „Мој шаховски систем" Арона Нимцовича. Била су то, а и сада су, фундаментална дела шаховске литературе. У очевој библиотеци је било више од стотину књига, часописа и разних шаховских новина, све је то дечак систематски и темељно проучио.

Какав успех!

Васја је видно и брзо напредовао, али је шах играо само код куће, најчешће са оцем. Били су то оштри дуели у којима старији Смислов није имао никаквог обзира према млађем и једини тренуци у којима је нестајало Васјино страхопоштовање према оцу. Од када је дошао из Петербурга инжењер Смислов више није активно играо, али му квалитет игре није опао. Био је то достојан партнер, од кога је малишан имао шта да научи.

У Москви су се током 1935. и 1936. године одиграла два значајна међународна турнира. Смислов је са оцем био готово на сваком колу. У сећању су му остали Ласкер и Капабланка за које је касније тврдио да су још за живота постали легенде. Тих година га је отац уписао у дворац пионира при парку одмора и културе „М. Горки". Успеси су дошли један за другим.

– Васја погледај у последњем броју „64" објављена је твоја партија са Герасимовом, какав успех: – узвикнуо је сав радостан стари инжењер Смислов враћајући се са посла држећи у рукама новине.

Није могао ни да претпостави да је то само прва у низу партија која ће светлост дана угледати на страницама неког часописа или новина. Васја ће се полако али сигурно пробити до врха. Играће додуше само „једно лето" како то љубитељи шаха воле да примете, али ће печат који је ставио на развој идеја у шаху првих деценија после другог светског рата бити дуго година јасан и снажан. *Б. М. – М. Б.*

Душек за сунчање

Многи од вас ће на море, језеро или реку, па ћемо вам зато показати како да направите душек на коме ћете лежати док се сунчате. Крој душека дат је на цртежу 1. одакле се види да су потребна два комада материјала димензије 60 × 240 cm (наравно да материјал можете настављати, али гледајте да настављање буде дуж цртица). Спољашња и унутрашња страна могу бити од фротира, или пошто фротир није баш јефтин, можете узети да страна на којој ћете лежати буде од фротира, а друга од неког чвршћег материјала, на пример декор платна. Потребно је још око два метра јаке памучне траке (можете је направити и од истог материјала од којег је и лице) и још комад материјала као што је лице (или може и неки други материјал) димензија 30 × 40 cm за џеп. С лица најпре нашијте џеп где треба (црт. 2), пошто ћете претходно порубити капну и једну (ону која се не ушива) страну џепа, а остале три стране џепа прошијте (црт, 3); профирцане стране зашијте за лице. Такође са лица према унутра (као на црт. 2) профирцајте траке за везивање од по 30 cm, на местима означеним стрелицом на црт. 1, али само са једне стране а од остатка траке, направите ручке које ћете зашити у тачкама M и N (црт. 1). Прислоните лице уз ону страну на којој ћете лежати, па прошијте са три стране као на црт 3. Кроз непрошивени део окрените душек на лице, ивице несашивеног дела подврните унутра због порубљивања, па онда проштепајте дуж линија означених цртицама на црт. 1. Тако сашивен душек (црт. 5) испуните сунђерастим плочама дебљине 2 cm и димензија 34 × 54 cm. Потребно вам је шест таквих сунђера који се убаце у одговарајуће рупе (црт. 5), па се онда несашивена места зашију било руком, било машином, при чему треба пазити да се ухвати сунђер. Уз пут убаците и сашијте (црт. 6) и траку на местима означеним стрелицама на црт. 1, на другој страни. На крају треба пресавити дуж линија AC. На тај начин се добила кеса у којој се могу држати купаћи костим, новине и неке веће ствари, а када се на душек легне, тај део служи као мало јастуче. Торба се слаже као хармоника (црт. 8), а траке на местима означеним стрелицом служе да се вежу и тако не дозволе да се душек у путу отвара.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ЕДИ БЕРТИН

ВАЉАК ИЛИ ЖИВОТ

Харви Лонстол се пробудио у петак ујутро првог дана викенда лењо се протежући на свом антигравитационом кревету. Четири дана ленствовања! Дивно! Стопалима је дотакао под који одмах поче да вибрира загревајући га колико је потребно.

Устао је. Тада, одједном сунце зађе али не лагано него нагло и потпуно. Са сунцем нестаде свет око Харвија.

ВРЕМЕНСКА ОЛУЈА ПОЧЕЛА ЈЕ У ЈЕДНОЈ ДРУГОЈ ГАЛАКСИЈИ СУВИШЕ УДАЉЕНОЈ ОД НАШЕГ СУНЦА ДА БИ БИЛА ЗАБЕЛЕЖЕНА.

Када је Харви дошао свести, лежао је лицем на тлу. Полако је устао. Сећао се да се пробудио у петак ујутро, дигао се из кревета, а затим је настала празнина. „Где се сад налазим?" – питао се додирујући метални под. Све је изгледало страно и несхватљиво. Да можда још не спава?

ПРОЦЕП У ВРЕМЕНУ НИЈЕ СЕ ШИРИО, ВЕЋ СЕ КРЕТАО У СКОКОВИМА КРОЗ ВРЕМЕНСКИ КОНТИНУУМ. ПРОСТОР И РАЗДАЉИНА НИСУ ИМАЛИ ЗНАЧЕЊА ЗА ФЕНОМЕН КОЈИ ЈЕ САМ ПО СЕБИ ПРЕДСТАВЉАО УЖАС ЗА ЗАКОНЕ УНИВЕРЗУМА КРОЗ КОЈИ СЕ КРЕТАО. ВРЕМЕНСКА ОЛУЈА ДОДИРНУЛА ЈЕ ЗЕМЉУ.

Олуја је захватила Харвија. Постао је свестан да не сања, да је у неком простору и времену које је неодредљиво. Запањено је посматрао машине које су га окруживале: прекидачи, полуге, дугмета, контролне лампице, али ништа познато, ништа што би инжењер, као што је он био, могао препознати да је створено у времену у коме је живео. Цела просторија блистала је од непознате светлости која се преламала на металу. Тихо зујање није престајало. Видео је нешто што је личило на врата, али пажњу му ипак привуче машинерија у средини собе. Личила је на неку врсту контролног апарата састављеног од две табле прекривене прекидачима. Између табли се налазила удобна фотеља. Харви седе, а у истом часу засветле неколико малих ваљака. Дуго их је посматрао како се пале и гасе као да га позивају да их употреби на неки начин. Најзад, он узе један у руку, а истовремено покрену прекидач поред њега. Просторијом завлада помрачина. Харви осети како маглице времена струје поред њега. Делићем свести успе да осмисли чињеницу да губи моћ размишљања и присуство своје личности.

Јака дневна светлост заслепљивала га је док је клечећи поред прозора гледао напоље или, боље речено, тело у коме се Харви нашао, гледало је напоље на огромну гомилу света. Соба је била нека врста стоваришта, пуна кутија на којима угледа натпис Далас, Тексас. Такав град је некад постојао у САД. Али, шта он ради овде? Одједном му се пред очима указаше бројке... 001963... Тада му пажњу привуче галама масе света: тело у коме се налазио Харви устаде, узе пушку погледа напоље где се један човек из великих, отворених кола смешио и махао окупљеном народу. Човек нанишани и прст повуче обарач: онај у колима паде погођен метком у крило жене поред њега. Харви је препознао лице са фотографија књига из историје: Џон Ф. Кенеди. Присуствовао је његовом атентату у телу убице!

Поново је седео у фотељи међу машинама. Шта је све ово? Нека савршена историјска библиотека? Невероватно! Све што је доживео било је сасвим реално: мириси, врућина, зној, гласови, чак и трзај пушке када је метак испаљен! Какав је ово чудан инструмент? Или је све то само халуцинативно стање? Одлучио је да покуша поново.

Сад је био у авиону. Човек са његове десне стране упита: „Сад?" Харви климну главом. Одједном земља се уздигла према авиону у облику белог, заковитланог облака са светлуцавим средиштем. „Збогом, Хирошима!" прошаптао је.

Трећи ваљак пренео га је у магличасту таму, растиње и стравичну зелену ватру која је сукљала из непознатих праваца. Из дима је изронило гигантско чудовиште шкљоцајући чељустима од метала...

Харви се вратио у фотељу ознојен од страха. Знао је тачно где је био: у свом времену, пред једним од борбених робота које је непријатељ употребљавао да би уништио становништво Венериних колонија. После ужасног крвопролића потписан је мировни споразум којим су колоније на Венери подељене на једнаке делове.

Не, то нису само визије, то је више од покретних слика! Иако је желео да остане само посматрач у телима других, осећао је да ипак поседује моћ да промени њихове одлике, да употреби своју вољу. Да је хтео, атентаторов прст не би повукао обарач. Бар му се тако чинило.

Ништа му није било јасно.

Тада угледа мали прозор коме одмах притрча. Готово се онесвестио. Напољу је НИШТА. Доживљај апсолутне, бескрајне празнине, НИЧЕГА, потпуно га је уздрмао.

Окрену се према вратима. Нечујно се отворише чим им је пришао. Дугачак ходник простирао се пред њим. Оба зида прекривало је на хиљаде металних руку од којих је свака држала по један ваљак. Ходао је ходником међу ваљцима обележеним бројевима година. Очигледно, овај коридор је покривао период од 1997. до 2077. године, са координатама које су варирале од неколико секунди до пуних 80 година.

Сасвим немогуће, па ипак је постојало. Харви није могао да наслути кроз колико димензија су пролазили ходници. Требало је да пресецају један други, али то се није дешавало иако су били конструисани под углом од 90 степени. Милиони, билиони ваљака су их прекривали. Да ли је сам ЖИВОТ овде створен или су ваљци копије правог живота који се већ одиграо? Да ли се овде диригује шта ће се збити у правом животу? Шта је настало прво: ваљак или живот?

Приближавајући се једним вратима Харви зачу тенке, крештаве гласове. Лагано је одшкринуо врата и угледао хуманоидна бића у контролној соби много већој од оне из које је дошао. Седели су за контролним таблама. Пажљиво их је посматрао: различити од људских бића, али свакако хуманоидни, виши, виткији, са елипсастом главом, без косе, и са већим шпицастим ушима.

На своје огромно запрепашћење могао је да разуме њихов језик. Слушао је.

– Молван контролише 001921, један је говорио. „Посматра Хитлера, који је постао вођа национал-социјалистичке партије. Покушавамо да спречимо напад који је ВОРН планирао током митинга. Такође пожурујемо конструкцију фау 1 и 2, и поспешујемо изум фау 3. ВОРН је покушао диверзију на фау 3, али смо га открили и спречили.

– Добро – одврати човек у центру, који им је, изгледа, био вођа. – Шта ради Хаиган?

ДА ЈЕ ХТЕО, АТЕНТАТОРОВ ПРСТ НЕ БИ ПОВУКАО ОБАРАЧ. ТАКО МУ СЕ БАР ЧИНИЛО.

– Још се забавља Нероновом личношћу. ВОРН изгледа не сматра ту координату важном, па нема никаквих препрека. Кад заврши посао, нико неће познати Миролјубивог Императора. Хаиган га претвара у садисту, који ће ући у историју због својих нељудских злодела.

– Вођо – обрати се други главноме – откривена је ВОРНОВА интервенција у кризи око Ватерлоа у западној Европи, 001800. Била би потребна огромна истраживања контролних мисија да би се откриле и уклиниле мале јединице ВОРНОВЕ интерференције. Вреди ли труда?

– Није, али ипак, нека Корин покуша. Како иде са конструкцијом М-револвера?

– Завршена је. Видите, права лепотица! Није већи од шаке, механизам једноставан, без ватре, дима, звука, крви, али са способношћу да дезин-

тегрише ћелије жртве за неколико секунди.

– Одлично! Али, где ћемо га убацити? Координата 001940? Не, то је сувише рано за такву врсту оружја. Како би било за време сукоба међу насељима на Марсу? Или, можда, током Венериних ратова?

– Не. Саветовао бих кординату 001985 током руско-америчких сукоба.

– Видећемо. У сваком случају М-рев ће нам донети одличне резултате.

Харви није могао више да издржи. Одјурио је низ ходник ужаснут. Рат, убијање, мржња, примитивни пориви човека... све створено овде усред ничега, ван времена и простора и одаслато у одговарајућа раздобља! Ови кобни странци личили су на децу која се забављају крволочним подухватима стварајући историју како им се свиђа. Човечанство, тако поносно на своју цивилизацију и културу, испада ништа друго до мноштво фигура на огромној шаховској табли у игри чије потезе повлаче ова бића... Али зашто? За забаву? И како то прекинути? Ко је тај ВОРН, кога стално помињу?

Кошмар је владао у Харвијевом мозгу, али једна чињеница му је остала урезана у сећање: М-рев положен на оближњу таблу. Ту је решење. План акције му се одједном искристалисао: улетеће у собу, зграбити револвер, пуцати на хуманоиде и прекинути ову кобну игру. То је његова дужност као припадника људске расе. Мора покушати, макар и сам погинуо. Поново је пришао вратима и зачуо вођу како говори:

– Ипак, још не разумем. ВОРН је саградио овај лавиринт. Провели смо године док нисмо открили како да нађемо координате и употребљавамо временске капсуле. ВОРН је морао предвидети наш долазак и поставити замке...

– Значи, ипак нисте ви саградили ову кулу ужаса, али волите да је користите за своју забаву, је ли тако? – грмнуо је Харви улетевши у собу.

– Живо... живо биће, прошапта један – и говори наш језик!

– Да, човек – рече мирно вођа. – Вероватно негде из 002000 координате или можда мало касније. И, не говори он наш језик, као ни ми његов. Време је овде исто за све тако да наш мозак симултано преводи његове речи. Како сте дошли овамо, странче?

– Не знам, али знам врло добро шта ћу учинити са овом ђаволском игром коју сте измислили. Какве сте патње створили и посејали кроз векове људске историје... Чини ми се толико страшно да је невероватно... али је истина... Нећете више...

– Не знате ви НИШТА, странче – насмешило се биће – Како се усуђујете да цените нешто што вам је апсолутно непознато? Ви немате појма о разлозима наших акција. Ми долазимо из будућности која је толико далеко од вашег времена да ју је немогуће објаснити. Бегунци смо и наш бег нас је коштао 24 живота. Само нас неколицина успела је да дође до Контролне куле. Ви нас не можете зауставити, човече, а кад све сазнате, неће више ни бити потребе да нас спречавате у послу. Побегли смо из временске империје под влашћу ВОРНА да би...

На звук тог имена Харијев мозак букну од мржње, беса и жеље да убије. Мрак му се навуче на очи. Он се баци на револвер и поче да пуца безумно, неконтролисано. Пуцао је све док сви нису попадали и нестали. Док се лагано смиривао, био је запањен својом реакцијом, несавладивом жељом да убије, уништи. То свакако није познавао као део своје природе. Оправдавао се чињеницом да је уништио оне који су створили столећа патње, неправду, ратова, и убијања међу људима.

Сада је имао пред собом велики и важан задатак: да рестаурира људску историју и учини је срећном. Ускоро је схватио да у Временској кули људском телу није потребна храна, сан или било која од нормалних потреба човека. Јер, време је овде стајало.

Почео је са послом. На ратишту 1915. један војник је погинуо од бомбе. Његово име је било Адолф Хитлер. Трећи Рајх никад није процветао. Рогоф Сизов је постао жртва атентата на дан пре него што је његова партија преузела власт тако да никад није дошло до трећег светског рата. Петог августа 1888. човек са црном пелерином напрасно је умро од срчаног напада. Његов нож никад неће бити употребљен да убије Ему Смит и остави речи исписане крвљу: „Искрено ваш, Џек Трбосек". Политичким маневрима Игора Вата, избегнути су Венерини ратови.

Све даље и даље, Харви Лонстол је ишао у прошлост и „исправљао" људску историју. Мир је полако заменио рат, љубав заваду. Завршио је своје ремек-дело тиме што је пећинском човеку подарио муку у стомаку када је овај први пут појео месо да га више никад не окуси.

Посматрао је најзад своју креацију, проверавајући последње координате, убеђен да је победио време. Он није могао да схвати да у универзуму, где су прошлост, садашњост и будућност једно, постоји само један прави победник, а то је само ВРЕМЕ. Последњим ваљком који је још функционисао вратио је себе у своје време: 10. април 2113. године.

Кад се пробудио, налазио се у свету који му је био потпуно стран. Владала је чистоћа и незагађеност на земљи, у води и ваздуху. Људи су живели у древним колибама. Још ни точак није био откривен. Лако се спријатељио и навикао на миролубиве, безопасне вегетаријанце који су сачињавали људски род, ненавикнут на мржњу, превару и убијање, где се није изговарала ни једна погрдна реч, где оружје није постојало.

Тако је срећно живео четири године.

А тада, једног јутра, из дубоког и застрашујућег свемира, на видику су се појавили ВОРНОВИ интерпланетарни бродови уз претећу буку бојног оружја. Свакако, Земља их је сачекала потпуно неспособна да се одбрани.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак	ОТПРЕМИТИ УЗ ОРУЖАНУ ПРАТЊУ	ВРСТА ТКАНИНЕ	КАПЦИ НА ПРОЗОРУ, ЖАЛУЗИНЕ	ЖУСТРИ, ЕНЕРГИЧНИ	ХЛАДНОВА	НЕПОДНОШЉИВА	КОЈЕ ЈЕ ИСТОГА ИМЕНА
ОБИЧНИ, ЈЕДНОСТАВНИ							
СУДСКА РАСПРАВА							
КОЈИ ЈЕ У ОБЛИКУ РЕБАРА							
ОБАЗРИВО							
"ВОЛТ" / ОПШТИНСКА ПОДРУЧЈА		Т.С. / ТАКМИЧ. СВАКЕ ЧЕТВРТЕ ГОДИНЕ			ЈЕЗЕРО У ФИНСКОЈ		
					СИМО МАТАВУЉ / МАКАР КОЈИ		
ЛЕГУРА (мн.)							
ИТАЛИЈАНСКИ СЛИКАР							
НАЗИВ				ЗАДОЦНИТИ, ДОЋИ КАСНО		ВЕЋА ГРУПА ОСТРВА	
МАХОВИНАСТА БИЉКА	ХЕМИЈСКИ ЗНАК ЗА ФОСФОР		ПОХВАЛНА ПЕСМА / ЗАУЗЕТИ, ОСВОЈИТИ				ДОЛИВАЊА
СРЧАНИ МИШИЋ (МЕД.)							
РОМАН ВАЛТЕРА СКОТА							
ХОЛАНДСКИ СЛИКАР ФРАНС					ГРАД У СТАРОЈ КИЛИКИЈИ		
ВЕРАН, ПРИВРЖЕН					3, 14.. / КИНЕСКИ ПЕСНИК ЈАН		
НАПРАВА ЗА ВАЂЕЊЕ ЧЕПОВА							
АУТООЗНАКА ИТАЛИЈЕ		КРАЉ ХУНА / ЗАПИСАО					
КОНЦИ					А. Ђ. / ОРУЂЕ ЗА РАД		
				ТУРСКА ТИТУЛА / РЕЧНО ОСТРВО			
ЗАРАДИ	"EAST" / ПАМЕТ, ИНТЕЛЕКТ		АМЕРИЧКИ ГЛУМАЦ ПАЋИНО / ЕРБИЈУМ			ПОКАЗНА ЗАМЕНИЦА	ЗНАК ЗА ИНДИЈУМ
ГРИСТИ ЗУБИМА							
НАЈТЕЖА АТЛЕТСКА ДИСЦИПЛИНА							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: гордост, изговор, „Слобода", тоталан, АВИ, И. С. Вон, кук, ља, око, де, м, вн, антенат, морнари, аспирин, стан, Те, к, танин, ти, а, т, УР, опна, мистрал, трава, Коровин, аловит, богаташ, лш, нико.

ГЛАВУ НА ТРАВУ ШАТОР НАД ГЛАВУ

Желите на летовање макар 10 дана, и шта ћете него да сватите у прву путничку агенцију. Шарени проспекти на сјајном папиру нуде вам двокреветне и трокреветне собе са ер-кондишном и без њега, са кадом или само тушем, пансионима, полупансионима, фризерима, козметичарима, учитељима скијања на води, базенима са морском водом, савршеном услугом (бар на речима), сунцобранима, ниским лежаљкама и високим ценама. Док вас у очи боду цифре од најмање 1000 динара по дану, пада вам на ум помисао да ће ово лето бити вреlије него сва ранија и спас тражите у домаћем смештају. Али не лези враже. Ни тамо више нико није наиван. Уз љубазан осмех домаћица пансиона за који се определите понудиће вам доручак за 180 динара. У собу увече не морате да се увлачите на прстима, али то ће вас коштати још 300 динара дневно. Повлачење воде у WC-у и умивање да не рачунамо. Смркнути излазите на врели асфалт, сабирате све црне и остале резерве и уштеде, делите то на двоје или троје и – закључујете да ове године од летовања нема ништа. Али да ли мора да буде баш тако? Зар ништа не може да се учини? Може. Летовати се може и у шатору, то уосталом добро знају већ хиљаде кампера и њима, наравно, нисмо открили ништа ново. Али за вас који ћете се тек укључити у ту војску са шаторима и ранцима на леђима или гепеку аутомобила припремили смо корисне информације. Пре свега, где да нађете шатор. Ако вам кућни буџет није довољно растегљив па га инвестиција од 6000 динара, колико кошта шатор за двоје, доводи до финансијског краха, предлажемо вам да га изнајмите.

У Београду то можете да учините у „Спорту" у Улици др Милутина Ивковића 2. За шатор у који ћете сасвим лепо да се сместите са још једном одраслом особом и дететом, платићете између 60 и 95 динара дневно. Ако вам је породица већа, изнајмите шатор за 4 до 6 особа, он ће вас коштати 150 до 210 динара. Међутим, ако вам је и ово скупо, имамо резервно решење. Позајмите га од пријатеља, рођака, кума.

Пошто сте шатор купили, изнајмили или позајмили и стигли на место где ћете логоровати, попити кафицу (може и дивку), па потражите место где ћете разапети чадор. Оно, по могућству, треба да буде у сенци али не испод високог дрвета и нипошто у близини грма, гомиле камења, старе кладе или дрвета са испуцалом кором. Исто тако, шатор не треба подизати на месту које је обрасло високом травом: боље је да то учините тамо где је ниска и није интензивно зелена.

Следећа ствар коју треба да урадите јесте да новине које сте читали уз пут прострете на земљу (ако њих нема, добро ће вам послужити и нека картонска кутија) и тек преко њих поставите под шатора. Међутим, пре тога било би добро да проверите да се у близини одабраног места не налази мравињак или гнездо неких других инсеката што може да се покаже као веома непријатно суседство. Бар по вас. Мравима, ако их не газите, ви и нећете сметати баш много. За сваки случај, понесите кесицу „Етиола" у праху и запрашите тле.

Кочиће који ће држати шатор треба поставити под углом од 45° у односу на конопац и о томе строго водити рачуна. Ако је тле за које сте се одлучили тврдо, па кочиће не можете да укуцате, добро ће вам послужити овећи камен.

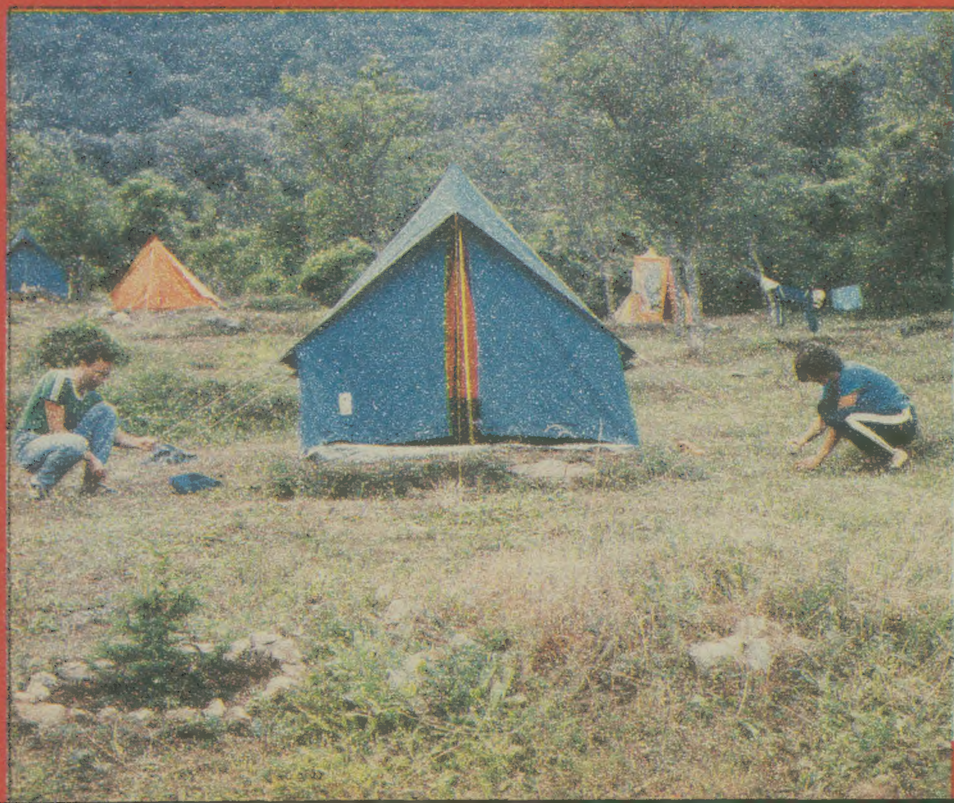
Сад на ред долази постављање конструкције: костур је веома важно наместити како ваља јер ће га у супротном и слабији ветар срушити, можда баш у часу кад сте уснули слађак сан (као, добили сте прву награду, рецимо крстарење по тропским морима за једну особу).

Ако шатор подижете на месту где преко целог дана има сунца, немојте конопце затезати до краја. Нека остану мало лабави. То је, знате, због оног чувеног закона о ширењу, односно скупљању тела.

Уколико сте за летовање одабрали море, језеро или реку, поставите улаз према води под условом да није окренут у правцу из којег дува ветар. Да бисте ово утврдили, није вам потребно баш велико знање метеорологије: чим пирне први ветрић, овлажите прст и подигните га. Одмах ћете осетити с које стране дува ветар. Уколико не будете уважили овај наш савет, може да вам се догоди да ваш привремени дом полети и без крила

Технологија савремених шатора је у много чему напредовала: али, остало је понешто о чему треба као и пре тридесетак година водити рачуна. У случају да се на ваш табор спусти киша, ни за живу главу не додирујте зидове иначе ћете трчати да од комшија позајмљујете шерпе: ваше вам неће бити довољне. У вези с тим, хтели бисмо да напоменемо да и кад пада киша и кад не пада, на зидове не треба ништа наслањати. Онима који увече не могу да заспу а да не прочитају нешто предлажемо да понесу, ако немају плинску лампу, батерију или обичну свећу коју ће сместити у испражњену конзерву или теглу.

Ако смо нешто изоставили да напишемо, немојте се љутити: и ми ћемо ове године први пут под шатор. Искусни кампери кажу: „Кад имаш шатор над главом, онда ти више и не треба!" Све остало доће само: блиски сусрет с природом и не само с њом, другарство, гитаре, логорска ватра. Али, што да набрајамо. Боље нам ви напишите како сте се провели под шатором и шта вам се све занимљиво десило. Најинтересантније догодовштине ћемо објавити и наградити. А у следећем броју пружићемо вам прилику да научите све о једрењу на дасци.

Текст: **О. ВУКАДИНОВИЋ**
Ј. ПЕТРОВИЋ
Снимци: **Љ. ПАТРНОГИЋ**

БЕОГРАД *** МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124 11001 МАКЕДОНСКА 29

ЛОПТА КОЈА ЛУТА

Молио бих те да ми одговориш шта су лутајуће муње, како и где настају и која је хемијска формула нитроглицерина?

ГОРАН ТРИФУНОВ,
IV црногорске 12/10
Краљево

На прво питање не можемо да ти одговоримо из једноставног разлога што у регистар свакојаких муња, лутајућа још није ушла. Додуше, једна од њих, лоптаста има особину да шета или, ако ти се тако више свиђа, да лута. Како и зашто настаје, тајна је не само за нас већ и за научнике јер још ником није пошло за руком да је „направи" у лабораторијским условима.

Хемијска формула нитроглицерина, отровне жућкасте уљане течности без мириса је $C_3H_5O_3(NO_2)$. Ово јако експлозивно средство први је справио Аскано Собреро 1847. године, али га је практично применио Алфред Нобел 1876. Он је прерадом нитроглицерина добио динамит и бездимни барут.

НИШТА ИЗНАД 5000

Мој рођак жели да донесе компјутер 3x81 који кошта 49,95 фунти. Колико ће платити царину и да ли уопште има право да га увезе?

САША,
Нови Сад

Како у земљу може да се унесе само роба у вредности до 5000 динара, твој рођак не би имао право да увезе тај компјутер.

КРПА ИЛИ СОДА

Пишем ти већ трећи пут и надам се да ћеш се сада ипак одлучити да ми одговориш. У јулу прошле године купио сам сребрни ланчић и од тада га непрестано носим. Међутим, пре четири недеље он је потпуно поцрнео, па ме интересује како да га очистим?

АЛЕКСАНДАР П.
Земун

На твоје питање нисмо одговорили раније јер је ово прво које је дошло до нас. Као и свако друго сребро, и ланчић може да очистиш специјалном крпом за чишћење овог метала (има их у робним кућама) или содом бикарбоном.

ШТО ПРЕ ОЧНОМ ЛЕКАРУ

Обраћам ти се први пут и то због – вида. Имам 21 годину, 180 cm висине и 80 kg. Атлетски сам грађен али, имам слаб вид. Једва успевам да прочитам аутомобилску таблицу на десет метара. Међутим, пре извесног времена сам погледао кроз отвор пречника 1 mm и кроз њега сасвим лепо видео слова која иначе читам тешком муком. Интересује ме има ли неки

СЕДАМНАЕСТИ НАГРАДНИ КОНКУРС СВЕТ У КОМЕ ЖИВИМО

Удружење за Уједињене нације СР Србије у сарадњи са удружењима УН САП Војводине и САП Косово организује поводом Дана УН – 24. октобра традиционални, XVII по реду, наградни конкурс.

Организатори су учеснике разврстали у три групације: I – ученике основних школа, II – ученике средњих школа, радничку и сеоску омладину и III – студентску омладину.

УЧЕНИЦИ ОСНОВНИХ ШКОЛА
такмиче се у писменим саставима, ликовним или ручним радовима на теме:

1. **„Поштујући друге народе поштујемо и свој",**
2. **„Шта би требало променити у Уједињеним нацијама" и**
3. **Тема по слободном избору о Уједињеним нацијама**

Награде за писмене саставе:
Прва награда 1.000 динара,
четири друге по 700 и
шест трећих по 500 динара.

Награде за ликовне радове:
Прва награда 1.000 динара,
четири друге по 700 и
шест трећих по 500 динара.

● ● ●

ТЕМЕ ЗА СРЕДЊОШКОЛСКУ, РАДНИЧКУ И СЕОСКУ ОМЛАДИНУ:

1. **„Идеали моје генерације и савремени свет",**
2. **„Јединствена Југославија у борби за мир" и**
3. **Тема по слободном избору у Уједињеним нацијама**

На једну од ових тема учесници конкурса могу да пошаљу књижевни рад, писмени састав или ликовни прилог.

Награде за писмене саставе:
Прва награда 1.800 динара,
три друге по 1.300
и пет трећих по 1.000 динара.

Награда за ликовне радове:
Прва награда 1.800 динара,
три друге по 1.300
и пет трећих по 1.000 динара.

● ● ●

ТЕМЕ ЗА СТУДЕНТСКУ ОМЛАДИНУ СУ:

1. **„Демократизација међународних односа",**
2. **„Суштина идеје колективне безбедности и њено остваривање у УН",**
3. **„Друштвени напредак и побољшање човекове околине" и**
4. **Тема по слободном избору о Уједињеним нацијама.**

Радови могу бити: књижевни, стручни или ликовни.

Награде за књижевне и стручне радове:
Прва награда 3.000 динара,
три друге по 2.200
и четири треће по 1.500 динара.

Награде за ликовне радове:
Прва награда 3.000 динара,
три друге по 2.200
и четири треће по 1.500 динара.

● ● ●

Писмени радови се примају на свим језицима народа и народности Југославије.

Пожељно је да прилоге ученика основних и средњих школа претходно прегледају њихови наставници.

Поред новчаних награда организатори ће доделити и више награда у књигама.

Радове за конкурс шаљите на адресу: УДРУЖЕЊЕ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА СРБИЈЕ, Пролетерских бригада 74, 11000 Београд, најкасније до 1. октобра 1983. године.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Сунита Шампара, 75000 Тузла, Шабана Захировића I – 12 година, воли добру музику и добро друштво, одговара свима.

■

Сања Јанићијевић, 23000 Зрењанин, Милетићева 109 – 10 година

■

Светлана Подлинскаја, СССР 324089 Кривој Рог 89, Ул. Доватора 17-18 – 16 година, сакупља маркице, значке и плоче с рок музиком. Дописивање на руском, украјинском, српскохрватском и немачком.

■

Ева Года, 23000 Зрењанин, Паланачка 27 – воли спорт, музику, путовања и све што воле млади.

лијек помоћу кога бих побољшао вид и морам ли носити наочаре? Љекару се још нисам обраћао.

С. Т.
Пула

Подаци које наводиш а то је да слабо видиш на даљину и да ти се вид поправља када предмете посматраш кроз отвор врло малог пречника, указује на то да си ти вероватно кратковид. Пошто је реч о такозваној рефракционој аномалији која не може да се лечи никаквим лековима, најбоље је да је коригујеш помоћу наочара или контактних сочива. Пошто се ниси обраћао лекару не можемо да ти кажемо ништа друго него да то што пре неизоставно учиниш. Он ће обавити потребне прегледе и одредити одговарајућу корекцију: пошто добијеш наочаре или контактна сочива неопходно је да их редовно носиш уз повремену контролу.

ИПАК, ОДВОЈЕНО

Имам штиглица и канаринца, па ме интересује да ли да их ставим у исти кавез?

ИВАНА,
Осијек

Боље, не. Ни на слободи не живе у истом гнезду.

СУНЦЕ НАШЕ НАСУШНО

Мене и мог друга интересује где можемо да набавимо књигу Бранка Лаловића „Насушно сунце" и по којој цени?

БРАНКО И БУЦА,
Костолац

Књигу др Бранка Лаловића „Насушно сунце" која стаје 450 динара можете да наручите поузећем. Адреса на коју треба да се обратите је „Нолит", ООУР Издавачка делатност, Теразије /IV.

АКО ХОЋЕШ ЈАВУ, ЈАВИ СЕ!

Јављам ти се поводом писма Драгана Бабића из Старе Биле који се интересовао где може да набави „јаву" и по којој цијени. Пошто ја имам тај мотор, потпуно нов и још нерегистрован, молим те да моје писмо пошаљеш Драгану. О цијени ћемо се договорити.

АНТЕ БЕЛАМАРИЋ,
Босанска 15
Шибеник

Немамо Драганову адресу, али смо одлучили да твоје писмо објавимо у нади да ће га прочитати.

ОКО КОША И КИНЕСКОГ ЗИДА

Обраћам ти се с молбом да ово моје писмо не заврши у кошу. Наиме, пошто је посреди опклада, желео бих да ми одговориш колико је дугачак Кинески зид: мој друг тврди да његова дужина износи 3200 километара, док сам ја сигуран да је дуг свега 2450. Ко је у праву?

Горан из Алексинца

Прво, неколико речи о кошу, јер, на основу добијених писама, видимо да многи читаоци показују готово паничан страх од њега. Ми сваке недеље добијамо и до хиљаду писама за Малу пошту и логично је да се на сва не може одговорити јер у једном броју има места за само 12–13 писама и одговора. Нормално, врши се селекција: предност имају занимљива питања и она за која мислимо да ће својим одговором заинтересовати већи број читалаца. Водимо и рачуна да се питања не понављају, бар у интервалу од две до три године.

Што се тиче одговора на ово твоје питање, он гласи: Кинески зид дугачак је око 2500 километара, висок око 16 метара, при основи широк око 8, а на горњем делу око 5 метара. Наведене податке узели смо из „Мале Просветине енциклопедије", а у Енциклопедији лексикографског завода нашли смо на податак да је Кинески зид дугачак 2450 километара, баш онолико колико си ти тврдио кладећи се са својим другом.

МЛАДИ И ОДМОР

Пишем ти већ други пут и надам се да ћу коначно добити одговор на своја питања. Интересује ме да ли постоје омладинска одмаралишта, где их има, где и како могу да се пријавим јер бих

желела да део распуста проведем на мору, у неком од њих. Наравно, занима ме и колике су цене у тим одмаралиштима. Ако таква одмаралишта постоје, желела бих да знам и како је организован живот у њима. Ако, пак, не постоје, желела бих да знам како се постаје феријалац и да ли могу да боравим у неком њиховом одмаралишту.

Зорица,
Руски Крстур

За све што те интересује о омладинским одмаралиштима, најбоље је да се распиташ, и ти и сви они које овакав начин летовања интересује, у туристичким агенцијама које се баве омладинским туризмом. А то су: „Караван" са представништвима у Београду (Таковска 12, тел. (011) 334-583 и 333-055), Загребу (Томашићева 3, тел. (041) 411-280) и у Скопљу (Трговински центар бб, тел. (091) 213-213) и „Младост-турист", Београд, Косовска 49, тел. (011) 323-352 и 222-615. Рекли су нам да још имају места али ваља пожурити.

Што се тиче твоје жеље да постанеш члан Феријалног савеза, најбоље је да се распиташ у својој општини, односно, ако она нема своју организацију, јави се Феријалном савезу Војводине, на телефон (021) 20-472, и они ће ти дати све потребне информације.

НЕМА ЖИГА

Пре извесног времена добио сам од маме неки стари ланчић. Чини ми се да је златан, али то не могу да утврдим јер је покидан на месту где стоји жиг, па бих те молио да ми кажеш како могу да утврдим од чега је?

Ј. А.
Нови Београд

Ланчић можеш да однесеш код било ког златара и замолиш га да ти каже да ли јесте или није златан. Уколико ти се овај предлог не допада, однеси га у Завод за драгоцене мере и метале који се налази у Улици Мике Аласа 10.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Неваједић, Вито Нedeљковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Нeдeљка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 25 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	65.—
СР НЕМАЧКА	DM	115.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr.	107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr.	267.—
ШВЕДСКА	Škr.	271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

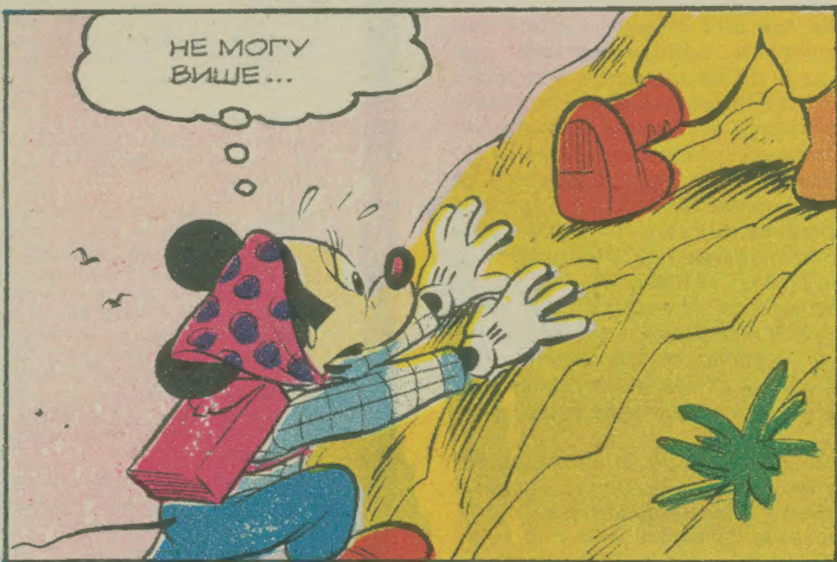

WALT DISNEY
МИКИ

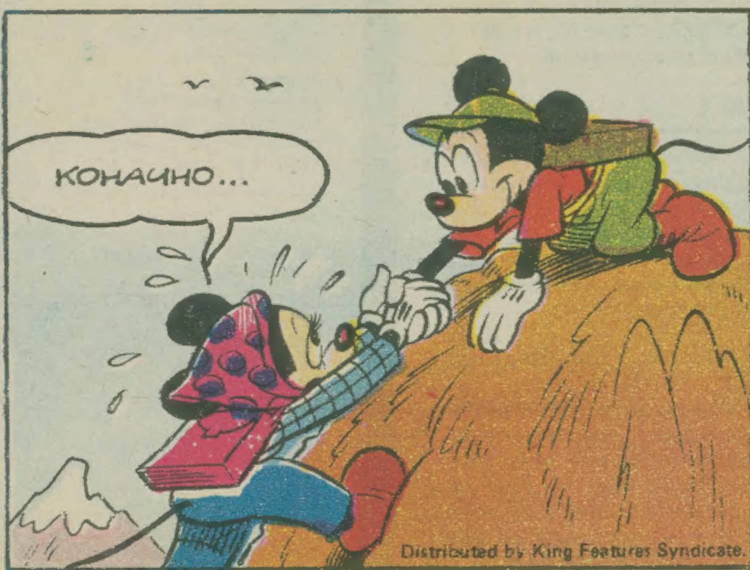

ПУФ-ПУФ!
Copyright © 1983 Walt Disney Productions World Rights Reserved

НЕ МОГУ ВИШЕ...

НИКАД КРАЈА...

КОНАЧНО...
Distributed by King Features Syndicate.

...И ДА ЗНАШ, СЛЕДЕЋЕ ГОДИНЕ ЈА ЋУ ОДЛУЧИТИ КАКО ДА ПРОСЛАВИМО ГОДИШЊИЦУ НАШЕГ СУСРЕТА!
3-6